

Nehéz idők husvétja

Írta: Dr. Parecz Béla, v. kamarai képviselő

A husvét a közeledő tavasz ünnepe. A Megváltó feltámadását, a keresztrefeszített gondolat diadalmas beteljesülését a tavasz küszöbén dicsőíti a keresztény világ, amikor az első meleg napsugár szétteri a vizek jégpáncélját s a feltámadó természet téli koporsójából kikelve ragyogással és virulással kezdi új életét. Csupa sejtelmes ígéret az egész világ, annak az ígérete, hogy az elmúlt tél sivársága után egy szebb időszak következik, amely virágot fakaszt és gyümölcsöt fog termelni.

Az idén a husvét nem alkalmazkodik ezekhez a hagyományokhoz. Voltak már az ideinél zordabb husvétek is, de talán még az öregek sem emlékeznek arra, hogy úgy, mint az idén, egyenesen a tél közepéből csöppentünk volna bele a virágbarkás nagyéjbe.

Bizony, más ez az idei husvét, mint az elődei voltak! Csak a közvetlen elődei is, hát még a régiak! Milyen szépek voltak azok a hajdan, verőfényes husvétek! Alig tudjuk már visszaidézni emlékezetünkbe a képüket.

A főtéren, a déli napsugárban új ruhába öltözött elegáns közönség hullámozik. A sétáló között rég nem látott ismerősök: idegenbe szakadt aradiak, akik boldogok, hogy hazajöhetnek itthagyt szeretteik körébe. Gondtalan jólét, derűs vidámság kacag mindenfelé s bár van ebben a hullámozó tömegben sok szegény ember is, ma az is boldog, mert mára neki is jutott egy darab fehér kalács. Nem látszottak itt a szociális ellentétek, mindnyájan egyenlők voltunk: egymás látásának örvendő, szülővárosunk szépségében gyönyörködő, boldog aradiak. Boldogan ünnepelt a családi otthon is. Elégedett volt a családfő, aki esztendőket becsületes munkájával magának kis vagyont, társadalmi pozíciót szerzett és jókedvűek voltak a család tagjai, a fiatalok, élvezték a jelent, mert biztatónak látták jövőjüket s tudták, hogy életük pályáján becsületes törekvéssel biztosan boldogulni fognak.

A mai husvétnak nincsen derűje, nincs hangulata. A külvárosokban árvíz pusztítja azokat a szegényes értékeket, amelyeket annyi szorgalmas emberkéz olyan sok munkával teremtetett elő, a belváros uccáin hó és sár terpeszkedik. Tagjainkat hideg szél dermeszti, lelkünkre pedig ólomsúllyal nehezedik a sívár jelen gondja és a bizonytalan jövőtől való rettegés. A főtéren munkanélküliek lézengenek, nyugdíjasok, akik nem kapnak nyugdíjat, tisztviselők, akik leszállított fizetésükből nem tudnak megélni, iparosok és kereskedők, akiket megöl a nagy adó, elkeseredett lateinerek, akik nyomorognak, mert a leszegényedett közönség nem tudja őket eltartani. A gazdasági válságot mi szenvedjük meg legjobban, kisebbségi emberek, mert esztendőnkön át tervszerűen dolgoztak a tönkretételünkön s alig maradt meg valami ellenálló képességünk, hogy a mostani nagy bajokkal szembe tudjunk szállani. S a mi a legrosszabb, egyikünk sem tudja, hogy mit hoz a jövő. Az újságokból a gazdasági vál-

ság okozta katasztrófák rémitenek bennünket, leszerelési konferencia, preferenciális vámok, Dunaszövetség, mezőgazdasági tartozások konverziója, vad összevisszasággal kóvályognak bódult agyunkban és nem találunk egy gondolatot, amelyből reménység sugározna felénk.

Pedig kezdeményezésben nem volna hiány, csak hogy nálunk rendszerint olyan meggondolatlan minden kezdeményezés, hogy több bajt csinál, mint hasznot. A közéletben dühöng a legiferománia, a minden áron törvényt csinálni akarás betegsége. A kormány tetszetős ideákat dob a közvéleménybe, amely kap rajtuk és magáévá teszi azokat. Csak akkor látszik, amikor ideák megvalósítására kerül a sor, hogy a megvalósítás a közösségnek mennyi életérdekét sérti, de akkor már késő: a felizgott közvéleménnyel senki sem mer szembe szállani. Félünk hát minden kezdeményezéstől s azt kell kívánnunk, hogy inkább maradjon

meg a régi rossz, amelyhez már valamennyire hozzáalkalmazkodtunk.

Reménytelenség környez mindenfelől s a husvét tartamára mégis félre kell tennünk a gondot. Hiszen az ünnep arra való, hogy elfeledkezzünk a földi nyomorúságokról, hogy a lélek megpihenjen s az ember vallásának vigasztalásából gyűjtsön új erőt a maga keresztjének továbbhordozására. Viseljük hát mindnyájan türelemmel balsorsunkat, talán nem tart már sokáig. Naivnak látszik s mégsem okatlan az a biztatás, hogy a rossz sem fokozódhatik a végtelenségig. Minden történelem megvan a maga reakciója s az emberiség sorsa hullámvonalban halad fölfelé. A világháború szörnyű bűn volt az emberiség egyeteme ellen, amelynek büntetését mindnyájan el kell, hogy szenvedjük. De előbb-utóbb győzni fog az emberi szolidaritás evangéliumi gondolata, a nemzetek lassanként meg fogják egymást érteni s amint ez fokozatosan bekövetkezik, úgy mutatkozik majd lassan-lassan a mai kétségbeejtő állapotok javulása is. Merítsünk hát lelkünknek az ünnepekre békességet az Ur Jézus intéséből: „Ne aggódjatok a holnap miatt, mert a holnap nap majd gondoskodik magáról.”

FORR A BOR

At Aradi Közlöny március 27-én

Dr. Váczonyi János

Dr. Váczonyi János, a magyar képviselőház egyik legtehetségesebb fiatal tagja az Aradi Közlöny számára írt érdekes cikkét az alábbiakban közöljük le:

A sárgafajok földjén hetekig dühörogtek az ágyuk. Népszövetség, leszerelési konferencia, világbéke: ime a gyakorlatban így valósul meg. A fehér emberek világát a vörös rém mellett a sárgaveszedelem fenyegeti, miközben a szürke hétköznapiak a robotos ember életét fekete gyászdrapériával vonják be. Sok szín keveredik össze, s életünk mégis színtelen. Této-va a járásunk repkedő a tekintetünk, nem tudjuk hova visz az utunk, meddig tart a vergődésünk.

A trónusok összeroppanása után elkövetkezett a gazdasági trónok összeomlása. Világ- cégek hullnak el, nagy nevek tűnnek le, mint- ha meteor eső ömlene az égből.

Irgyelt, rendezett, békés világok válsággal küzdenek. Mintha számum seperne végig a földön, mely nem tisztel országhatárt s nem ismer különiséget népek, fajok, felekezetek, foglalkozások között.

Új világ születik. De hol, hogyan, s mikor? S közben nő, sorakozik, rendezetlen sorokban, megértés nélkül, támasztalanul, reményét vesztetten az új generáció.

A fehér ember világának három sorsdöntő napja most zajlik le. Elnököt választ a német birodalom, elnököt jelöl az amerikai Egyesült-Államok két nagy pártja, s újja választódik a francia képviselőház. Eközben folynak a megbeszélések, tanácskozások, a dunai államok vámuniója kérdésében. Egész Európa gazdasági tönk előtt. Minden ország külön-külön kényszeregyezségi tárgyalások központjában. S minden egyes ember gondok tengerében ful-

dokolva. Mindenki akar valamit, mindenki telve gondokkal, mellyel meg szeretné váltani a világot, de nem bírja megváltani önmagát, nem tudja kiváltani még óráját sem a zálogházból.

Pedig az óra jár, ketyeg. Az óra nem áll meg. Az emberiség vérkeringése mintha megállt volna. De ez csak látszat. Az élet tovább folyik. Csak a csodás Atlantis sülyed el, s új föld teremődik. Forr a bor. De bor lesz-e, vagy ecet? Most nagyon keserű.

A német elnökválasztás első menetében tízenegymillió szavazat esett Hitlerre. Ez a tízenegymillió ember nem horogkeresztes, csak a hátán hordott keresztől akart megszabadulni. Az elkeseredés, a tanácsatlanság, a talán s a bármilyen más, csak így nem, hadserege tette ki a tízenegymillió szavazat többségét. Megbukott minden izmus, s az új ígérték káprázata vakított. De sajnos, az ígértékből nem lesz valóság s a bibliai Kanaán helyett a képzeletbeli ígért földjén, délibábok pusztáján bandukolunk tovább.

Zaklatol a gép s mindig több kar hanyatlít tétlenségbe. Racionalizálódik a termelés s egyre több dolgozó kéz alakul át alamizsnát könyörgő tenyérre. Könny, sóhaj, fohász, káromkodás egybevegyül: ime a világ vége! Nem. Új világ eleje. Készül, teremődik az új világ. De még nem látható, nem is érezhető. A földet Isten a chaosból teremtette. A földből az ember chaost teremtett. Az új teremtés megkezdődött. Forr a bor.

Husvét ünnepe nagy péntekkel kezdődik. A Golgotha most az emberiség utja. Egyetemlegesen is, s minden egyes számára. Lesz-e megváltás, vége szakad-e a szenvedésnek, feltámadás születik-e a martíriumból?

Forr a bor.

Erdélyi rabok a szovjet szénbányák poklában

Ezrével sinylódnek a béke 14-ik évében az erdélyi hadifoglyok Oroszországban --- Hol sinylódik Cristea Péter aradmegyei fogoly tizenhét esztendőn keresztül? --- Vakmerő szökés ezer veszélyen át

Majdnem másfél évtizede már annak, hogy elhallgatott az ágyudörgés és puskaropogás, hogy megszűnt az öldöklés és tömegmészárlás. Az úgynevezett béke korszakát éljük ma, bár mindenfelé serényen készülődnek az új, rettenetes háborúra. És most, a béke tizennegyedik esztendejében még mindig ezrével sinylódnek, rabszolgasorba sülyesztett erdélyi hadifoglyok Stalinek poklában. Sokan vannak közöttük, akiket már régen holtánnyilvánítottak itthon, akikről már meg is feledkeztek.

Hadifoglyok a szovjet-pokolban

Hirt adott az *Aradi Közlöny* a napokban arról, hogy egy régen halottnak hitt aradmegyei hadifogoly, *Cristea Péter* világosi gazda életjelt adott magáról egy megszökött sorstársa útján. Nem tudni, megkísérelte a szökést *Cristea Péter*, él-e egyáltalában még, vagy pedig vele is végzett már a szovjet öldöklési dühe. Aggodalommal várják a híreket a kicsiny világosi háznál, ahol *Cristea* nevelőapja, az *ősz Balta Tódor* vincellér él feleségével. Kalandos tervek foglalkoztatják az öreg házaspárt, mind arra irányul, hogyan lehetne összeköttetést találni és megszöktetni a rabságból a tizenhét esztendő óta sinylódó hadifoglyot. Nagyon nehéz probléma, diplomatáknak is gondot okozna, nem két idős, naiv parasztembernek.

Szeretném, ha a Népszövetség néhány szónokló diplomatáját odavezethetném *Nicoara* Miklós, a temesmegyei Alios községből való gazdához, hallgassák meg, mi történik a Stalín-

féle „paradicsomban”. Hallgassák meg a szökött fehér rabszolga meséjét, amely talán nem olyan szórakoztató, mint a genfi népszövetségi cirkusz egy-egy előadása, de mindenesetre tanulságosabb. És igazabb. Ime:

— A háború alatt a moszkvai lágerben voltunk — meséli *Nicoara Miklós* — és nem mondhatnám, hogy aránylag rossz dolgunk lett volna. A pokol csak akkor kezdődött meg, amikor a szovjet került uralomra. A Moszkva melletti *Lovit-Kanes* szénbányába kerültünk, a hol valóságos rabszolgákat csináltak belőlünk. Korbácsos örök felügyelete alatt dolgozik ebben a bányában körülbelül hater ezer hadifogoly, teljesen elzárva a világtól. Csak azoknak engedélyeznek némi könnyebbséget, akik az ő tanácsaikat hajlandók hirdetni társaik között. Naponként tizenkét órát kellett egyfolytában dolgozni és jai annak, aki ellentmond az öröknek. Csak ruhát és élelmet kaptunk, pénzt nem. Az élelem pedig — kevés kenyér és lóhsból készült kolbász — éppen arra elég, hogy éhen ne haljanak az emberek. *Lefogyott, csontvázra soványodott emberek légiója dolgozik ezekben a bányákban.*

— Néhányan végre, elhatároztuk, hogy szökni próbálunk. Más úgy sem történhetik, minthogy agyonlőnek bennünket, ami még mindig jobb, mint a bányák mélyén sinylódni. Egy éjszaka kijátszottuk az örök éberségét és elindultunk. Hatvanan voltunk, míg egy másik csoport — ebben volt *Cristea Péter* világosi fogoly is — későbbre halasztotta el a szökést.

Négy és fél hónapig tartott, amíg eljutottunk a Dnyeszterig. Végig gyalog mentünk, kisebb csoportokra oszolva és csak nappal mertük folytatni vándorutunkat, mert az őrsek éjszaka kiméletlenül lelőnek mindenkit, aki nem tudja magát kellően igazolni. Utközben a parasztoknál húztuk meg magunkat éjszakára. Enni is kaptunk tőlük és mindenben szívesen állottak segítségünkre, mert gyűlölik a szovjetet. Amely csak rombolni és gyilkolni tudott mindenfelé. Végre eljutottunk a Dnyeszterig.

Nicoara Miklós elsápad, amikor az átélte borzalmakra gondol és izgatottan folytatja.

— *Ekkor következtek be életem legizgalmasabb órái.* Egyszerre próbáltunk egy éjszaka mind átjutni a határfolyó befagyott jégén. És alig haladtunk pár lépést, felhangzott a hátunk mögött: — *Stoj!* — Futni kezdtünk. Sortűz ropogott, golyók süvítettek és jobbra-balra tölem jajgató emberek zuhantak a jégtáblákra. Azt hittem, sohasem érek át. Végre elérkeztünk a román portra. Mindössze páran menekültünk meg, a többi ottmaradt a Dnyeszter jégén.

A szökött hadifogoly ezután elmeséli, hogy először *Bucurestiben*, majd *Kolozsváron* kihallgatták és utána hazaküldték.

A szovjet fehér rabszolgáinak leirhatatlan szenvedései

Az elbeszéléshez alig kell kommentár. Egy új *Becher Stowe* kellene, aki megírja a modern „*Tamás bátya kunyhója*”-t, sokkal elevenebb, sokkal megrázóbb színezéssel, mert az amerikai fekete rabszolgák mágnások voltak a szovjet fehér rabjaihoz képest. Olyan munkaerőt jelentenek a szovjetnek ezek a hadifoglyok, akiket minden nemzetközi jog félrerugásával tartanak erőszakkal, szuronyos és korbácsos örök felügyelete alatt.

Vajjon mikor jut a szabadulás órája? Vajjon mikor fogamzik meg az a sok átok, amelyet a bányák meggyötört rabjai a szovjet dözsölő, farizeuskodó urainak fejére szórnak? Mikor nyílnak meg a börtönök és jönnek haza hazajáró lelkeként a már régei halottnak siratott áldozatai a szörnyű katalizmának?

M. R.

Sasfiókok

Irta: Szántó György

1.

Goethe centennáriuma nem sokan beszélnek arról, hogy százegy évvel ezelőtt halt meg. a „*Faust*” írójának *August* nevű fia. Nem hívták *August* Goethének, legalább is jogszerűen nem, mert Goethe sohasem vette törvényesen nőül fia anyját, *August* alakja ezért erősen elmosódik a professzor urak Goethe-életrajzaiban, csupán annyit jegyeztek fel róla, hogy nagyon, de nagyon jó fiú volt ez az *August*, hogy a felesége, valami temperamentumos, sőt szilaj nemesi kisasszony állandóan felszarvazta *August*ot, aki ezért, vagy egyéb okokból állandóan a sárga földig szopta le magát, ha ugyan sárga volt a föld *Weimarban*. Atyja, a nagy kancellárius is szerette a bort. Valóságos szer-tartás volt házában, amikor naponta három-szor felszolgálták a nemes nedűket az étkezéshez. A kancellár hosszasan fejtegette az egyes borfajok különböző sajátosságait, természetét, tulajdonságát és előnyét a többiek felett, valósággal édelgett abban és kérkedett vele, hogy ő a szőlőnedvek pszichéjét inveli és ebben is a dolgok legmélyére hatol. Mindazonáltal mértéket tartott nyolcvankét éven át és talán ez a mérték volt az, amely őt a szegény *August*tól leginkább megkülönböztette. Azt is fejtegették még *August*ról, hogy életének negyven éve az atyja nagy szeretetében olvadt fel. Egyetlen maradandó emlékü munkája az volt, hogy atyja munkáit kiváló ügyességgel, pontossággal és rátermettséggel adminisztrálta, a mi egy iszákosnál emberföltötti energiát jelent. A kiadókkal, különösen a *Cotta*-céggel lefolytatott impozáns harcainak története levelezésekben maradt fent és ezekből látjuk, hogy a szegény név nélküli, felszarvazott, iszákos, árnyélatet élő *August* minden esetben diadal-maskodott a ravasz, nagytekintélyű és igen józan üzletemberekkel szemben. E diadalainak nagyarázata korántsem atyja munkáinak zse-

nialításában, vagy annak kivételes társadalmi és irodalmi pozíciójában keresendő. Goethe maga sohasem tudott volna ilyen sikereket elérni. Csakis abban a szeretetben lelhetjük a magyarázatot, amelyről azt szokták mondani, hogy csodákat mivel. Ilyen csoda volt a részeges *August* munkássága. Amikor pedig a nyolcvanegy éves Goethének meghőzták fia halálhírét, az atempo goethei mondással felelt:

— Mindig tudtam, hogy csak halandót nemzettem.

Én mégis úgy látom, hogy a fiú halandóságát és az apa halhatatlanságát nagyon is közelhozza, nagyon is áthidalja az a szívárványszínű valami, amit szeretetnek neveznek és amely olyan egy volt apában és fiuban. Goethe szeretete művészsenijének karjaival az egész emberiséget át tudta ölelni, a szegény *August* apjában ölelte át ezt az egész emberiséget.

Thorwaldsen, a nagy svéd szobrász, éppen akkor élt Rómában, amikor Goethe fia meghalt. A szobrászt mélyen meghatotta *August* tragédiája, pompás emléket faragott sírjára. A család barátai mesélték Goethének, hogy a mell-szobor emlékeztet az ifjú *Nagy Sándor* vonásaira, azok lebegtek megmintázásakor a szobrász szeme előtt. Az atya ismét goethei mondással felelt:

— A külső hasonlatosság nem elég. Szegény *August*nak a világot is meg kellett volna előbb hódítania.

Pedig szegény *August*ban ott lángolt az a szeretet, mely meghódítja a világot. Bizonyára megérezte ezt az apa, amikor egy év múltán találkozott szerencsétlen fiával...

2.

A nemrégiben elhunyt *Siegfried Wagner* építész volt eredetileg, nagyatyjának, *Liszt Ferencnek* mauzoleumát is ő tervezte. Mennyire át kellett látnia *Richard Wagnernek* önnön dimenzióit, hogy nagy zenei tehetséggel rendelkező fiát meg akarja óvni a sasfiókság mindennél rettentőbb tragédiájától. Milyen rettenetesen zárta előle a zenei *Walhalla* kapuit, amikor

az építészeti pályára erőszakolta. Nem sikerült. *Siegfried*-ből előbuzogtak a veleszületett motívumok, elkerülhetetlenül és végzetesen. Szomorubb volt ez az átöröklés, mint a vérbaj, vagy az iszákoság. *Siegfried* megírta első operáját, a *Benaditerichet*, kis zöldelő halmot hordott össze verejtékezve a tetralógia égbetörő hegyormainak tövében. Aztán megindult a lemondásokkal telt parcella uton. Zeneszerzői sikertelenségei után karmester lett, másodrangú karmester, majd teljesen felitta *Bayreuth*-t, amelyben halott apja génuszát adminisztrálta egy szegény *August* analógiájaképpen. Nem volt menekülés, az egyéni élet valahogy niebelungeni ködökbe veszett. *Alberich*ek integettek az elátkozott rajnakincsével, ez csillogott a ködökön át. *Siegfried* felé babonás fényvel. És a fiut, aki atyja legszebb győzelmes hőségnek nevét viselte, felitta *Nebelheim*-et, az árnyak birodalma. *Siegfried*-ből árnyalak lett, a *bayreuthi* birodalom őrtálló *Alberichje*. Torlódnak a szimbólumok, az ő földükre tévedtünk. Lehetetlen meg nem látnunk, hogy *Siegfried* számára csak ez az egy út volt, az önfeláldozás nemes és fájdalmas útja. *Siegfried* a sasfiókok győgyíthatatlan Amfortas-sebének stigmát hordta kis testén, amikor megszületett. Ő nem lehetett építész, önálló alkotó, ő nem menekülhetett. Mert ime, egyre jobban tisztulnak a ködök és már nem az átkos rajnakincs csillog felénk *Siegfried*, végzetének, végecéjának, elrendeltetésének szimbólumaként, hanem a *Grál* serlege. *Wagner Richard* legmélyebb pszichéjének szimbóluma. *Siegfried* lemondott a győzelmeiről, önmagát győzte csupán le, amikor fájdalmakon áttisztulva ezt a serleget szolgálta híven *Bayreuth-Montsalvatban*, élete végéig. Itt találta meg atyját, nem *Wahnfriedben*. Itt járult teremő színe elé, mondván:

— Szolgáltalak, atyám.

És ime *Tannhäuser* vándorbotján rügyek pattantak és virágok fakadtak. Amfortas égő sebe pedig örökre begyógyult.

3.

Rodin fia él még talán *Páris* egyik kül-

Egy darab történelem — aláírásokban

Királyok és világtörténetet dirigáló államférfiak autogrammjai, amelyek ötvenezer dollárt érnek — Titkos királytalálkozások emlékei egy régi könyvben — Ismeretlen emlékek Ferenc Józsefről, a német imperátorról, aki a nyilvánosság előtt szidta össze Citel Frigyes, Carol román királyról, aki utat épít, Milánról, aki mindig retteg a méregtől, Kóburg Lujza meghitt sáfáiról a tenger partján, titokban maradt királytalálkozásokról és a béke, meg a háború kancellárjainak emberi életéről

Az Aradi Közlöny számára írta: PAÁL JÓB

(Abbázia, 1932. husvét.) A kaleidoszkop fényes üvegcserepei egymás mellé sorakoznak és fényes csillogástól káprázik a szemünk... Amikor ezeket a csillogó, aranyos üvegcserepeket egymás mellé tették, sok helyütt ragyogott még a nap és nem tűnt fel az égen a nap-fogyatkozás, amelynek a fénye sivár és bágyadt...

Fehér keztyűben, csillogó arany gombokkal attilájukon álltak haptákban a szárnysegédek, amikor mosolygó arccal uralkodók és diplomataik beírták a nevüket abba a vaskos könyvbe, amelynek megsárgult lapjait illetőde forgatom mostan az ujjaim között. Mennyi fényes név... mennyi történelem... Az oldalak között vastag itatóspapírok a lojalitás nem engedte meg, hogy ezek más halandók neveit is leíthassák... Ott pihennek még ma is, ahol az a ki-tüntetés jutott osztályrészükül, hogy befödhet-ték a rexe és imperatorok markáns, nőies és tétova kezjegyeit... *Ötvenezer dollár van biztosítva az aranyos szegélyű, szattyánbőrbe kötött emlékkönyv, amelybe 1891. november 27-én a trónörökös özvegye, Stefánia hercegasz-szony írta elsőnek a nevét az Adria partján, Abbáziában és aztán oldalakon keresztül felvo-nulnak a mai gazdasági krízis meghatottan szemlélő poigára előtt azok az aláírások, ame-lyeknek viselői egy fél századon keresztül in-*

városának valamely nyomortanyáján. Két éve bukkant rá egy csapszékből valamelyik nagy lap egy élelmes riportere. A riportert ekkor re-mekelt. Két hasábján hatalmas regényt írt. Nem vetélte el a grandiózus témát, az egész regény, az egész élet, minden megvolt ebben a két hasábján.

Öreg, elhasznált, toprongyos munkásem-ber ül a csapszékből. Mellette kedves anyóka, sok esztendőkön át hü életpárja. Együtt isszák az abszintot, már könnyezik a szemük tőle. De azért szerelmesen mosolyognak egymásra, mint régen. Ez a toprongyos öreg gyárimun-kás Rodin fia. Szívesen beszél apjáról, ha kér-dezik. már semmi harag benne. Pedig lehetne. Ilyen infernalis zsarnokság, amilyennel őt nyomta el apja, még Eugen Sue rémregényei-ben sem található. Sohasem mutatta meg a fiát senkinek. Amikor a gyerek felcseperedett teljes tanulatlanságban, nagy kegyesen megengedte neki Rodin, hogy a műhely agyag- és gipsz-munkálatainak segédkezzen. Gipszmunkás lett belőle. De a munkában megdurvult keze alól finom vonalak kíváncsítottak ki a végtelenbe. Ro-din fia titokban rajzolgatott. Ha apja véletle-nül megpillantott egy-egy rajzot, éktelen düh-re gerjedt. A fiút felpofozta, a rajzot eltépte. El is érte, amit akart. Ismeretlen, szürke gyá-rimunkás lett a fiából, igavonó állat, egy a sok közül. Hogy Rodinnak fia van, a Keresztelő János, a Gondolkodó, az Isten keze. a Csók, az Első emberpár márványbaálmodójának hus és vérből való fia, ezt senkisé tudta.

Rodin szobrainak főereje, isteni szikrája a befejezetlenség. Megmunkálatlan kötőbőkből nőnek elé életsugárzó emberidomai és ismét megmunkálatlan kötőbőkből vesznek el a szépségeket hordozó emberestdalok. Amikor ezt a riportot olvastam, úgy éreztem, Rodin is ilyen megmunkálatlan, ősi kötőméből nőtt Ro-dinné és titokzatos lénye ismét ilyenben ve-

tézték országok és népek sorsát. Vannak olda-lak, amelyeken csak egyetlen név ragyogott egykor és halványul most az idők mindent el-homályosító köszöriájában, sorra következnek oldalak, ahol a többi között szerényen huzód-nak meg nevek, amiket később aztán szárnyá-ra kapott a hír...

Tavaly egy amerikai nábob ennek az ősz-szegnek kétszeresét ígérte érte. Bizonyosan sok pénze van. Ámbár az aláírások között akadnak olyanok, amelyeknek sehol a világon nem találni páriát...

Vörös vonal: Határhő és béke és a háború, az egykori hármasszövetség és a diadal-mas entente diplomatáinak aláírása között.

A bécsi Burgban még cerclet tartott a császár és Potsdamban haptákba ugrott a vár-ta, amikor a világ sorsát intéző nagyok első aláírásai bekerültek az abbáziai emlékkönyv-be. Stefánia főhercegnő biciklin mosolygott azokra, akik őt földig hajolva köszöntötték és báró Hengelmüller, a monarchia washingtoni nagykövete fényes rautot adott tiszteletére az olasz külügyminiszternek, aki gróf Berchtold Leopolddal arról tanácskozott a Stefánia-hotel empire-szaloniában: hogyan kell kimélyíteni a két birodalom testvéri szövetségét.

A két diplomata: marchese di San Giulla-no és gróf Berchtold be is írták nevüket a

szett el zordonan és megfeszíthetetlenül. Fél-tékeny volt a fia előtörő östehetségére? Sasflók-sorstól akarta megmenteni? Meg akarta óvni az individuálzsenni kálváriás utjától, hogy a tö-megek egyszerű szenvedését és boldogságát adja neki? Ki tudja. Márványtömbök nehezül-tek erre a riportra, az öreg munkás eldurvult mancsával még rajzolgatott ott a piszkos koc-smaasztalon s keresztelő szent János elindult az absynthespohárból a külvárosi boulevardra.

4.

Zola L'Oeuvre című mesterművében egy festőcsalád tragédiáját írja meg. A regény fő-hősenek, Claudenak az író barátja, Claude Mo-net, az impresszionizmus egyik uttörője volt a modellje. A megrázó művésztragédia egyik ál-dozata Jaques, a festő kisfia. A félzsenni dege-nerált gyermeke a nagy harcok áldozati bárá-nya. Claude birkózik az élettel, kortársaival, a közönséggel, a kritikusokkal, de főleg művé-szi problémáival, a felesége meg övele. A gyer-mekre folytonosan ráripakodnak a rettentő küzdelemben:

— Maradj vesztég, te szörnyeteg, hagyd apádat alkotni.

A kis angolköros Jaques így pusztul el a művészet fantomkergetésének, a titánok prob-lémáinak árnyékában és halála rettentő vád minden elnyomatással szemben. Amikor a kis Jaques felpuffadt, kékülő testét elémvetítette Zola a lukastetejű nyomoratelier sivár halotti ágyacskájában, valahogy harangzugást hallot-tam. A Cité felé, amelyet Claude sehogy sem tudott megfesteni, a földkerekség legfényesebb keresztelői menete kigyózott, százegy ágyuló-vés döngött a harangok kongásába, jelezve, hogy a római királyt most viszik a Notre Da-meba sasos aranybölcsőben. Aztán egy schön-brunni kastély menyezetes ágyában láttam vi-szont a kis Jaquest. És valaki így szólott:

— Adiátok reá a fehér egyenruháját.

Hüléses betegségeknek, rheuma-tikus, köszvényes és ideges fájdalmaknál a **Togal-tabletták** gyorsan és biztosan hatnak. Togal nagymértékben húgysavoldó és bakteriumölő, a bajt közvetlenül gyöke-rében támadja meg! Több mint 6000 orvosi vélemény! Egy kísérlet meg fogja győzni! Minden gyógyszerárban. Lei 52.—

.....
könyvbe, jobboldalra dülő, asszonyos írással az olasz külügyminiszter és kacskaringós vona-

lakkal a monarchia kancellárja. Akkor volt ez, a mikor Európában már dühöngött a közel föld-rengés robaja: 1914. április 8-án. Aztán... vörös vonalat rajzolt Limanova és a Doberdó csata-tereire a világégés és valaki vastag, vörös vonalat húzott az emlékkönyvnek arra a lapjá-ra, ahol véget ért a béke. A vörös vonal alatt már Abbázia új vendégének a neve olvasható.

1922 szeptember 1-én Antonio Salandra, Itá-liának a háborút megüzénő külügyminisztere írta be a nevét a Berchtold gróf és a San Giuliano marchese nevei után, közvetlenül a vörös vonal alatt.

1891. november 27-én, írta be elsőnek a nevét Rudolf özvegye ebbe a ma már történel-mi értékű könyvbe és ugyanezen a napon érke-zett meg Abbáziába Grácából egy fiatal dok-tor: Tripold Ferenc. Később feleségül vette a híres Glax professzornak, Abbázia megterem-tőjének leányát, maga is szerepet kapott a für-dőhely ügyeinek intézésénél és most itt ül mel-lettem, a szálláson a Regina-hotel emeleti szobájában, ott, ahol egykoron, pontosan har-mincnyolc esztendővel ezelőtt Első Ferenc Jó-zsef fogadta a küldöttségeket. Együtt lapozga-tunk az emlékkönyvben és dr. Tripold Ferenc az emlékeiről beszél...

...Tizenegy uralkodó írta be a nevét abba a könyvbe, amelyet ötvenezer dollárba biztosítot-tak Ferenc József sorban az első, az utolsó aláírásán, a harmadik Viktor Emanuelen még alig száradott meg a tinta. És e két név között egész világtörténelem dühöng. II. Vilmos nevét követi a svédek királyának nőies vonása, ez az aláírás egyedülálló a maga nemében, a Berna-dottek leszármazottja akkor még király volt a norvégeknek is és így írta le a nevét, hogy:

Oscar, König von Schweden und Norwegen

Oscar
König von Schweden und Norwegen

Ugy mondják, ez az aláírás ebben a német szövegben unikum. A Milan kacskaringós betűi fölött Alexandre trónörökös gyermekes betűi emlékeztetnek a konak tragédiájára, hegyes, magasra szaladóak a bolgárok cárijának, Fer-dinandus rexnek vonásai, Frigyes Vilmos, a most elhunyt szász királyt Carol és Elisavette

Carol
Elisavette
1896.

markáns, vastag vonásai követik, aztán görög

S. Winkler Teréz

női fodrász, Str. Eminescu No. 20-22.
(volt Deák Ferenc-ucca).

Árai redukálva, minden **10.- lej**

betűkkel írta be a nevét a királyok könyvébe:

Georgius, basileus ton Hellenon,
György, a hellének királya...

A görög király 1901. húsvétján volt itt a PSARA nevű görög cirkálóval és kevesen tudják, hogy ennek a hadihajónak a fedélzetén titkos tanácskozást tartottak 1901. május 13-án a görög és a román királyok. Az akkor annyira fenyegető balkáni zavart el is oszlatta ez a találkozás.

Volt itt még egy tanácskozás, amiről keveset tud a história.

San Giuliano és Berchtold találkozását megelőzően pontosan tíz esztendővel Abbáziában töltötte a húsvéti ünnepeket gróf Goluchovski Agenor, a monarchia akkori külügymi-

csövön kapták a partmenti források vizét. Bizony gyakran előfordult, hogy dagály idején a vízbe tengervíz is jutott és ettől a víz egy kissé sós ízt kapott. Így történt az akkor is, amikor Milán és Sándor a Quarnero-kávéház terraszán reggeliztek. A király megkóstolja a teát és fehérre vált arccal, szikrázó szemekkel ugrik fel a székéből és szinte bömböli:

— Megmérgezték!

Rohan a hotel igazgatója, aki megpróbálja kimagyarázni a dolgot, de a király hangulata csak nem akar megváltozni. Csak amikor a direktor kiissza utolsó cseppig a csészében maradt teát, hiszi el Milán, hogy Abbáziában nem törnek az életére.

Kedves jelenetek elevenednek fel a doktor Tripold lelki szemei előtt. Elmeséli, hogyan szidta össze Vilmos császár a Stefánia-hotel előtt mindenki szemé láttára a fiatal Eitel Fritzet azért, mert megbántotta a szövetséges ország egyik képviselőjét, a fiúnei tengerészeti akadémia posztón álló közlegényét, elmondja, hogyan építette meg Carol román király Abbázia legszebb sétányát, a ma is róla elnevezett König Carol Promenadot a saját költségén, de talán legszebb az a história, amely arról szól, hogy Lueger a bécsiek polgármestere a Theresie Klein irodalmi estélyén az abbáziaiak rabbinusa mellé kerülve, száz forintot adományozott az abbáziai — zsidótemető számára. Maga mesélte később, hogy „a halott zsidók megérdemelnék minden segítséget!”

Tintába mártott fadarabbal írta be nevét a könyvbe Lujza, a belga király leánya, akit

japán trónörökös karddal csinálja a világtörténelmet. Az utolsó oldalakon a Missek neveit olvashatjuk, Európa szépségkirálynői a Riviera zajos és esős napjai után eljöttek ide, hogy elhozzák a tavaszt.

A história rátette már a kezét azokra a betűkre, amelyek valamikor életet és hatalmat jelentettek. A markáns és kemény, lúgy és hajlékony betűk viselői már vagy őseik kriptájába szállottak örök pihenésre, vagy pedig elfeledve azoktól, akik tőlük kapták a fényt és a ragyogást, emlékeznek vissza azokra a napokra, amikor mosolyogva beírták nevüket abba a könyvbe, amelynek oldalait bearanyozta a királyok aláírása. Odakint ragyog a napsugár, virágok nyílnak széles levelű pálmák tövében, kérlelhetetlenül rohan előre a történelem és az abbáziai emlékkönyvben most is egy-másra gyűlnek az aláírások.

Mire az ut végére érünk...

Írta: ÜRMÉNYI BANETH IBI.

Istenem, tudom: Teelőtled
nem számít az, hogy aki Hozzád
szól, — hatalmas-e, gazdag-e?
Előtted EGY van Istenem:
hogy aki Hozzád kérelemmel jön,
jó és tisztalelkű legyen.

Bíró vagy, aki nem tévedhet,
Méltatlanul Te nem mellőzöl,
nem vagy személy-válogató...
Csak EGYET nézel, mindég egyet:
ki tisztalelkű, ki a jó...

Megpróbálsz bennünket, jaj! sokszor...
Könnyes vergődés hány napunk!
Milyen soká tart, míg megértjük,
hogy minden Bánat, amit kiosztasz
AJÁNDÉK, mit tőled kapunk...

Ajándék, mert a szenvedéstől
jobbak, megértőbbek leszünk...
Mennél jobban ütök a szívünk,
annál följebb emelkedünk...

Ahhoz, hogy MÁS könnyét megértsük,
NEKÜNK kell előbb sokat sírni...
Hogy MÁS sebet olvasni tudjunk,
a MI szívünkre kell sebet írni...

De Istenkém, Te elfelejtetted,
hogy olyan rövid ez az élet...
s mire a leckénket megértjük,
az életünk már semmivé lett...

Ne haragudj, ha arra kérlek:
ne adj Bánatot oly sokat.
Küldj szívderítő Örömöket,
békét adj és ne harcokat!

Istenkém, most megint húsvét van.
De hánynak homályos minden Fény...
Adj mindnyájunknak belső-békét,
borítsd ránk a derült ég kékét, —
ne hulljon el minden csepp vérünk
mire az Ut végére érünk...

MILÁN SZERB KIRÁLY ÉS A TRAGIKUS SORSU SÁNDOR SZERB TRÓNÖRÖKÖS ALÁÍRÁSA.

misztère és 1904. április 4-én befutott a kikötőbe a DOGALI olasz torpedónaszád. A fedélzetén Tittonival, az olasz külügyminiszterrel. Társaságában volt D'Avarna hercege, Italia akkori bécsi nagykövete is. Akkor is az abban problémáról volt szó.

Még egy név vonja magunkra a figyelmet a vaskos könyvben: graf Aerenthal.. Vékony,

Louise von Steffen
Coburg.
Prinzessin von Belgien
1895

révetez, szinte leányos betűk... Űresen állnak egy hófehér oldal szélső csücskében... Aztán nemsokára következik a vörös vonal...

Károly Lajos, a szép Ottó, Lajos Viktor, a császárnak a klösheimi magányába száműzött beteges természetű öccse, Frigyes, József, a cigányok vajdája, Rainer főhercegek, Augustta, Izabella, Antoinette főhercegnasszonyok, a Fesztetichék, Pálffyok, Széchenyiek, Eszterházyak, Keglevichék, Dessewffyék, Vayok s egyéb hercegek, meg grófok aláírásai követik egymást sűrűn, Tucatnyi név között szerényen húzódik meg egy oldalon Sophie, Gräfin von Chotek lila kézjegye. Aztán erős, markáns betűk jönnek sorra: Fürst Alfred von Montenuovo, Napoleon hitvesének unokája. A főudvarmester. Szinte behunyt szemmel is eltalálnám, hogy a következő oldalon aranyos keretben ragyog a császár aláírása. Valóban. A sablónos, annyiszor látott betűk. Ötven eszten-

gyakran láttak meghitt kettősből egy fiatal főhadnagygyal, bizonyos Mattasich nevezetű urral a südstrand sétányán és a vörös vonal után is egymást követik az érdekesnél érdekesebb aláírások. Most már jut hely a szellemi és művészi fejedelmeknek is. Jan Kubelik, Herceg Ferenc, Gabriel Drégely, Gabriel D'Annunzio, duca del Monte-Nevo, dr. Leo Ascher után Bernadotte Prinz aus Schweden írta oda a nevét a kollégái mellé, a következő oldalon a báró Sztérenyi József nevét olvassuk a román-magyar optáns-tárgyalások idején, valami hét albán principessa kacskaringós betűiről emlékszünk rá, hogy két esztendő előtt Zogu hűgai mindennap ott táncoltak a Palace-hotel ötórás teáin és a Takematzu felülről lefelé haladó betűi elvisznek bennünket oda, ahol a

A CORSO-mozgó ünnepi műsora.

Be jó volna egyszer szeretni
A csókos kis ajkakat keresni ...

éneklik: **Liane Haid**
és **Albert Prejean**

ONAGYSAGA KALANDOS KIMENOJE

nemzetül beszélt világ-filmoperettben.

Vasárnap és Hétfőn a CORSO-MOZGOBAN.

Vasárnap d. e. 11 órakor

Két nyakkendő

Kacagtató, nemzetül beszélő zenés, táncos vigjáték
Olga Tschechova

MATINÉ

Hétfőn d. e. 11 órakor

Madame Pompadour

Nemzetül beszélő vídám operett
Anny Ahlers, Verebes Ernő.

dő alatt sohasem változott bennük egyetlen vonás. Az aláírások láttán doktor Tripold felelevenít egy csomó epizódot, elfelejtett emlékét régen mult időknek

„Milán, a szerbek királya volt itt a fiával, a gyerek Sándorral és a szerb udvartartással. Natália akkor Pöstyénben tartózkodott. Ebben az időben nem volt még meg a mostani vízvezeték és a Südbahn-hotel szállodái egy külön

A bagosi böles bíró

Az Aradi Közlöny számára írta:

Szép Ernő

Elmesélem már egyszer azt a bagosi bíró. Ugy hitták a bagosi bíró: B. Bárány Sámuel. Hát kérték egyszer, régi bagosi időben, eldöntötte a bagosi tanács, hogy kutat ásat a bagosi piac közepén. Kutat ásat, ki is kövezeti a falait téglával. Hál' Istennek, pénz van. Hál' Istennek.

Hát megásták a kutat. Mikor vizet értek, összegyűlt a kut körül ünnepélyesen a bagosi parlament. Beléhajoltak egymásután a kutba a szép kövér bagosi esküdt urak, megnézték az új vizet, meglátták lent a maguk kerek ábrázatját, meg is ijedtek egy cseppet, mert olyanformán látták magukat a vízben, mintha a nap helyett holdat kaptak volna; de rögtön megnyugodtak, sodorintván egyet kenőcsös bajuszukon.

— Hát — azt mondja Bárány Sámuel bíró uram — most már ki kell osztán a kutat kövezni.

— Ki azt — azt mondja például K. Kovács Gerzson gazda. (Kraicár Kovács Gerzson. Mert írtó fősvény ember volt.) Csak azt kék tudni, mennyi téglát kell venni hozzá.

— Mennyit? Hát alhoz meg kell mérni, milyen mélysége van a kutnak.

Ezt a szentenciát persze a bíró ur adta le.

— Mivel méri meg, bíró uram, hisz nincsen nekünk itt olyan colstokunk, — ezt a közbeszólást G. Gargya Jéri gazda tette. (Gugás Gargya Jéri. Guga volt a nyakán).

Ott állottak a bagosi tekintélyek, csendesen okoskodtak, pipáltak, pökdöstek.

— No, a feki egye meg, kifaltam már. (Bíró uram beszél persze.) Ide hallgassanak. Keresztbe teszünk egy jó erős gerendát ennek a kutnak a száján. No. És akkor leereszkedek azon a gerendán a kutba. Ott csüngök. Maga K. Kovács Gerzson lemászik én rajtam, megfogja a bokámat, azután maga is csüng.

— Mán mint én! — így K. Kovács Gerzson.

— Hát. Mikor maga is csüng, jön példának itten maga H. Borbi József, maga is lemászik rajtam, azut Kovács Gerzson gazdán, annak a bokájába ragózik, ott csüng. (Huncut Borbi. Mert már kétszer kihuzta magát a pénz hamisítási bajból.)

— No, no, — csak ennyit mert megjegyezni H. Borbi József.

— Nohát. Addig ereszkedünk egymáson lefelé, míg a vizet érjük. Akinek a csizmája már a vízbe megyen, nagyot kiát, arra feljövünk, megmérjük ki milyen hosszú, azt oszt a tanító ur összeszámítja, a számadást beküldjük a téglagyárba, hogy hát mink ilyen hosszúságú kutat ásatunk, nekünk ennyi téglára kell.

All right. Előhozták a gerendát. Letette az utasát Bárány Sámuel bíró ur, megrángatta a

**Az ön rádió-
készülékének
a lelke.**

Vezérképviselet
Románia részére:

B. SEIDMANN

BUKARESTI. — B-DUL MARIA 30

gatyakötést a hasán, leeresztette magát a gerendán, — happ! — azt mondja s megfogózt a két kezével jó erősen a gerendában. Csüngött.

— Most jöjjék, másszék, Gerzson, hé!

Jött Gerzson gazda, lemászott a bíró uron, hopp! — megkapaszkodott a bíró ur csizmája torkában.

Jelzem, Bagos népe már mind a piacon volt, olyan áhitattal figyelt, mintha a cirkuszban volna.

G. Gargya Jéri gazda lemászott mind a két testen végig. A piros gugája rengett, majd leszakadt a nyakáról. Hopp! — ő is csüngött.

H. Borbi Józsefnek osztán csakugyan vizet ért a csizmája. Felkajabált a mélységekből:

— Vízbe vagyok bíró uram!

— No hál' Istennek.

Megint kajából H. Borbi József, mintha a sötét pokolból szólna.

— Most mán huzzék fel bíró uram bennünket.

Hát. Most esztán fel kell az eklézsiát lúznia. Hát persze. Nem valami gyerekjáték. Bíró uram egyet folászkodik, lefelé hódul:

— Várjanak kendtek, hadd köpöm meg a markomat! — azzal elereszti mind a két kezével a gerendát.

Igen. Hát osztán ez óta a kutatás óta hitták a bagosi bíró B. Bárány Sámuelnek. (Böles Bárány Sámuel.)

A városi mozik ünnepi műsora:

1932. március		CENTRAL	SELECT
27-én, vasárnap és 28-án, hétfőn 3, 5, negyed 8 és negyed 10 órakor		A PARAMOUNT filmgyár világslágere Sanghai Express Rendezte Josef von Sternberg. Főszereplők: Marlene Dietrich, Clive Brook, Anna May Wong, Warner Oland	HARRY PIEL minden eddigi hangosfilmje közül a legjobb Botrány az arénában Kalandorszekecs izgalmas boxmérkőzéssel és bámulatos rendezői trükkökkel
		PREMIER. Vencei kaland Németül beszélő énekes vígjáték. A cselekmény Velencében játszódik le, remek helyszíni felvételekkel. Főszereplők: Georg Alexander, Dina Gralla, Josef Schmidt kamaraénekes. Minden előadáson személyesen vendégszerepel Georg Alexander, a leg-híresebb német salongomikus.	A PARAMOUNT filmgyár világslágere Sanghai Express Rendezte: Josef von Sternberg. Főszereplők: Marlene Dietrich, Clive Brook, Anna May Wong és Warner Oland.
Fél 12 órai Mati- nék	Vasárnap	Dirigible Délzaki expedíciós kép. látványos légi és tengerészeti bravurokkal. Főszereplő: Jack Holt, R. Graves.	Az ellopott arc Bűnügyi vígjáték. Főszereplők: Hans Otto, Friedl Härlin, Max Adalbert.
	Hétfőn	Madame Satan Zenés bohózat. Főszereplők: Kay Johnson, Lillian Roth, Reginald Janny.	Románé Greta Garboval a főszerepben.

Műszáritón szarított tölgy- és bükk

PARKETTA

mindenfajta minőség- és mérethben
még yon leszállított áron kapható az

ARADI FAIPARI R.-T., ARAD,

Curtiol-utl fűrésztelépén.

Telefon 338.

Friss, most érkezett

ELISABETH ARDEN-

ÁRUK

Drogeria „CITY“ Parfümeria

E. ZEINER (Minorita-palota.)

Kérje díjmentesen a szépséghibákkal foglalkozó utmutató könyvet.

Megtalálták Krisztus csoda-tételének színhelyét

Felfedezték Palesztinában azt a helyet, ahol KRISZTUS a kenyérszítás csodáját végezte — Napvilágra került a csoda emlékére épített ősrégi bazilika

A közelmúlt napokban érkezett meg a Vatikánba a hivatalos beszámoló arról az érdekes régészeti expedícióról, melyet a német Görres-társaság rendezett a Szentföldön, néhány kilométerre Kafarnaumtól, a Genezareti-tó nyugati partvidékén. Az expedíció, melyet Mader Evarist professzor vezet, már egész csomó ásatást végzett ezen a tájon s az ásatások kivételesen sikerült eredménye nemcsak a régészeket, hanem az egész keresztény világot érdekelheti.

Az ásatásokra kiválasztott terület a Szentírásban „Hét forrás“ néven szerepel. A név a görög Heptapegon elnevezésből ered. Fölötte emelkedik a „Boldogságok hegye“, az az emelkedés, amelyen Jézus a boldogság tiúát fejtette. A palesztinai földrajztudósok mindenkör úgy vélekedtek, hogy a mostani ásatások helyén kell lennie annak a betsaidai sivatagos területnek, ahol Krisztus végrehajtotta a kenyerek és halak első megsokasításának csodáját. Azok az ismertető jelek ugyanis, amelyeket az evangélisták a csoda színhelyéről felfedeztek, kezdettől fogva azt a nézetet táplálták a tudósokban, hogy ezen a területen lakatta jól Krisztus az ötezer főnyi tömeget az öt darab kenyérből és halból álló készlettel.

Régi feljegyzések szóltak arról, hogy a galileai tenger partvidékének ezen a részén valamikor egy templom állt, amelyet az öskeresztények a csoda emlékére építettek. A feljegyzések szerint a templomot pontosan arra a helyre építették, ahol az Üdvözítő tartózkodott, sőt azt a követ is beépítették a templom szentélyébe, amelyen Krisztus az öt kenyeret és a két halat elhelyezte és megáldotta. A német tudósok által vezetett ásatások ennek a templomnak felfedezésére irányultak, amennyiben a templomnak már századok óta valósággal

nyoma veszett. A hivatalos beszámoló szerint az expedíció meg is találta a templomot és már napvilágra kerültek mindazok a romok, amelyek a föld mélyében fennmaradtak.

Az épületmaradványok különösen meglepően jó állapotban vannak. Megállapítható, hogy a templom bazilika-stílusban épült és pedig a IV. század elején. A szentély kiemelkedő részén, úgy mint a régi feljegyzések mondják, megtalálták a már említett követ is, amely oltárszerű kiképzésen nyugszik. A napvilágra hozott mozaikok madarakat, növényeket és virágokat ábrázolnak, egy hatalmas mozaik azonban közvetlenül utal a csodára, amelynek emlékeztetőül a templomot építették. Ez a mozaik két hal között néhány kenyeret ábrázol s a kenyerek között kereszt nyulik a magasba.

Maga a „csodakő“ erős sérüléseket mutat, mely repedések vannak rajta, amelyeket a régészek szerint nem lehet az időjárás behatásaival magyarázni. Valószínű, hogy azok az európai zarándokok, akik a bazilika fennállása idején a Szentföldre látogattak, kézzel és kővel próbáltak titokban letörni, vagy letaragni néhány darabot a kőből, hogy ereklve gyanánt magukkal vihessék Európába.

A Görres-társaság expedíciójának felfedezése így végérvényesen megállapította azt a pontos helyet, ahol az evangélisták tanítása szerint Jézus a kenyérsokasítás csodáját végezte.

TRAVIATA

Verdi-opera III-ik felvonása.

Két ember a bányában, dráma
ZENEKARI HANGVERSENY.

husvét hétfőn este 9 órakor az
IPAROS-OTTHONBAN,
Műsor után tánc!

A Kreuger-tragédia rejtélye

Aki New-Yorkban tőzsdemanővert csinált Kreuger halálával.

Kreuger halála annyira megrázta Páris és Franciaországot, hogy évek óta nem volt hasonló esemény, amely ilyen széles köröket izgatott volna. Nemcsak Kreuger Ivar legendás alakja ennek az oka, amelyet jóformán csak most, halála után, oldalas sajtóközleményekből kezd megismerni a nagyközönség, hanem a Kreuger-papír óriási elterjedtsége a francia közönség körében és főleg az a még fel nem derített rejtélyesség járult ehhez hozzá, amely ezen öngyilkosság köré fűződik. Nincsen semmi, ami jobban izgatná a közönség fantáziáját, mint a rejtély. Miért lett Kreuger öngyilkos délelőtt 11 és délután 2 közt — mint a hivatalos jelentés mondta — és miért nem várta meg az igazgatósági ülés eredményét, amely erre a végzetes szombati napra volt kitűzve?

A halála előtti napon Kreuger megkérte Nominé urat, a Moselle-i képviselőt a francia parlamentben, hogy járjon közben a kormánynál, hogy utalják ki azt a 15 millió francia frankot, ami a francia monopóliumnak szállított gyufáért járt neki. Ezt a 15 milliót nem vehette fel, mert a francia képviselőház már nem szavazta meg azt a budget-passzust, amely rá vonatkozott. Nominé ur úgy látszik közbenjárt, mert a javaslatot másnapra kitűzték tárgyalásra.

Fantasztikus elgondolni is, hogy Kreuger, aki milliárdokkal manővrozott, úgy meg lehetett akadva, hogy 15 milliót reklamált, amit a kincstár pár nap múlva ugyanis folyósítottak volna...

De van még ennél meglepőbb részlete is a Kreuger-tragédiának: Kreugernek egy barátjával kellett találkoznia azon a nevezetes igazgatósági ülésen a Vendôme-téri Hotel du Rhin-ben. Alkalmasint telefonált a délelőtti órákban a gyufakirály Victor Emanuel III. alatti lakására és minthogy nem kapott választ, autóbá ült és odahajtatott, mert a közgyűlés előtt akart Kreugerrel beszélni. Kreuger háztartónője bevásárolni volt. A barát hiába kopogott az ajtón, Benyitott. Konstatálta az öngyilkosságot, lerohant a házból, de ahelyett, hogy a legközelebbi rendőrkapitányságra ment volna, a legközelebbi postahivatalban feladott egy sürgőnyt newyorki ügyvédeknek. Akkor délután 2 óra lehetett, tehát newyorki idő szerint reggel 9 óra, amikor a bankok már nyitva vannak...

Azt tudjuk, hogy a nevezetes szombaton, amikor még semmi hír sem szivárgott ki a Wall Streeten Kreuger öngyilkosságáról, 160.000 Kreuger-obligációt adtak el 5 dolláros árfolyamon, ami az aznapi gyenge összeforgalom egyharmadának felelt meg, de a kurzus aznap csak fél dollárral ment vissza. Hétfőn az obligációk 1 és fél dollárra estek. A newyorki tőzsdetanács persze felfüggesztette volna jegyzéseit, ha tudott volna Kreuger haláláról. De hogy lehetett az, hogy miután a francia hatóságok délután 3 órakor értesültek az öngyilkosságról, a Havas-ügyvétség csak 9 óra tájban kábellezte szét a hírt a világba?

Talán a miniszterelnöki beszéd Briand temetésén foglalta le a francia hírszolgálat összes közveit?

Kreuger halála után pár nappal agyszélülésben meghalt Francois de Saint-Phalle, a newyorki és párisi Saint-Phalle bankház egyik igazgatója, aki a Kreuger-részvényeket annakidején Párisba bevezette.

Hirtelen visszaemlékeznek Párisban a Kreuger-csoport részvényeinek párisi bevezetésére is. Ez volt az első nemzetközi papír, amit a frankszanálás után bevezettek. A jegyzés engedélyezését maga Poincaré támogatta, ugyanaz, aki a parlamentet rá akarta bírni, hogy Franciaország engedje át Kreugernek a gyufamonopóliumot. Hogy miért szavaztak mégis ellene? Talán azok miatt, akik elzárták a francia bankok trezorjait Kreuger előtt, most, amikor egy pármillió sürgős kölcsönt ért esedezett.

Teherautó alvázak,

1½–2 tonnásak, nagy raktárkészletünk apasztása céljából, gyári áron alul lesznek forgalomba hozva:

A. KALMAN Autó- & Motorboltung, ARAD, Könyvútól külön dolog.

A Novara hősi halottjának utolsó útja Aradra

Szalay Péter hazakészül az Adria partjáról — Aradra hozatják a hősi halált halt aradi tengerész hamvait — Aradtól Pekingig és Pekingtől — a halálig — Horthy Miklós levele

„A Novara büszkesége volt . . .”

Számos aradi hős csontjai porladoznak a világ legkülönbözőbb tájain, a szörnyű kataklizma, amely 1914 egyik ragyogó nyári délutánján vette kezdetét és amelynek hatását egész generációk sanylik meg, a sok millió ember között Arad szülőit is messzi tájakon domborodó sírhalmok mélyébe sodorta. Még boldog az, aki tudja, merre vannak a számára drága sírhautok, mert a legtöbb elesett tömeg-

szos hír a Szalay-családhoz: Szalay Péter, a Novarán szolgáló „Divisionsführer” hőiesen elesett.

Szalay Manó nyomban részleteket kért és 1916 januárjában befutott a levél, amelyet maga Horthy Miklós írt és amelyet ma is kegyelettel őriznek. A levél szövege így szólt:

Tek. Szalay Manó urnak, Aradon. Levélét megkaptam, azonban máig nem vála-

Többi megmaradt holmiját, miután commissionell átnéztük, legjobb barátja Bauer Bootsmannmaat Art. Intr. vette át és fogja megküldeni.

Mint hogy San-Giovanni di Meduában a montenegrói batériák nagyon hevesen tüzeltek reánk, az összes legénységet — kivéve az ágyuk legénységét — fedélzet alá küldtem, a páncél oltalmába. Ezek között volt fia is. Ő azonban, mint Divisionsführer, ugylátszik meg akart győződni, hogy emberei közül nem maradt-e fenn valaki és feljött a Vorkastell alá. Abban a pillanatban csapott be egy ágyúöveg és a hajó oldalát átfurva, fejét összezúzta, aztán a Bootsmann kabinján áthaladva, explodált. Az megnyugvással szolgálhat, hogy szegény fia egy pillanatig sem szenvedett.

Mindnyájunk kedvence és büszkesége volt, eltekintve kitűnő szolgálati kvalitásaitól, veretlen football legénységünk vezérjátékosa, kis amateur zenekarunk primása és alkalmazkodó, vig természetével a Novara öröme volt. Sirjáról, sírkövérol gondoskodni fogok, nyugodjon békével az Urban! Tisztelettel: Horthy Miklós, a Novara parancsnoka.

Könnyeiket fakasztott a kis családban a levél, csillogó könnyecsek peregtek a sírún írt sorokra, amelyek Szalay Péter halálának körülményeit mesélték el. A mélységes, fájdalommal sújtott család tagjai módot és alkalmat kerestek arra, hogy Szalay Péter holtteste hazakerüljön Aradra.

Még abban az évben Szalay Péter öccse meglátogatta a hős tengerész sírját. Látogatásáról értesült Horthy Miklós, aki motorcsáról küldött érte és megmutatta a Novarán azt a helyet, ahol bátyja összetört, vérző fejjel zuhant át egy szobb világba. Elvezette azután Castelnovoba, ahol Szalay Péter sírja van és meghatóttan emlékezett meg hajója kedvencéről, aki a legnagyobb ágyutüzben is vidáman nézett a halál elébe.

Majdnem két évtized telt el azóta. A tengerészkapitányból egy ország kormányzója lett, aki talán már régen megelégedezett hajójának egykori kedvencéről, aki békésen pihen a festői tengerpart mellett.

Ebben a levélborítékban érkezett meg Aradra Szalay Péter, a hős aradi tengerész haláláról szóló hír. 1916. újév napján adták fel postára ezt a levelet, amely mély gyászt hozott egy ismert aradi családnak

brüdy. Linenschiffkapitän von Horthy
S. H. S. Novara

Salutator

Szalay Manó úrnak

Arad

Arad Péter úrnak

sírok névtelenségében alussza örök álmát.

Valahol, a napsütéses Adria tengerpartján pihen immáron tizenhét esztendeje egy hős aradi tengerész, Deli természet, napbarnított arcu, jókedvű fiatal ember volt. Szalay Péter, aki Aradtól Pekingig vonzotta maga után a kíváncsi női szemeket, amíg egy süvítő ágyúöveg ki nem oltotta lángoló életét. Azóta régen elcsendesedett már az Adria partja nem zavarja ágyúdörgés és halálsikoly a csendet és Szalay Péter tengerész hosszú távollét után hazakészül. Haza — az aradi temetőbe. Családja a közeljövőben szándékozik hazahozatni az elesett vitéz hamvait, amelyeket most már örök nyugalomra helyeznek az aradi temetőben. S ha léteznek túlvilág és létezik ott öröm, Szalay Péter lelke örülni fog, hogy annyi év után földi maradványai odakerülnek, ahol a családjának többi elköltözött tagja alussza örök álmát.

Még béke volt és 1910-et írtak, amikor Szalay Péter, mit sem sejtve az eljövendő borzalmaktól, bevonult a tengerészetbe. A „Franz Josef I.”-hajóra került és nem sokára messzi idegenbe vitte a sors. Hajóját a kínai vizekre irányították és Pekingbe került, az ottani osztrák-magyar katonai kirendeltséghez. Vidám élet folyt a Mennyei Birodalomban akkor még és Szalay Péter az egész európai kolónia kedvence lett. Különös tekintélyt szerzett számára, hogy minden sportban otthonos volt és több löverseny győzteseként ünnepelték a deli magyar legényt. Három esztendő telt így el, amikor Szalay Péter hajóját újból hazarendelték. A kínai magyar kolónia nehezen bucsuzott el a kedvencé vált aradi fiatallembertől.

Elérkezett a leszerelés ideje, de Szalay Péter már nem öltöztethetett újból civilruhába. Kitört a háború. A háboru elején szerelték fel a „Novara” hadihajót, amelynek parancsnokává Horthy Miklós kapitányt nevezték ki. Horthy Miklós magyar legénységet keresett hajójára és nyomban beosztotta az önként jelentkező Szalay Pétert. Már javában tombolt akkor a harc és Aradon aggódva lesték a tengerről érkező híreket.

S 1915 őszén megérkezett a lesújtó, gyá-

szolhattam, mert 3 hétig innen, a Cattaról öbölből bizonyos elővigyázati okokból nem indult posta. Mindenekelőtt tudatom, hogy

Erdekes levéltörredék, amelyben Horthy Miklós, a Novara parancsnoka, sajátkezűleg értesíti gyermekük hősi haláláról a megtört családokat. A levél írója részletesen beszámol arról, milyen körülmények között vesztette életét Szalay Péter, aki kötelességérze téné lett áldozata

Lát állíron fejt ismeret, azón a Bootsmann kabinján áthaladva explodált. — Az megnyugvással szolgálhat, hogy szegény fia egy pillanatig sem szenvedett. Mindnyájunk kedvence és büszkesége volt; eltekintve kitűnő szolgálati kvalitásaitól, veretlen football legénységünk vezérjátékosa, kis amateur zenekarunk primása és alkalmazkodó, vig természetével ma a Novara öröme volt. Sirjáról, sírkövérol gondoskodni fogok, nyugodjon békével az Urban!!!

Tisztelettel

Horthy Miklós
a Novara parancsnoka

szegény, hősi halállal kimúlt fiát öfelsége az első osztályú vitézségi éremmel tüntette ki, melyet annak idején meg fogok küldeni.

S aki most, annyi esztendei távollét után hazakészül, lithon jobban esik a pihenés...
Marosi Rudi

SZÁZ ÉVE HUNYT EL az aradi Vár kazamatájában

SIMONYI JÓZSEF ÓBESTER,

**a napoleoni háborúk európai híró hőse, Aradvármegye legvitéz-
zebb huszárezredese — Hogyan élt és hogyan halt meg a vadászi
és bélzeréndeki vitézvári báró Simonyi-család alapítója? — Hősi
kalandok a félvilágon át — Miről tudnak még Simonyivalván...?
— Egy Simonyi báró, aki elkártyázta feleségét egy budapesti szí-
nésznő kedvéért**

ÖTVENÉVES JUBILEUMÁT KÉSZÜL MEGÜNNEPELNI A SZINMAGYAR SIMONYIFALVA LAKOSSÁGA

Az aradi Vár egyik kazamatájának ünnepe van. Ahol ma a IV. gyalogszázad egyik dormitóriuma fekszik, *április hó 25-én lesz pontosan száz éve, hogy ott lehelte ki lelkét a napoleoni háborúk európai-híró, legendás-nevű hős magyar katonája, vitézvári Simonyi József óbester*, a Hessen-homburg hercegi huszárezred ezredese, német birodalmi báró, a Szent-György-rend és a Mária Terézia-rend vitéze. A kazamata akkor börtön volt és Aradmegye egykori „legvitézesebb huszár”-ja ott adta át lelkét az örökkévalóságnak, melynek égi nagy anyakönyvébe páratlanul vitéz tetteivel írta be a maga és a magyarság európai hírnevét.

Vitézvári báró Simonyi József egyszerű nemesi szülők gyermeke volt. Nagykállóban született 1777-ben. A temperamentumos gyermek csakhamar csinyjeivel tette magát híressé már szülőhelyén: hét éves sem volt, amidőn lovakat nyargalt agyon a kállói pusztán, amugy szórén ülve meg a megriadt állatot. Kalandos, merész természetének sem Mária-Pócson, sem a debreceni tudós atyák nem tudtak féket vetni. Aggódo atyja, Simonyi Pál végül is Budára küldötte reményteljes csemetéjét: hátha az ország fővárosában jobban ragad rá a művi...? Itt történt aztán, hogy

*az iskolába igyekvő, alig tízennégy éves
Jóska gyerek verbunkosokkal akadt
össze.*

Azonnal elhatározta, hogy szakít a tudományokkal és katonának csap fel.

— Aztán öcsém, — kérdezte tőle a kajla-bajszu őrmester — *tán én szoptassalak...?*

Világraszóló hősi tettek

A török háborúkban edződött katonává: szerezte első sebeit és első kitüntetésait. Aztán a napoleoni háborúk sodra ragadta magával az osztrák ezredet, s vele a fiatal főhadnagyot. Számítalan vitézi csiny teszi ismertté Simonyit és szellő-gyorsasága, szürke „Ráró” lovát. Egyszer egy eltévedt francia őrsöt enged szabadon, csak hogy másnap párviadalban vág-hassa le vezetőjét: másszor a Garda-tónál egymaga menti meg a megvert Wurmser tábornok seregének ágyuparkját és a tarackokat az ellenségnek fordítatja. A Neuburg melletti csatát Simonyi csapatának megjelenése döntötte el és a visszavonuló osztrák armádia biztonságban vonulhatott át a Dunán. *Ez a hősi tett hozta meg a fiatal, daliás vitéznek a kapitányi rangot és a Mária Terézia-rendet.*

Öt évi béke következett ezután a Stuttgartban állomásozó ezredre. A pompás huszárkapitánynak ideje s alkalmá nyílt rá, hogy nyelvbéli ismereteit bővítse. A stuttgarteri dámák kézzel-kézre adták, mert jó táncosnak és diszkrét férfinak bizonyult,

aki az egyik udvari bálon a vesztáliai királynét is megtáncollatta.

A fényes udvari életet azonban csakhamar újra megzavarta az Elba-szigetéről visszaszökött Napoleon. A sereg újra hadbaszállt s vele Simonyi őrnagy is. Új haditettek és új kalandok érája következett el most a legvitézesebb huszár számára. Egyszer, a fennálló diplomáciai egyezség ellenére úgy szabadult meg a franciák csapdájából, hogy a semleges Poroszországon keresztül vágatott csapatával,

A drezdai történelmi ütközetben Sándor cár maga is figyelmessé lett a fiatal magyar őrnagy hősiességére és saját kezével tüzte mellére a Szent György-rendet Simonyi alezredesére.

Napoleont tehát lassanként leverték. A futó francia oroszánt egész Fontainebleauig követték Simonyi óbester huszárjai. Maga Simonyi a császári kastély bársonybrokádos baldachinján ülve gyújtott pipára: de nem veszett el még csak egy szegecske sem a kastély kincsei közül, amíg a magyar huszárság állomásozott benne. *Párisban párviadalban vágott le egy franciát, mert nemzetét gyalázta: de pár napra rá Burg en Bresse városában maga engedte utjokra a megijedt polgárság leányait, akiket az elővigyázatos polgármester a templom pincéjébe záratott a daliás magyar huszárok elől.* De ki tudná hirtelenében mind elsorolni Simonyi óbestert és vitéz huszárjainak kalandjait fél Európán keresztül? A császár a Hessen-Homburg huszárezred hős óbestert több ízben kitüntette, majd

1819-ben Aradmegyében Bélzeréndek és Vadász községeket adományozta számára örökös birtokul.

1820. március 11-én jutott eszébe vitézvári Simonyi József óbestertnek, hogy át is vegye aradmegyei nemesi birtokait. A fegyverek zaja

VITÉZVÁRI BÁRÓ SIMONYI JÓZSEF
HUSZÁREZREDES

elhallgatott, ő tehát nejevel, Hegelstürsti Lénor Terézszel együtt Aradra érkezett. Hírneve messziről megelőzte a negyedszázados háború magyar hőseit. Személyes bátorsága, kitartása s leleményessége a polgári életben is számítalan esetben megnyilatkozott. *Vadásziban pompás emeletes kastélyt emeltetett, melynek termeit pazar bőkezűséggel rendezte be.* Házasságában neje két gyermekkel ajándékozta meg, akik közül vitézvári báró Simonyi Lajos 1848. óta több ízben is tagja volt a magyar képviselőháznak, 1875—76-ban pedig kereskedelemügyi miniszter. Vitézvári báró Simonyi Katalint Haueneberstein Hertweck Mór tábornok vezette oltárhoz, elreptvén a vadászi, ősrégi park magányából a császárváros pompázó fényébe.

Egy Simonyi — szavának áll!

De ne vágjunk a történetünk elébe. A legendás híró Simonyi József óbestert *adott szava juttatta az aradi vár kazamata-börtönébe s onnan a halálba.* Egyik hadapródját bosszútottáza azzal, hogy el ne késsen szókása szerint, mert *szavára mondja, hogy főbe löveti.* A hadapród pedig nem jött pontosan meg.

Simonyi szavának állott s főbe lövette. Országos nagy botrány kerekedett ebből, a csaták ősz oroszánja körül. Az udvarnál el-lenszereinek gondja volt rá, hogy a kamaga-

sabb körök elkedvetlenedve engedjenek utat a katonai igazságszolgáltatásnak. *Simonyi óbestert, az öreg Toldit börtönbe vetették, ahol végzett vele a szegény és az elkeseredés.* Családja mindent elkövetett ugyan, hogy még idején kiszabadítsák, de ki törődött béke idején akkor már a magyarral? A magyar katonák egykori mintaképét, aki egész életét idegen érdekek szolgálatában harcolta keresztül, itt hagyták elsenyvedni az aradi várban. A legendák szerint családja Vadászra vitette testét, ahol egy magas kunhalom alá temették. A várból Lovász Antal aradi, utóbb kiskisjenői plébános kísérte el utolsó útjára, saját elbeszélése szerint. Fia azután, az idők jobbrafordultával megnyitotta számára is a családi sírboltot, ahonnan később Budapestre vitték.

Kint jártunk Vadász községben, kutatni a régi hősnek és nagynevű családjának fennmaradt emlékeit. Csak Vadász községben

30.000 holdnyi birtokuk volt Simonyi-eknek

a szántók egészen Ujzeréndig nyultak el. A község szélén állott a Simonyi-kastély, parkjában a családi sírbolt: ma már a legöregebb emberek is alig-alig emlékeznek reá. Tóth Ferenc simonyifalvi 65 éves magyar gazda mesél egy-két emléket az egykori Simonyi-családról: ő tudja még a ma is szinmagyar lakossága Simonyifalva megszületésének igaz történetét.

— Ez évben mulik 50 éve, — meséli — *hogy a simonyifalvi gazdakör megvásárolta a Simonyi-birtokot.* Nem az egészet, mert hiszen a Tiszáknak is maradt még belőle, de javarészt. Lajos báró vagy háromszáz holdat hagyott meg magának a kastély körül 1891-ben: azt is eladta később egy Koller nevű mérnöknek. A birtokot a vadászi és tamásdai gazdák holdanként 75 forintért vették meg.

— Aztán emlékszik-e még, Tóth bátyám a bárók familiájára? Hova lettek a vidékről?

Színésznő lett a család végzele

— Históriaja van annak, uram — mondja megfontoltan Tóth Ferenc gazda. — *A Lajos báró valami színésznőt hozott Pestről magával, a Pösztler Karolinát: az vitte el a vagyont.* Egy szép napon otthagyta a Lajos bárót, megszökött egy falubeli emberrel: azért hagyta el a kastélyt a Lajos báró is, Isten nyugosztalja. Ezután adta el a birtokot végképpen: *sóha vissza nem jött.*

— No és a családi kriptával mi történt?

— Azt is elvitette maga után a báró. Ha jól emlékszem, Amschliger Ferenc és Weller Péter plébános urak jöttek át a Bánáthól a hatósággal, kinyitni a kriptát. Akkor megnyitották a benne fekvő koporsókat is. Én magam is jelen valék a ekszhumálásnál, mert elsőnek is a Simonyi óbestert öreg báró ur érckoporsóját nyitották meg, bizonyosság végett.

Ott feküdt, ahogy eltemették, csak persze, már csupán a váz volt meg belőle, meg a haja, csizmája, vitézkötéses dolmányának aranyos sujtása. A csizmáján pár arany-sarkantyú ragyogott, jobbkarjának csontszorításával pedig nehéz kardját tartotta oldalánál.

Azóta se láttam olyasmit. Ugy 1906—1907. táján történhetett ez. Akkor vonatra tették a tisztelendő urak, mert amint mondták, a Kerepesi-úti temetőbe kerül.

— Hát a Lajos báróról nem hallottak azóta se semmit...?

— Nem bizony. Beszélték a faluba ugyan, hogy *elkártyázta még a feleségét is, hogy a színésznőt tarthassa,* de hát ezek csak amolyan beszédek: senkisé nem tud többet ennél. A kastélyt azóta ugyancsak széthordták a népek; nyoma sincs már annak, hacsak nem egy-egy márványkő az istállók, házak falában...

A simonyifalvi határban már énekelnek a pintyek és az egykori harmincezer holdas birtok régi fekete földjeiről frissen száll föl a regeli köd. A legendáshíró Simonyi óbestert hírneve azonban túlélte a hatalmas birtokot, túl a család egykori dicsőségét és szájról-szájra szállva makulátlan ragyogásban őrzí Aradmegyében, a félszázados jubileumára készülődő Simonyifalván a magyar bátorság és férfias áldozatkészség emlékét.

Jukab Géza.

Chaplin és a japánok

Chaplin közönséges átlag-színész — a japánok szerint

Chaplin a múlt évben beutazta a világot és amerre járt, mindenütt a legnagyobb lelkesedés fogadta. Mint valami uralkodó, úgy járta végig Európa metropolisait, a rajongók ezrei halmozták el a figyelmesség fantasztikusan sokféle zálogával. Egy német költő, Iwan Gall, már évekkel ezelőtt „Chapliniada” címen eposzt írt róla és a legkomolyabb kritikusok megállapították, hogy Chaplin korunk legnagyobb szellemi közül való. Moliérerrel mérték össze, a humor ősi forrásának páratlan gazdagsága feltörését ünnepezték benne, ennek a humortalan kornak szinte megváltójává kiáltották ki ezt a remek művészt, aki a kabarék torz fintorai helyett, felületes grimaszai helyett a lélek bensőséges humorával támasztotta fel a már-már pusztulni látszó nevetést.

Körkérdezték rendeztek, mely azt volt hivatva eldönteni, hogy ki a világ legnépszerűbb embere: a walesi herceg, Chaplin vagy Lindbergh? Ebben a versenyben Einstein a 14-ik helyre szorult és Gandhinak a 15-ik hellyel kellett beérnie.

A népszerűségnek ebben az elemi tombolásában most úgy hat egy különvélemény, mint templomi csendben a bomba robbanása. A különvéleményt egy japán kritikus mondta ki. Sasei Muro-nak hívják a sárga kritikust, akit e különvéleménye egyszerre híres emberre tett az egész világon. Ime egy ember, aki Chaplint nem tartja jó színésznek! Ezt az embert aztán érdemes meghallgatni.

„Chaplin közönséges átlagszínész” — írta a jeles japáni — „s nem több azoknál a színészeknél, akik a butaságnak olcsó műfajára szomjas tömegeket szórakoztatni tudják.” Chaplin játékában — a japáni szerint — minden ügyessége mellett is „sok a hamis”. „a felesleges komikus.” Minket nem elégít ki a csámpás kacajárás! — írja Sasei Muro, „Chaplin darabjaiban pedig — szerinte — minden ez a kacajárás”. A Chaplin-filmeknek humora mögött lappangó megható szomorúságot, melyet Európában igenis mélynek, emberinek érzünk, a japáni felületes, olcsó melan-kóllának tartja.

Rólunk, európaiakról mondják, hogy nem értjük meg más fajtájú emberek arcát, a kínai nekünk mindig vigyorog, a maláj mindig álmodozik, a hottentotta mindig bámul. Ugy látszik, ez a vád sürgősen kiterjesztendő a japánokra is. Ők az európai arcot és az európai arc tükrözte lelket nem tudják kellő részletességgel megérteni, a rajta hullámzó érzések gazdagságából, úgy látszik, sok minden „kínaiul van” az ő számukra.

Chaplin egyik régebbi filmjében volt egy jelenet. Megbetegedett a cirkusz „egyik száma” és a műsorba sürgősen be kellett állítani valakit a beteg művész helyére. Valaki, aki épp kéznél van, — Chaplin volt kéznél. Pár egyszerű, humoros mozdulatot kellett csak produkálni. Szépen előtáncolták neki, részletesen megmagyarázták neki, mikor kell felkapnia ballabát és a kezével mit kell eközben művelnie. Chaplin megpróbálta. Fantasztikusan rosszul sikerült. Halálosan komoly arccal és a legnemesebb igyekezettel fáradozott munkája sikerén, de amit művelt, — rossz volt. Meszerei fújtak a dühtől. És megállapították, hogy Chaplin nem ért a humorhoz. De közben a közönség majd szétrobbant a nevetéstől. Mert abban a sok esetlenségben, abban a gyámol-

Mi az Ön TELEFONSZÁMA?

MA a kereskedőtől, vagy az ügyvédtől, orvostól senki sem kérdezi, van-e telefonja. Mindenki természetesnek tartja, hogy van. Csak a számot kérdezi az, aki Önnel üzleti összeköttetésbe akar lépni, vagy az Ön szolgálatait igénybe akarja venni. Ha Ön azt válaszolja, hogy

nincs telefonja, könnyen veszíthet az illető előtt tekintélyéből.

A TELEFON az üzlethez épen annyira kell, mint a helyiség, vagy az iroda, a világítás és az üzleti könyv. Az a vállalkozás, vagy szabad foglalkozású egyén, aki a mai világban telefon nélkül akar megélni, nehezen fog boldogulni.

Uj könnyítés a telefonelőfizetők számára

HOGY a telefont mindenki számára hozzáférhetővé tegye, a S. A. R. de T. elhatározta, hogy az előfizetési díjat havi részletekben is elfogadja. Most már épen úgy fizetheti a telefont, mint a vizet, vagy a villanyt. Néhány száz lei havi díjért élvezheti ennek a szolgáltatásnak minden előnyét, amely napról napra javul.

SOCIETATEA ANONIMĂ ROMÂNĂ DE TELEFOANE

talán kacszásban, amellyel Chaplin két keresztbe rakott széken átevickélt, több volt a humor, mint a többi cirkuszi bohóc összes tréfiája. Kiképző mesterei nem találták humorosnak botlásait. Csak a botlást látták benne. Pedig kétszeresen humoros volt Chaplin produkciója. Megcsúfolása volt az olcsó, konvencionális helyzetkomikumnak, ahogyan előjátsoztak neki és ő nem tudta mulatságosan „unánozni” a mutatványt, de nem humoros szándéku botlásai sokkal humorosabbak voltak annál.

Nem is humor, hanem szatíra volt ez. Valami megrendítő komikum, melynek szellemességénél jobban megragad emberi mélysége. S ez a kis jelenet megérzékelte a chaplini művészet „titkát”, azt, hogy minden ereje, mélysége, nagysága épp emberi igazságában rejlik.

Chaplin — bejut a cirkuszba.

Még kötéláncos is lesz belőle. Szédületes magasságokban lebeg, kacszó lábai alatt ijesztően remeg a kifeszített drótkötél és lélegzetállító száltói közben, derekáról egyszerre csak leoldódik a ráerősített biztosítókötél. Bukdácsolva vergődik. S mégis nevetni kell rajta. Mert a legkritikusabb helyzetben is van egy elrejtett szikrája a komikumnak. S csak a beállítás kérdése, hogy a tragikus, vagy komikus momentumot vesszük-e először észre. Chaplin a komédiára van beállítva. De az ő megrendítő komikuma a tragikus és a komikus szétbontathatlan összesűrűsödése. Mert valóban semmi se lehet komikus. Minden komédiában van egy elrejtett szikrája a tragikumnak.

S az érzelmeknek ezt a vibráló, örök és eleven kettősségét összefogni csak igazi művészek tudják. Ez Chaplinnek sikerült.

Chaplin igazi művész. Még ha Japánban nem is érték meg őt.

Sz. P.

Legolcsóbban vásárolhat most legfinomabb minőségű és kiállítású

férfi-, női-, gyermek ruhákat és kabátokat

mert regiesökkenés miatt KÖLTÖZKÖDIK a

FIBRA Minorita-palota

Művészi levelező-lapok olcsó árban,

finom ki-
vitelben

NAGY GÉZA

fényképész

műtermében készülnek.
A műterem az ünnepek
alatt nyitva. Arad, Bulev. Regina Maria No. 8,

Izgalmas vízi és légi utazás a Do. X. óriás bombavető hadirepülőgépen

Amíg a leszerelésről tárgyalnak — Vizrebocsátják a gépet — A világ egyik legnagyobb hadirepülőgépe Itáliának készült — 7200 lóerő, 280 kilométer óránkénti sebesség — Társasutazás a levegőben — nők nélkül — Egy fülke, ahol harminckett embert helyeznek el

Az „Aradi Közlöny” munkatársa részt vett az óriásrepülő első próbauján

Mialatt Genfben békekonferenciáznak a delegátus urak kedélyesen elbeszélgetnek a leszerelésről, a jövő világháborúja számára egyre tökéletesebb hadi eszközök készülnek a technika boszorkánykonyhájában. Az Aradi Közlöny berlini munkatársa részt vett az olasz állam által megrendelt Do. X. 3 óriásrepülőgép első vízi-, illetve légi útján. Erről az érdekes utról az alábbi színes riportot küldi:

Konstanzban, a bódenti-tó partján élvezem a ragyogó, tavaszi napsugarat és szívből gyönyörködöm a csodaszép panorámában, amikor Truckenbrodt mérnök a Deutsche Lufthansa konstanzi vezetője egy kellemes hirt közöl velem. Pár perccel ezelőtt telefonértesítést kapott Friedrichshafenből a Dornier-művektől, amely szerint holnap a harmadik Do. X. próbarepülésre száll fel. A bemutatót részt vesznek a sajtó és a filmhíradók képviselői. Én, mint az Aradi Közlöny munkatársa, szintén meghívást kapok erre az utra. A meghívást természetesen a legnagyobb örömmel elfogadtam és másnap reggel Truckenbrodt mérnök társaságában pontosan 8 órakor már kint voltam Altenreinban, a Do. X. hangára előtt.

A hangár előtt nagy sürgés-forgás fogad. Minden előkészületet megtettek már a felszállásra. Egymás után érkeznek autókban a sajtó képviselői és fotóriporterei. Velünk egyidejűleg fut be a „Fox Tönende Wochenschau” filmoperatőrökkel és készülékekkel megrakott autója, majd Maurice Dornier, az óriás repülőgép tervezője és a Dornier-művek tulajdonosa landol kétszemélyes sportrepülőgépén. Közben az óriási madarat kivonszolják a hangárból és vizrebocsátják. Ebben a pillanatban megkezdődik a filmoperatőrök és fotóriporterek ostroma. Kattognak a felfelvőgépek s fényképező masinák. Az idő gyorsan telik. A gépet vizrebocsátották és mi, a próbarepülés meghívott utasai elfoglaltuk helyünket a repülőgépen. A motorok berregni kezdenek, a 12 hatalmas motor olyan zajt csinál, hogy az ember saját hangját sem hallja. Az ablakhoz megyek és látom, hogy a horgonyokat már felhúzták és a következő pillanatban nagy sebességgel suhanunk a víz színén. Zsebkendőlobogtatások „Gute Reise!”, „Auf Wiedersehen!”, „Bon voyage!”, „Good bye!” kiáltások és a vizet elhagyva, méltóságteljesen emelkedünk.

Néger jazz-zene 1000 méter magasban

Megnézem az órát: fél 11. A gép egyre feljebb száll, már alig lehet megkülönböztetni a lent állókat egymástól. Apró fekete pontoknak látszanak. Míg én a széltől összehor- zolt hajamat megigazítom és újra kitekintek az ablakon, már a bódenti-tó másik oldalán vagyunk. Éppen ideje, hogy benézzek a társalgóba. Tágas, elegáns helyiség. Dr. Keppelert, a Do. X. művek vezérigazgatóját pillantom meg elsőnek. A másik sarokban egy lemez szalad a finom tül hegye alatt és ritmikus

néger jazz-zene ingerli táncra az utasokat. Nyakkendőmet megigazítva, táncra készen állok s akkor veszem észre, hogy egyetlen nő sincsen közöttünk.

A filmoperatőrök már elhelyezkedtek a társalgóban és hozzákezdnek a felvételhez. A vezérigazgató nyugodtan dől hátra kényelmes karosszékében, engem is helyet kínál. Vastag karikákban száll a füst körülötte és miközben szivarozik, ezeket mondja:

— Miután Dornier mérnök a Do. X. tervét elkészítette és rajzokban bemutatta, három nagy rendelést kaptunk. Az egyik Newyorkból érkezett, két gépet pedig az olasz állam rendelt. Kettőt már le is szállítottunk a három rendelésből, ezt pedig e hó végén fogjuk leszállítani.

— De hiszen a fülkék még nincsenek teljesen berendezve! — szakítom félbe a vezérigazgatót. Keppeler direktor így válaszol:

— A fülkéket már Olaszországban fogják teljesen berendezni, de nem személyszállításra, hanem municiók szállítására. Annak dacára, hogy most Genfben a leszerelésről tárgyalnak, ezt a gépet Olaszország a „felszereléshez” rendelte. A gép 72 ember és nyolc tonna munició befogadására képes. A motorok 7200 össz- lóerővel rendelkeznek és a maximális sebesség

280 kilométer óránként 600 liter benzin fogyasztása mellett.

— Valamit talán a gép építéséről — ve- tem közbe.

— Másfél év előtt kezdték ezt a Do. X.-et építeni — válaszolta a vezérigazgató. — Technikusok, de főképpen mérnökök dolgoznak rajta. A dr. Eckener fennhatósága alatt álló három repülőgyár, úgymint a Dornier, Maybach és Zeppelin-művek szoros összeköttetésben állanak a Konstanzban lévő technikai főiskolával, ahol a diákokat a mi instrukcióink szerint képezik ki. Az iskola laboratóriumában a diákok rendelkezésére áll minden a repülő- és autógyártáshoz szükséges motorszerkezet, valamint egy teljesen felszerelt Dornier-repülőgép is, úgy hogy a diákok, illetve mérnökök, amikor az iskolát elhagyják, egyszersmind kiképzett pilóták és soffőrök is.

A légi gépszörnyeteg titkai

Az interjú közben észre sem veszem, hogy ismét a tó fölött vagyunk. Hirtelen valami furcsa érzés vesz rajtam erőt, mintha a gyomromat a torkomban érezném. Az ablakhoz megyek és látom, hogy megérkezünk újra a hangár fölé és lassan, méltóságteljes, nagy ívben ereszkedünk le. Szavamra, rosszabb érzés ez, mintha hullámvasuton ülnék. Megnézem az órát. Két és fél óra telt el a felszállás óta. Ujra vizet érünk és én a kikötés után igyekszem lehetőleg elsőnek szilárd talajra lépni. Így a szárazföldön sokkal könnyebben érzem magam és kíváncsian szemlélem meg az óriásrepülőgépet, amelyen csaknem 3 órát töltöttem ég és föld között lebegve. A gép 40 méter hosszú, szárnya 50 méter széles. A szárnyak tetején 6 nagy, dupla motort látok. A belső fülke 32 ember részére van berendezve, ez valószínűleg tisztai kabinnak készült. A gép többi helyisége még üresen áll és egyelőre várja a masszív ágyukat, karcsu gépfegyvereket és szivaralaku bombákat, amelyek majd elhelyezést nyernek rajta — a leszerelési konferencia értelmében.

Lipkovics László.

Otthont és műhelyeket kapnak az aradi vakok

Megalakult a Vakok Egyesülete — A megválasztott vezetőség — Nagyszabású organizáció segíti meg az élet legszerencsésebbjeit

Uj, nemes célokat betöltő egyesület alakult meg Aradon. A napokban tartotta alakuló közgyűlését az aradi görög keleti teológia épületében az aradi Vakok Egyesülete. Ez az egyesület már egyszer megalakult, azonban az aradi törvényszék formai okokból megsemmisítette alapszabályait és ezért új alakulásnak kellett következnie. Az ülésen résztvettek: dr. Botis Tivadarné, a Vörös Kereszt egyesület elnöknője, az új alakulat diszelnőknője, dr. Radu Cornel Interlmár-bizottsági elnök, valamint az egyházak képviseletében Mihutiu Viorel görög keleti lelkész, dr. Wild Endre volt minorita rendfőnök és dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi.

Az alakuló közgyűlés megnyitása után, dr. Radu Cornel a város vezetősége nevében minden támogatást megígért az egyesületnek, majd dr. Botis Tivadarné felolvassa az általa megalkotott új alapszabályokat, melyeket a közgyűlés elfogadott. Végül megválasztják az új vezetőséget a következőkben: Diszelnők: dr. Comsa Gergely püspök, diszelnőknő: dr. Botis Tivadarné, elnök: Mihutiu Viorel, alelnök: Szántó György, alelnőknő: dr. Siclovanné és Demeter Olga, titkárok: Horváthné és Ursini László, pénztárnok: Martininé. Ezenkívül 17 tagu választmányt jelöltek ki.

A húsvéti ünnepek alkalmából az új egye-

sület meg is kezdte aktív működését és ma már tizenkét római katolikus vallású szegény vak között osztottak szét segélyeket, hogy meg tudják ünnepelni a húsvétot. A többi vallású szegénysorsú vak, saját húsvéti ünnepe alatt részesül segélyben.

Érdekes kitűzött céljai vannak az új egyesületnek és a közeljövőben már megkezdődik az energikus munka azoknak keresztmívelésére. Nagyobb műhelyt akarnak létesíteni, ahol minden munkanélküli vak tovább üzheti foglalkozását. Már meg is kezdődtek ebben az irányban a tárgyalások, úgy, hogy hamarosan felállítják Aradon a műhelyt, ahol cipőt, házipapucsot, kosarakat, famunkát és minden más munkát gyártanak a vakok. A jövedelem egy részét arra fordítják, hogy még ebben az évben felállítsák Aradon a vakok otthonát, melynek nevét „A lélek világossága” címen állapítják meg az új egyesület alapszabályai. Ünnepeket és gyűjtéseket is rendeznek évenként, amit egyrészt a műhely, másrészt pedig az otthon megnagyobbítására fordítanak.

A nemescélu egyesület életrehívásában a főderem dr. Botis Tivadarnét illeti meg, aki fáradhatatlan munkát fejtett ki, hogy az élet ezen szerencsétlenjeinek valamilyen módon segítségére állhasson.

SZINARANY

aranyérmek
vétele és eladása

Szigeti Nándor és Fia

ékező, arany, ezüstáruk
Budapest, IV. Múzeum-körút 31. Kérjen árajánatot!

Autósok!

Úrvezetők!

Akkumulatort töltünk, javítunk.

Használt autó-
akkumulatort

becserélünk újra

kedvező
áron.

„TECHNIKA” Remlein & Co., Str. Ep. Radu (Magyar-u.) 19

Az ősatyafiak

Idegenforgalmi tapasztalatok a Magyar Nemzeti Múzeumban — Észt — magyar barátkozás

**Az „Aradi Közlöny“ számára írta:
FORRAY I. SANDOR**

Az 1930. évi Szent István világraszóló ünnepét követő vasárnapon történt, amikor véletlenül a Nemzeti Múzeum tájékán jártam, be is tértem, nem azért, hogy a kiállított tárgyakat nézzem, mert azokat már az unalomig ismerem. Sokszor láttam, hol a magam jószántából, hol pedig vidéki vendégeimet viszem oda vasárnap délelőtti szórakozásra. De kíváncsi voltam a III. emeletlé átalakított padlásra, melyet nem sokkal előbb adtak át a rendelkezésének. Igazán művészi megoldás.

Szokatlanul nagy idegenjárást láttam, ami érthető is. Csak azt nem értem, hogy azon a nagy héten miért nem tartották a muzeumokat délután is nyitva. Miért ragaszkodnak oly görcsösen a régi szokásokhoz? Az a külföldi vendég nem lehet mindenütt csak délelőtt és ha kénytelen úgy beosztani amúgy is szűkre szabott idejét, akkor a legérdekesebb dolgokat is csak kutyafuttában láthatja.

Utam Fadrusz János világhírű Mária Terézia szobra szomorú maradványai előtt vezetett el. Ez a szomorú látvány, mint mindig, most is megállásra és elmerengésre kényszerített és a kezem önkéntelenül is ökölbe szorult. De néztem, figyeltem a kokárdás idegeneket is. Sajnos, a legcsekélyebb figyelemre sem méltatták azokat a széjjelvert, megszürkült márványdarabokat. Hiába áll előttük a kis üveg-szekrényben a hatalmas lovas-szobor gipsz-miniatűrje. Pedig de jó propaganda-szolgálatot tennének ezek a kövek! Többet, mint sok beszéd. Nem is kell sok magyarázat hozzá. Végre megszólítok egy szintén elhaladni akkóró kokárdás papot. (Sok pap volt azon a vásárnapon a muzeumban.) Lengyel volt, de tudott németül. Röviden elmondta neki, hogy mit jelentenek ezek a kődarabok. Hitetlenül csóválta a fejét és nyomban három-négy honfitársának is elmagyarázta. Azután tovább lestem az idegeneket és magyaráztam a belgának is — németül. Akaratlanul is nagy reklámot csinált a maguktól is beszélő köveknek két *perjamosi* hadviselt földim, sváb zarándok, régi ismerőseim, kik, mikor megtudták, hogy miről van itt szó, hogy a lovasszoborral szemben milyen hősiesen víteztek, *oly hangosan adtak kifejezést megbotrunkozásuknak*, hogy hamarosan nagy csődület támadt körülöttünk. Sokan ezek közül bizonyára rá sem hederítettek volna az összetört kövekre. A kar-szallagos ör unottan lebzelt mögöttünk, aki sajnos, *egy kukkot sem tud a magyarokról* kívül. Nagy betűkkel, négy-öt nyelven is *kellene* erre az ókorba illő vandálizmusra az idegenek figyelmét felhívni.

Már nagyon előrehaladott az idő, fáradt is voltam, azért odalenn a kertben megpihentem. A szomszéd székeken egy hölgy és két ur előttem soha nem hallott idegen nyelven beszélgettek és Budapest térképét tanulmányozták. Egyszerre csak a hölgy hozzám fordult és elég jó kiejtéssel németül kérdezi tőlem, hogy a szépművészeti múzeum meddig van nyitva. Persze fél egy után már autón sem érdemes odamenni. Elmondta, hogy ők *észtek*. Negyvenen jöttek elkészve huszadikán *délután* és így a káprázatos ünnepeésekből már csak a tűzijátékot láthatták. Hanem az pompás volt — mondja. A menetjegyirodától kaptak egy vezetőt, de az most már nem volt velük, mert estefelé Bécsen, Prágán és Varsón át haza utaznak. A jóképű ifiasszony nagy lelkesedéssel magyarázta nekem az *észti-magyar ősatyafiságot*. Beszélt Dorpatról, Revalról. Megnevezte azokat az észti professzorokat, akik megtanultak magyarul és a magyarokat, akik észtilt tudnak. És bár ünnep után érkeztek hozzánk, mégis a legjobban emlékekkel távoznak tőlünk. Talán mondanom sem kell, hogy egymástól is igen barátságosan búcsúztunk, *ahogyan az ősatyafi-utódokhoz illik is.*

„Kimutatás, amelyhez nem kell magyarázat“

A Curentul érdekes cikke az elmúlt év panamáiról — A részletes kimutatás szerint tizenkilenc milliárd lej az eltűnt összeg — A költségvetés jelentős része nem kerül az állampénztárba

A „Curentul” című lap a maga nemében páratlan statisztikát közöl. A lap egyik olvasója statisztikát állított össze a romániai állami és egyéb közintézményeknél 1931-ben elkövetett panamákról. A statisztika csak azokat a panamákat öleli fel, amelyekről a lapok is megemlékeztek, így tehát minden bizonnyal maradt még egy csomó olyan panama, amelyet ugyan már elkövettek, de még nem derítettek föl. A statisztika részletesen felsorol minden egyes panamát és eszerint az *elmúlt évben. Romániában 113 leplezett panama történt*, amelyeknek végösszege 19 milliárd 749 millió 998 ezer 151 lej tesz ki. Tizenkilencmilliárd lej, amely nem jutott el rendeltetési helyére, amelyet elpanamáztak. A román állam költségvetésének 25 milliárd lej a végösszege. Nálunk tehát olyan összeget panamáznak el, amely az állam költségvetésének több mint háromnegyed részét tenné ki. Ha ez az összeg megmaradna azokban az állami pénztárakban, amelyek rendeltetési helyét képezik, talán nem is kellene olyan szigorúan eljárni az adóbehajtásoknál. A „Curentul” cikkének a következő a címe: „O sta-

Büszkeség

Három barát az előkelő rokonsággal dicsekszik egymás előtt.

— Egy unokácsém van, aki nagykövet,
— hallatszik büszkén — s így szólják,
hogy „kegyelmes uram.”

— És nekem egy nagybátyám van, aki bankár s ha valakivel találkozik, az „elnök urnak” szólítja.

— Hja, ez mind semmi: nekem egy
anyósom van s ha őt valaki meglátja, így
kiált felé: „Te jó Isten! ...

Erdélyi Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság Cluj.

Meghívó.

Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság Cluj 1932. április 20-án déli 12 órakor saját székházában, Plata Unirii (volt Mátyás király-tér) 32. sz. alatt tartja

XXXVII-ik évi rendes közgyűlését,

amelyre a t. részvényeseket meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése az 1931. üzletévről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Az 1931. évi mérleg- és veszteség-nyereség-számla jóváhagyása és határozathozatal a nyereség felosztása tárgyában.
4. Határozat a felmentvény megadása tárgyában.
5. Az alapszabályok módosítása.
6. Igazgatósági tagok választása.
7. Felügyelő-bizottsági tagok választása és tiszteletdíjuk megállapítása.

FIGYELMEZTETÉS! Felkérjük t. részvényeseinket, hogy amennyiben a közgyűlésen résztvenni kívánnak, sziveskedjenek az alapszabályok rendelkezése értelmében részvényeiket legkésőbb 1932. április 19-ig a bank főpénztáránál, vagy valamelyik fiókjánál, átvételi elismervény ellenében letenni.

Aktívák.

Mérleg-számla 1931. december 31.

Passívák.

	Lei	b.		Lei	b.
Készpénz és bankári követelések	144,907.728	50	Részvénytőke	82,000.000	—
Értékpapírok	9,869.452	—	Tartaléktőkék:		
Váltótárca	466,960.082	—	Rendes tart. alap	15,000.000	—
Adósok	274,315.887.63	63	Kétes köv. tart. alap	15,000.000	—
Ingatlanok	17,910.703	—	Ingatlan értékcsökkenési tart.	2,000.000	—
Ovadékok Lei 52,652.026.—			Nyugdíjalap	4,000.000	—
			Betétek	765,801.899	24
			Visszleszámított váltók a Banca Nationala-nál	8,727.847	—
			Átmeneti tételek és kamatok	9,008.189	90
			Nyereség	12,925.916	99
			Ovadékok Lei 52,652.026.—		
	918,963.853	13		918,963.853	13

Cluj, 1931. december 31.

Az igazgatóság nevében:

Az ellenőrzésért:
J. PETREAN
igazgató, jog. könyvelő.

CONRAD OTTÓ
a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank
ügyvezető igazgatója.

HARGITAY BERTALAN,
vezérigazgató.

A könyvelésért:
SZABÓ MÁRTON
első cégjegyző, jog. könyvelő.

Hatóságilag engedélyezett

VÉCKIÁRUSÍTÁS

„MERCANTIL”
szőnyeg- és divatáruházban
Arad, Bul. Regina Maria 18.

Dr. PAJOR Szanatórium Budapest, VIII., Vas-
 ucca 17.
 Ápolási díjalt a gazdasági viszonyoknak megfelelően tetemesen leszállította, napi ápolási díj már 7.— pengőtől.

„A középeurópai devizagazdálkodás kiépítése

az első kérdés...”

Ar. Aradi Közlöny részére
Irta
Stancu

Most érkezett haza Genfből Budapestre Hantos Elemér ny. államtitkár, a magyar közgazdasági élet egyik kiváló reprezentánsa. Hantos Elemér genfi tartózkodása alatt Tardieu francia miniszterelnökkel tárgyalta meg a dunai konföderáció kérdés komplexumát. Impresszióit az alábbi érdekes cikkben bocsátotta az Aradi Közlöny rendelkezésére:

— Az a nagy meglepetés, amelyet Tardieu francia miniszterelnöknek a dunai államok érdekében tett lépése keltett, arra a körülményre vezethető vissza, hogy politikai körökben sokáig kevés jelentőséget tulajdonítottak annak a természetes törekvésnek, amely a dunai államok gazdasági összefogására irányult. Utóbbi időben a „dunai konföderáció”, „vámunió”, „legitimizmus” jelszavával próbálták ezt a mozgalmat kompromittálni. Most, hogy Európa leghatalmasabb kormánya vette kezébe a dolgot, nagy riadalom támadt és mindenekelőtt a tervnek fogyatékosságát próbálták kiszínezni.

— Német-osztrák oldalról hozzák fel azt az ellenvetést, hogy a dunai államok közössége azért nem életképes, mivel nagy mezőgazdasági feleslegeket produkál, amelyek e területen belül el nem helyezhetők. Németország bekapcsolása a tervbevetett preferenciális rendszerbe ezen felfogás szerint elmaradhatatlan.

— Kétségtelen, hogy a dunai államok együttesen több mezőgazdasági terményt termel, mint amennyit fogyasztani képes. De Németország eddig sem vásárolt a dunai államok feleslegeiből, jelenlegi mezőgazdasági politikája pedig egyenesen arra irányul, hogy minden agrárbehozatalt feleslegessé tegyen. Amit a dunai agrárállamok az összefogás révén nyernének, az az volna, hogy Ausztria és Csehszlovákia az eddigi tengerentúli behozatalukat a dunai államok terményeivel pótolnák. Azonfelül magukban az érdekelt dunai országokban is az emelkedett fogvasztókéesség révén ezeknek a terményeknek nagyobb piaca támadna. Végül pedig a dunai államok termékeinek utja a preferenciális rendszer révén nem volna elzárva Németország és Olaszország felé, sőt ellenkezőleg, csak egy ilyen összefüggés és az abban rejlő nagyobb kereskedelempolitikai súly révén remélhető, hogy Németország s más nyugati országok bizonyos feleslegeket át fognak venni, a tengerentúli országok és Oroszország termékei helyett, ahon-

nan most behozataluknak tulnyomó részét fedezik.

— Természetesen a dunai államok gazdasági kooperációja nem merülhet ki a preferenciális vámok alkalmazásával, hanem sokkal hatályosabban érvényesülhet a valutapolitika, a forgalmipolitika és az agrárpolitika terén. Utóbbi terén az agrárállamok közös értékesítési szervezeteinek kiépítésével, a forgalmipolitika terén egységes tarifapolitikában, valutapolitikai terén pedig jegybankjaiknak tervszerű kooperációjával. Az első kérdés, amely a cél elérésére tisztázandó lesz, a középeurópai devizagazdálkodás kiépítése, ezzel kapcsolatosan egy középeurópai clearing kialakítása és a középeurópai valuták stabilizálása. Ezeknek a problémáknak megbeszélésére folyó évi május hó tizennegyedikétől tizenhatodikáig Buda-

A lerombolt iasi-i zsinagóga ügye a parlament előtt

Botrány a vasgárdisták vezére körül — Iorga miniszterelnök a Dnyeszter-parti tömegmészárlásokról beszélt a Kamarában

Bucurestiből jelentik: A Kamara mai ülésén Iorga miniszterelnök válaszolt Bratianu György tegnapi interpellációjára, a dnyeszterparti vérengzésekkel kapcsolatban.

— Ami a dnyeszterparti tömegmészárlásokat illeti, — mondotta Iorga — egész Európa közvéleményét, de általában a civilizált világot is foglalkoztatja. Ezek a csaknem mindennapos borzalmak annál is inkább tragikusak, mivel az áldozatok Európa legbékésebb népének, a moldovai románoknak sorából kerülnek ki. A román kormány különben memorandummal fordul a Népszövetséghez. Oroszország ugyan nem tagja a Népszövetségnek, de részt vesz minden egyes ülésén és ami a legfontosabb, ott kritizál is. A Népszövetség majd elébe fogja tárnai a szovjet vendégeknek ezeket a panaszokat.

Landau zsidópárti képviselő emelkedik ezután szólásra és a iasi-i diáktüntetésekkel teszi szót.

— Az ország zsidóságának gyászatát kell tolmácsolnom — mondotta Landau, — mert március 23-án olyan dolgok történtek Iasi-ban, amelyek a zsidóságot újra gyászba borították. Visszatértek ezuttal az 1927-es nagyváradi és kolozsvári diákzavargások és azok

a fájdalmas sebek még be sem hegyedtek és már újra hasonló esetek történtek. A képviselő végül is annak a reményének ad kifejezést, hogy hasonló esetek többé nem fognak előfordulni.

Iorga miniszterelnök válaszol Landaunak és kifejti, hogy a kormány rendkívül sajnálja a történeteket és biztosítja a zsidóságot, egyúttal pedig az egész közvéleményt, hogy a legszigorúbban fognak eljárni azok ellen, akik a nyugalmat igyekeznek megbontani.

Ezután Zelea Codreanu emelkedett szólásra és a következőket mondja:

— Vissza kell utasítanom azokat a sértéseket, amelyek pártommal szemben elhangzottak. Tény az, hogy lassiban leromboltak egy zsinagógát, de azokat senki sem kéri számon, hogy a moldvai parasztokat agyon-sanyargatják, templomaikat megsemmisítik, lassiban pedig — folytatta, — nap-nap után dülnék össze az ott lévő román templomok, ezekkel persze senki sem törődik. Ezzel visszautasítom a vádakat, mert ezekért egyedül Argetoianu és Ottescu államtitkár a felelősek.

Codreanu tovább akar beszélni, de sikertelenül. Xeni képviselő a miniszteri padok felé fordulva a következőket kérdezi:

— Igaz-e, amit Landau képviselő ur mondott, hogy ebben az országban az elmúlt napokban leromboltak egy zsinagógát és kik követték el?

Ottescu: Sajnos, igaz.

Bogdan Duica: Fel kell világosítanom az urakat, milyen ez a Codreanu ur vezetése alatt álló szervezet. A vasgárda olyan emberekből áll, akik minden gazságra képesek. Marosmegyében a választások alkalmával erős propagandát fejtettek ki jelöltjük érdekében és azt ígérték, hogyha jelöltjük bejut a parlamentbe, úgy a lakosságnak három évig nem kell adót fizetni.

Codreanu: Hazudik!

A szenátusban Niemerower főrabbi beszélt a iasi-i zsinagóga lerombolásáról és kijelentette, hogy a zsidóságnak egyetlen vigasza az, hogy a kormány és a közvélemény szembehe-lyezkedett a romboló diáksággal.

Flandin megvédte Magyarországot a titkos fegyverkezés vádjá ellen

— A háborús adósságok eltörlése nem oldja meg a gazdasági válságot —
 Leszerelési konferencia a dunai államok gazdasági helyzetéről

Párisból jelentik: A szenátusban támadták a Laval-kormányt, mert — a felszólalás szerint — meggondolatlanul folyósít kölcsönöket. Flandin válaszolt a támadásokra és kijelentette, hogy a francia kormány külpolitikája, helyesebben Briand Európa-politikája és Tardieu konföderációs terve kötelezi Franciaországot ezeknek a kölcsönformában nyújtott segítségeknek megadására. Azt a vádat, mintha Magyarország a kapott kölcsönt fegyverkezésre használta volna fel,

Flandin a leghatározottabban megcáfolta. A jóvátételi kérdésekkel kapcsolatos felszólalásokra Flandin kijelentette, hogy a reparációk és a háborús adósságok eltörlése nem oldhatja meg a világ gazdasági válságát.

Londonból jelentik: A brit kormány a német, olasz és francia kormányoknak azt indítványozta, hogy a dunai államok gazdasági helyzetének megtárgyalására, áprilisban Londonban tartsanak konferenciát. Az angol kormány szerint, a konferenciát minél előbb össze kell hívni, lehetőleg április hónap elején.

A Maros körülzárta a bodrogi kolostort

Uszó berendezések az árban — Letartóztattak négy arad-megyei földművest, mert átvágták a bugyeri gátat — Veszedelemben volt Nagylak is

Aradmegyében még veszélyes a helyzet

Aradmegye területén a tegnap esti órákban Nagylaknál történt esemény a Maros-szakaszán, amennyiben a víz három kilométer szélességben kilépett a medréből és újra előntötte az árterületet. A hatósági segélycsapatok és csaknem az egész lakosság Roxin nagylaki főjegyző vezetése mellett az éjszakát a védőgátak megerősítésével töltötte el. Reggelre apadás állott be, amelyet maga Serbanu György dr. megyei prefektus is megállapított, aki a korábbi órákban autón kiszállott Nagylakra. A község ma délben már megmenekült a közvetlen veszedelemről, mivel az ár a magyarországi Csanádpalota község felé talált lefolyást.

A délelőtti órákban szombaton újabb esemény hírére jelentették úgy Aradváros, mint a megyei prefektúra vezetőségének. A Maros alsó szakaszán Hódosbodrognál újabb jégtorlasz keletkezett, amely a víz tulsó partján levő kolostort zárta körül. A megyei prefektus és az interimár-bizottsági elnök intézkedésére a város egyik teherautója megfelelő számú homokzsákokat vitt ki a veszélyeztetett területre, ahol sürgősen megerősítették a gátakat. A kolostor kilakoltatására egyáltalán nem került sor. Serbanu György dr. megyei prefektus autón sietett a víz alá jutott területre, hogy személyesen vezesse a szükségessé váló intézkedéseket.

Máskülönbben a mai nap folyamán Serbanu dr. távirati megkeresést intézett a belügyminisztériumhoz, amelyben segínyt kért Aradmegye árvíz-károsultjai számára a kormány árvízsegély-alapjából. Értesüléseink szerint minden remény megvan rá, hogy a kormány már a jövő hét elején 300.000 lej gyorssegélyt utal ki Aradmegye árvíz-károsult lakossága számára.

A déli órákban jelentették Aradváros vezetőségének, hogy a Holtmaros különböző háztartási cikkeket és butorokat sodor magával. Ugyálszik, hogy a Bodrognál keletkezett újabb jégtorlás annyi felduzzasztotta a Holtmaros medrét is, hogy annak emelkedő színvonalra elérte azokat a házakat amelyekből mind eddig nem sikerült kimenteni a berendezést. A családai erdőigazgatóság a délután folyamán a vízben uszó butorokat és háztartási felszereléseket kihálászta és közölte Aradváros vezetőségével, hogy igazolt tulajdonosaiknak bármikor átadja.

Ma délután folyamán Bugvernél a csendőrség négy földművest fogott le, akiket a bugyeri vadvíz gátjánál, ásókkal a kezükben talált. A letartóztatott bugyeri gazdák — amint vallomásukban eladták — a bugyeri gát tiltott

átvágását kísérelték meg, hogy a vadvízeknek szabad folyást biztosítsanak az országhatáron át. A letartóztatott parasztokat hétfőn Aradra hozzák.

Máskülönbben Pop megyei főmérnök a magyar határ vadvíz-szakaszát a mai nap folyamán többször bejárta és részletes jelentést ké-

A feszülethez

Irta: K. Vas Anna

Uram, Té értünk gyötrődés a kereszten —
Bocsásd meg, hogy kis pogány kinjaim iszákját
Szent lábaid előtt a rögre leeresztem.

Uram, szízi tested öt nagy sebből vérzik,
A Te Golgotához föl nem érhetünk —
S én sirok, mert rab vagyok és kint tavasz
illata érzik.

Uram, magasztos fényben tündöklék égi arcod,
Rég ráléptem utadra, követlek,
De megbotlok gyakran, küzködve vívom a
harcot.

Uram, Te büntelen vagy, csak kívül test, benn
csupa lélek,
Egyedül szent a bűnösök között —
Éget egy kérdés, ó felelj rá, bár én kérdeznem
félek.

Uram, ki Isten fia vagy, tisztán ragyogó álom
Érted — Te sohasem próbáltad — mért zokog
Gyenge testem, ha fekszem sötétben kemény
szűk rabnyoszolyámon?

Uram, a tövisek között, bárszoros vérpiros
rózsák nőnek —
Ott illat van, dal és szerelem —
Vezess ki, irgalmazd kétezer év után egy másik
esendő bűnös nőnek.

A feltámadási körmenetet a hivek kívánságára tartották meg Aradon

Előzőleg a hideg időjárás miatt a körmenet elmaradását határozták el — A katolikus hivek küldöttsége a plébániai hivatalban — Impozáns kerekekben folyt le a körmenet

Impozáns külsőségek között és az áhitat őszinte megnyilvánulásának jegyében folyt le szombat este Arad főútvonalán a katolikus egyház szertartásai által előírt feltámadási körmenet. A húsvéti körmenetek idején szokatlanul hideg időjárás dacára már a kora délutáni órákban tömegesen gyülekeztek a hivek a Minorita-templom udvarán. Hat óra előtt néhány perccel felsorakozott a rendőrség részéről kivényelt díszsápad a templom főterébe bejárata előtt, hogy megtegye az előkészületeket a rend fenntartására.

A templom zsúfolásig megtelt hivel, akiket azonban nagy meglepetés ért, ugyanis a bejáratnál kifüggesztett hirdetés arra figyelmeztette a közönséget, hogy a körmenet elmarad. Ekkor a Mária-Kongregáció tagjai a plébániai hivatalba mentek be információ végett arra nézve, hogy milyen okból határozták el a körmenet elmaradását. Szöcs Didák, aki a betegen fekvő Lakatos Ottó dr. plébános ideiglenes helyettese, kijelentette, hogy a szokatlanul hideg időjárás vezette dr. Lakatos plébánost arra az elhatározásra, hogy a körmenetet nem tartják meg.

A hivek eközben egyre gyülekeztek és a

szított róla Aradmegye vezetősége számára, hogy azt Bucurestin át a magyar hatóságokhoz juttassák el. Pop főmérnök jelentése feleslegessé tette Burghardt mérnök gyulai útját, amely ezért el is maradt.

Papp Tihamér főmérnök, aki a mai nap folyamán Kisjenőt, Székudvart, Nagypélt, Varsándot és a zerindi szakaszt járta be, a késő esti órákban érkezett haza és az Aradi Közlönynek a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— A vadvízek ügyében ma kintjártam a helyszínen Burghardt kisjenői főmérnökkel. A helyzet a megyében elszomorító. Becslésem szerint Aradmegyében körülbelül ötvenezer katasztrális hold van síkvíz, tehát nem folyóvíz alatt. A Bugyér ma rendkívül megdagadt, úgy, hogy átlépéssel fenyegette gátját. Egyelőre Ottlaka község határát öntötte el. Ha a gátat áttöri, akkor Nagypél felé veszi útját. Ma este súlyosbodott a helyzet. Annak ellenére, hogy a Bugyérnál a zsilip nyitva van és négy méteres szélességben valószínűleg hóból át a zsilipen a víz, szükségesnek mutatkozik a Székudvar—péli országnak négy méter szélességben való átvágása, hogy a két-négy méter mélységű belvizeket a Csohosba vezessük. Ez még ma éjjel megtörténik. Nagyon szomorú a helyzet Pél község határában, az Uriasas csatorna torkolatánál. Itt — becslésem szerint — tizenöt-ezer katasztrális hold víz alatt van. Ezen a helyen a házaknak és a szénakazlaknak csak a teteje látszik. Egész tanyák vannak itt víz alatt. A víz ezen a környéken két-öt méternyi mélységet ér el. Féltő, hogy a víz itt átlép a gátat és Magyarország felé veszi útját. A zerindi szivattyúnál a Körös esett, úgy, hogy a szivattyúzást abba hagyták, mivel a víznek már szabad lefolyása van. A kisjenői árvíz-társulat a különböző helyeken való szivattyúzások érdekében naponta csak szénre ötvenezer lejt költött. Jelenleg az a veszély fenyeget, hogy a víz több helyen átlép a gátakat. Csicsér és Szabadhely között még mindig áll a három és fél kilométeres jégtorlasz. Paulinál megmozdult a jég egy része. Érdekes megemlíteni, hogy ez a jég megkerülte a csicséri jégtorlaszt és a Maroson most vajt, új medrében, a traumai erdő alatt folyt le. Bodrog alatt új torlasz kezdődött és újból előntötte a Csálát, valamint a bodrogi zárda környékét. A zárda most teljesen körül van zárva és az est folyamán, amikor egy kocsi a zárda háta hajtott, a lovak szügyig gázoltak már a vízben. A pécskai torlasz szilárdan áll, Nagylakon pedig az a helyzet állott elő, ami néhány nappal ezelőtt Aradon okozott veszedelmet. Itt a töltések gyors emelése és megerősítése váltott szükségessé.

Cluj Román Opera

Hétfőn, április 4-én este fél 9 órakor

A zsidónő,

Halevy operája, Aca de Barbu, Nicolescu és Siomin felléptével.

Kedden este, Romániában először

Lammermoori Lucia

Donizetti operája, Rózsa Anna felléptével.

Szerdán este:

Rigoletto

Verdi nagy operája, Dobranskaia, Spataru és Soculski felléptével.

Minden előadásán közreműködik a balettkar Morawaky balettmester és Viola Gloria prima ballerina felléptével.

Jegyek 20-120 lejes árban a színházi pénztárnál.

minden oldalról megnyilvánuló óhajnak engedve, Szöcs Didák interveniált a plébánosnál, hogy engedélyezze a feltámadási körmenet megtartását. Dr. Lakatos Ottó a hivek kívánságára megadta az engedélyt, amit azonnal kihirdettek a templom udvarán csoportokban várakozó hivek előtt.

Fél 7 órakor harangzugás közepette megindult a feltámadási körmenet. A forgalom ez idő alatt szünetelt a főútvonalon, melynek mindkét oldala feketélt a tömegtől, melyet az impozáns felvonulás látványa vonzott a korzóra. Hosszu sorban kigyózott le a templom lépcsőin a hívők menete és a tömeg sorfalai között megindult a körmenet a városháza irányában. A főútvonal házainak legtöbb ablaka ki volt világítva mindenütt, ahol a menet elhaladt.

A körmenet közel egy órát vett igénybe, utána a szertartás templomi befejező része folyt le a Minorita-templomban. Az idej feltámadási körmenet valóban a katolikus hivek őszinte kívánságát juttatta kifejezésre és ehhez az általánosan megnyilvánult óhajhoz illően páratlan, bensőséges ünnepélyességgel ment végbe.

Osztálysorsjegyek: GOLDSCHMIDT-bank, ARAD.

Nagy méreteket ölt az „Aradi Közlöny” segélyakciója

Ma tartotta első ülését az Aradi Közlöny segélybizottsága — A lista elkészülte után történik meg a segélyosztás — Hajlékot és élelmiszert kapnak az árvizkárosultak — Radu Cornel dr.: „Mindenkinek kötelessége egyszer adni...”

Ma déli fél 12 órakor ült össze a megyeháza prefektusi hivatalában az a bizottság, amely az Aradi Közlönynek az árvizkárosultak javára indított gyűjtésének élén áll. A bizottság tagjai közül megjelentek: Dr. Botis Tivadarné, Dán Oszkárné, Radu Cornel dr., Barabás Béla dr., Hunyár Algernon, Parecz Béla dr., Talmaceanu tanácsos, Tenner László és az Aradi Közlöny képviselőjében Stauber István és Marosi Rudolf hírlapíró, az ülés jegyzőkönyv-vezetője.

Az ülés megnyitása után élénk vita indult meg arra nézve, hogyan történjen a segélyosztás? Radu Cornel dr., Barabás Béla dr. és Hunyár Algernon amellett foglaltak állást, hogy a város állapítsa meg hivatalosan, kik és milyen mértékben szorulnak segélyre és csak azután történjen meg a segélyosztás. A javaslatok nyomán a bizottság elhatározta, hogy a városházán működő és a munkanélküliek segélyezésével foglalkozó hivatal állítja össze a segélyre szorulókat pontos listáját. A lista egyrészét, a helyzet sürgösségére való tekintettel, már hétfőre elkészíti a város.

Barabás Béla dr. beszédében fejtette ki ezután, hogy intenzív gyűjtési akciót kell folytatni, mert sok pénz kell a szerencsétlen árvizkárosultak felsegélyezéséhez. A fertálmestereknek mihamarabb be kell terjeszteniük jelentésüket arravonatkozólag, kiket és milyen

mértékben tett tönkre az árvíz.

Vigyázni kell arra, hogy a segélyek ne jussanak illetéktelen kezekbe. Azok, akiknek nincs hajlékuk, vagy ennivalójuk, jelentkezzenek a városházán, ahol ideiglenesen ellátják őket.

Radu dr.: Senki még üres kézzel nem ment el a városházáról. Három hivatal oszt ki segélyt: a főorvosi, az anyakönyvvezetői és a munkanélküli. Az Oboron és a Kornis-féle téglaárban hajlékot találnak azok, akiknek nincs lakásuk, míg a munkanélküliek ügyével foglalkozó hivatal élelmiszert ad ki nekik. Senkit a városházán el nem utasítanak.

Az interimár-bizottság elnöke kifejti, hogy a segélykiosztással várni kell addig, amíg a hatóságok tisztán nem látják a helyzetet. A felajánlott hajlékot csak egy család fogadta el.

Radu dr. javaslata nyomán felmerült az a terv is, hogy az Aradi Közlöny által indított akciót kiszélesítik és bekapcsolják az ügybe az összes aradi jótékonyági egyesületeket, hogy minél intenzívebb legyen az akció. Leszögezte azonban elvként a bizottság,

hogy mindenki, aki az Aradi Közlöny által megindított gyűjtéshez hozzájárul, az megtette ezzel kötelességét.

Hunyár Algernon prefektus-helyettes a távoztató Serbanu György dr. prefektus megbízta-

sából közölte, hogy a most kiosztandó segélyeket elsősorban Aradváros árvizkárosultjainak kell juttatni, mert a megyeiek részére ő a kormánytól 300.000 lej segélyt kért.

A bizottsági ülés során Radu Cornel dr. kifejtette, hogy mindenekelőtt módot kell nyújtani a szerencsétlen otthonatlanoknak, hogy újból felépítsék házukat. Körülbelül 15.000 lej kell egy-egy házhoz és a város maga is építési anyagokkal látja el a sújtottakat.

— Az bizonyos, — jelentette ki Radu dr. — hogy

az árterületen többé semmiféle építkezést nem engedélyezünk.

Másutt adunk telkeket azoknak, akik újból fel akarják építeni házukat, de olyan területen, ahol nem fenyegeti őket árvízveszély.

A bizottság tagjai végül felkérték az Aradi Közlöny-t, folytassa tovább teljes energiájával a megindított gyűjtési akciót, hogy minél több emberen segíthessen. Kimondotta még a bizottság, hogy a hivatalos adatok beérkezése után határoz a segélykiosztás felett, majd ezzel az ülés végei ért.

Az árterületen nem lesz többé építkezés

Radu Cornel dr. interimár-bizottsági elnök az Aradi Közlöny munkatársát a bizottsági ülés után a következő nyilatkozat közlésére kérte fel:

— Az Aradi Közlöny nagyjelentőségű gyűjtőakciójának kezdeményezése uttörő jellegű elhatározás volt, amelynek eddigi eredményeit is komoly siker kíséri. Kötelességemnek érzem, hogy a segélynyújtás közös akaratában magam is felhívom Aradváros lakosságát az aradi árvizkárosultak érdekében történendő további adakozásra. Nem maradhat Arad egy polgára sem közömbös a szenvedők és szűkölködők segélykérésével szemben és mindenkinek kötelessége, hogy megnyissa erszényét az árvizkárosultak megsegítése érdekében.

— Az Aradi Közlöny gyűjtőakciójának alátámasztásaképpen célirányosnak tartom, — mondotta Aradváros vezetője — hogy az aradi nőegyesületek tagjai hivatalosan is közreműködjenek a gyűjtés kimélyítése érdekében. Így mindazoknak is módot nyújtunk a segélyakcióban való részvételre, akiket különben elfoglaltságuk megfosztana ettől a lehetőségtől. Az aradi jótékony nőegyesületek hölgyei mindenkit otthonában fognak felkeresni és mindazoktól, akik közvetlen úton be nem küldik önkéntes segélyadományukat az Aradi Közlöny kiadóhivatalába, ezen az úton kéri be a segélyadományt. Meg vagyok győződve róla, hogy akciónkat komoly eredmények fogják kísérni és az árvizkárosultak házainak új felépítésében még a kormány segítségét is megnyerjük.

A mai nap folyamán egyébként a következő adományok érkeztek be hozzánk:

Victoria Takarékpénztár r. t.	1000 lej
Barabás Béla dr.	500 „
Özv. Grosz Józsefné	500 „
Liszka Paula, Radu Cornel dr. interimár-bizottsági elnök útján	500 „
Kerpel Izsó	200 „
Szent Ferenc harmadik rendje	200 „
Cirici Aurel	200 „
S. B.	200 „
Tüdös Béla	100 „
G. K.	100 „
I. I.	100 „
N. L.	100 „
Milankovics György	100 „

Összesen: 4100 lej

Eddigi gyűjtésünk eredménye: 32.100 lej

Összesen: 36.200 lej

A nyomor nagy. Jelentős összegekre van szükség, hogy módot nyújtsunk a sújtottaknak új otthon megteremtésére és ezért várjuk a társadalom jószágának további megnyilatkozásait. Ugy központi, mint fiókiadóhivatalunk átveszi az adományokat, amelyeket naponta nyilvánosan nyújtáznak.

Már csak egy hónapig! Maradékok kiárusítása!

Azelőtt:

L. 6.-	Pálinkáspohár duplaerős külföldi gyártmány ...
„ 16.-	Likörkehely különböző szép formákban és kivitelben, talpas ...
„ 30.-	Krémes talpas pohár, külföldi áru, félkristály üveg ...
„ 30.-	Fűszer doboz szegletes, fedővel, színes fayance ...
„ 30.-	Cukortartó fedeles, öntött üveg, különböző forma és mintákban ...
„ 50.-	Süteményes kosár áttört fonással, kerek vagy ovális ...
„ 45.-	Süteményes tálca majolika, gyönyörű mintákban, sarkos ...
„ 80.-	Vaj, jam vagy cukortartó, nickelezett üvegbe-tétellel, fém fogóval, ...
„ 85.-	Kempótos tál lábbal, legizlésebb kivitel... ..
„ 150.-	Nickelezett cukordoboz, ovális gyönyörű szép ...
„ 140.-	Felszolgáló tálca papírmassé, fehér, aranyszegéllyel ...

Most:

L. 2.-	
„ 7.-	
„ 12.-	
„ 14.-	
„ 12.-	
„ 15.-	
„ 15.-	
„ 25.-	
„ 32.-	
„ 40.-	
„ 50.-	

Garantált Berndorfi medve védjegyű I-a Alpaca leves-, tej-, főzelékmerő-, husvilla és cukorfogó 50% engedménnyel!

Április végén megszűnünk! „CRISTAL” Üvegnagyáruház

Hatóságilag engedélyezett végeladás!

Strada Metianu No. 4., Hunyadi-palota.

HIREK

Uj feltámadás

A Feltámadás örömnepét Aradon minden időben fényes keretek között tartották meg. A régi Arad polgársága a hagyományos, ősi szokások megtartása mellett ülte meg a kikelet, az anyatermészet újjászületésének, feltámadásának verőfényes, szép ünnepét, a Husvétot. Az ünnep első napját teljesen az ájtatosságnak szentelték, de a második napon megindult a vigalom, az ősi szokás szerint. A locsolkodás vidám, régi, kedves szokása az aranyifjúságot a hölgyekhez vonzotta, akik bizony örömmel fogadták a rózsavizes megemlékezést és mosolygó piros ajkakkal viszonozták a locsolkodók husvéti köszöntését.

Ezen a napon megelégnék a városi élet, a nagyerdő. Ifjai kacagástól, ragyogó jókedvtől visszhangzott a virágos bokrokkal ellepett Arad-Hegyalja valamennyi vendéglátó kőnája. Mindenfelé, — hegyen-völgyön — szentelt sonkával, ropogós báránysülttel, husvéti kaláccsal, frissen főtt tojásokkal megrakott asztalok várták a kirándulókat. Kedélyes vigaság uralkodott mindenütt és reggeltől napestig folyt a mulatozás. Szép idők is voltak azok... Amikor azután a nagy világéges következtében beállott nagy átalakulási folyamat ide is megérkezett és mindent felforgatott, megváltoztatott, a husvéti poézist és a régi, szép szokásokat is eltűntette.

Most, hogy meglevenedtek képzeletben a régi aradi husvéti ünnepélyek, melyeken az egész világ együtt kacagott a tavasszal, a derűs napfény csillogásával versenyt mosolygott, önkéntelenül is összehasonlítom a mai csendes ünnepségekkel, amely teljesen kimerül a templomi ájtatosságokban. De hiába, semmiben sincs örök egyformaság. Az állandó változás a természet törvényén, az emberi élet rendjén alapszik: rövid virágzás után, midőn az üde illatban minden fénylik, ragyog — jön a szomorú ős... Minden nap egy el-sárgult levél hull a porba, azután csakhamar a tél zord fagyának lehellel terjeszkedik a természetre. De lassan elmúlik a tél is és újból eljön a madárdal, vidám napfényben ragyogó Kikelet, a Feltámadás örömnep!

Csiky Károly.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Enyhébb és átmenetileg derültebb idő várható. Távolabbi kültások: Nappal fellemegeedés, éjjeli lehűléssel.

— **Uj kölcsöntárgyalásokat indított a kormány.** Bucurestiből jelentik: A kormány nagyobb szabású tárgyalásokat kezdett a külfölddel. A tárgyalások hatalmas pénzügyi tranzakció lebonyolítását célozzák és Argetoianu pénzügyminiszterhez közelálló körök szerint hamarosan várható a kedvező eredmény.

— **Két millió lejt küldött ismét a pénzügyminisztérium.** A pénzügyminisztérium újabb fizetési meghagyást küldött le az aradi pénzügyigazgatóságához, amelyben két millió és százezer lejt utalt ki a katonaság tavalyi elmaradt fizetésének kiegyenlítésére. Ugy lát-szik, hogy egymásután kerülnek sorra az aradi állami hivatalok, amelyeknek még az elmúlt évről van követelésük az állammal szemben. Ugyancsak most utalta ki a pénzügyminisztérium a villanygyár részére esedékes 50.000 lejt, amellyel még az elmúlt évről maradt adós a pénzügyigazgatóság a villanygyárnak, a hivatal által fogyasztott áramért. A pénzügyigazgatóság ma ismét felírt a minisztériumhoz, amelyben megsürgette a fizetések és nyugdíjak utalványának leküldését.

Érzékeny, beteg, deformált

Jákaara cipő, betétet lezsaláított áron készít: **ORTNER,** Arad, volt Saláoz-ucca 5. szám.

— **Nemzeti parkot létesítenek Kolozsváron.** Bucurestiből jelentik: A Kamara ma délelőtt ülést tartott, amelyen a kolozsvári etnográfiai múzeum és nemzeti park felállításáról szóló törvényjavaslatot tárgyalta. Bogdan-Duica egyetemi tanár a javaslat ellen szólalt fel, majd Iorga miniszterelnök vette védelembe a javaslatot. A Kamara nagy többséggel elfogadta a törvénytervezetet, majd áttértek a főiskolai törvényjavaslat tárgyalására. Délután folytatták a javaslat ismertetését.

— **Kinevezték Arad új pénzügyigazgató-helyettesét.** A pénzügyminisztérium értesítést küldött, hogy az aradi pénzügyigazgatósághoz helyettes igazgatói minőségben kinevezte Gheroghe Radulescut. Ezzel kapcsolatban az aradi hatóságok vezetői közül többen táviratilag fordultak a pénzügyminiszterhez, amelyben kérték, hogy a helyettes pénzügyigazgatói állást, idegen tisztviselő helyett, Neagota Gyula delegált helyettes pénzügyigazgatóval töltsse be, aki, mint régi aradi tisztviselő, ismeri a helyi viszonyokat és mindenkor megértő magatartásával, általános szimpátiának örvend Aradon. A kialakult vélemény az, hogy a miniszter eleget tesz az aradi hatóságok vezetői által tolmácsolt kérelemnek és Neagota Gyula delegációját végleges kinevezésével cseréli fel és továbbra is megbizta a helyettes igazgatói teendők ellátásával.

— **Erődítményeket építenek az oroszok a román-lengyel határon.** Bucurestiből jelentik: Moszkvából érkező híradások szerint, az oroszok a román és lengyel határ mentén, erős erődítményeket készítenek építeni. Az erődítmények az eddigi tervek szerint, 2600 kilométer hosszúságúak lesznek.

— **Házasságok.** Stern Zsigmond Zoltán vasárnap délelőtt 11 órakor tartja esküvőjét Pollák Katóval, az izraelita imaház tanács-termében. (Minden külön értesítés helyett.)

Domosky Irma és Böhm Lajos házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Minőségben elsőrendű — árban olcsók

fehérneműek - paplanok
Ruttkay & Botye cégnél
Arad, megyeházzal szemben.

— **Befejeződtek az intellektuális adótárgyalások.** Az aradi pénzügyigazgatóságon működő második speciális adókievítő bizottság, amely a szabad foglalkozásúak adóját állapította meg, ma befejezte működését. A kivetett adók, amelyeket az ügyvédek, orvosok, mérnökök és építészek részére állapítottak meg, semmivel sem alacsonyabbak a tavalyi adóknál, akkor, amikor az egyes foglalkozási ágak jövedelme kimutathatólag csökkent az előző évek bevételeihez képest. Ennek tulajdonítható, hogy a bizottság által megállapított adókat, majdnem kivétel nélkül, megfizették és azokat a felelősségi bizottság már április elsején kezdi tárgyalni.

Makacs székrekedést, emésztési zavarokat

azonnal megszünteti a SZOLVO-pírula, mely a legkelemesebb, legideálisabb hashajtó, vértisztító és enehajtó. Az anyagcsere rendkívüli módon elősegíti a gyomor korai véredény, elmozdását és korai öregedését megóvó **Földes gyógyszerár, Arad.**

— **Meggyilkoltak Párisban egy író.** Párisból jelentik: A francia fővárosból érkező jelentések szerint, Alex Scoussis író ismeretlen tettesek meggyilkolták. Az író nyakát gyilkosai borotvával vágta keresztül, oly erősen, hogy a fej csaknem teljesen elvált a törzstől. A hatóságok helyszíni szemléből kitűnik, hogy a gyilkosságot heves dulakodás előzte meg. A rejtélyes gyilkosok kézrekerítésére rendkívül erélyes nyomozást vezettek be.

Butor asztalos

csoportvezetők és gyakorlott asztalos és kártyos segédek, továbbá politurozó munkás és munkásnők, azonnali belépésre felvételnek

Székei és Rély butorgyáraha Marosvásárhely.

— **Vonatkiállítás egy halottal.** Bucurestiből jelentik: A Reni-Basarabeasca vonalon egy tehervonat kisiklott. Egy fékező meghalt, három vasutas súlyos sérüléseket szenvedett. A vizsgálat megindult a szerencsétlenség okának megállapítására.

A magyar hadügyminiszter a Tardieu-tervről

"Minden közeledési kísérletet örömmel kell fogadni"

Budapestről jelentik: Gömbös magyar hadügyminiszter, aki az utóbbi időben a napi politikai élettől visszavonultan él, a Nyolcórás Újság számára interjút adott a Tardieu-tervről. Kijelentette, hogy minden közeledési kísérletet örömmel kell fogadni. A gazdasági életben minusz előjellel dolgoznak világszerte és ez a minusz a lelkekben is mutatkozik. Az olyan megoldás, amely számunkra nem jelent előnyt, nem megfelelő, jelentette ki Gömbös.

A kommunista veszedelemről a hadügyminiszter kijelentette, hogy a kommunista előretöréssel Magyarországon is számolni kell. Igen kényelmes álláspont csak a nyers erőre támaszkodva szembenézni ezzel a ténnyel — fejezte be a hadügyminiszter — elkerülhetetlenül szükséges társadalmi ellenakció megindítása. Belpolitikai tekintetben a nemzeti erőnek összefogására van elkerülhetetlenül szükség.

— **Ellenpropagandát indít Averescu marsall.** Bucurestiből jelentik: A régi néppárt Averescu tábornok vezetésével elhatározta, hogy nagyobb ellenpropagandát indít meg azokban a megyékben, amelyek Gogához csatlakoztak. — A Vlad Tepes-ligából ujjonnan alakult konzervatív párt vezetőse ma gyűlést tartott és elhatározta, hogy országos gyűléseket tart, amelyeken kifejti a párt programjait.

— **A szülők kötelesek bejelenteni a születést az anyakönyvi hivatalnál.** Aradváros anyakönyvi hivatala ma a közönség szempontjából nagyfontosságú rendeletet adott ki. Az új rendelkezés szerint minden aradi szülő köteles újszülött gyermekét a születéstől számított három napon belül bejelenteni a város anyakönyvi hivatalában, mivel a születési bejelentéseket ezentul nem tekintik hivatalos jellegű bejelentéseknek. A rendelkezés betartása annyival is inkább fontos, mert a mulasztók számára törvényszéki eljárást és magas pénzbüntetést helyez a belügyminiszteri rendelet kiállításba.

KÖROSLADANYI

szünet, Erdélyi turnéjáról visszatért, tehát ha el-tűnt hozzátartozójáról, vagy jövőjéről biztosít akar tudni, keresse fel Urmikolán 5-ik ucca 8. szám alatt, ahol egy jó médiummal rendelkezésre áll minden nap 3—8 óráig. Városházától közvetlen autóbusszjárat

— **Halálos végű influenza-eset Aradon.** A mai nap folyamán Aradváros főorvosi hivatalának két járványos esetet jelentettek, amelyek közül egyik halállal is végződött. Unger Józsefné, született Fuchs Franciska influenzában betegedett meg és erős lázban hunyt el. — Ardelean György 5 éves fiúcska viszont difteritiszben betegedett meg. Cucu Vazul dr. városi főorvos kijelentése szerint Aradváros területén a difterisz-járvány nem lépett föl eddig veszedelmes mértékben és az egész városban csupán három difteritisz-megbetegedést jelentettek be.

— **Dr. Szelle Károly előadása a Magyar Otthonban.** Közérdekű, aktuális témát fog dr. Szelle Károly az aradi Magyar Otthonban folyó hó 30-iki, szerdai előadásán fejtegetni. Előadó a sexualhigiéne és prostitúció mai állásának keresztmetszetét fogja adni, kitérve mindazon módozatok ismertetésére, amelyek az álszeméremtől elálcázott kérdés megoldására vezethetnek. Az egész estét betöltő előadás kezdete 9 órakor. Belépődíj nincs.

— **Amit nem tud mindenki!** Eddig úgy látszott, hogy áthidalhatatlan akadályokba ütközött az olyan fájdalomcsillapító szer előállítása, amely gyors hatása mellett, egyben tartós eredményeket is ér el. A gyógyszerészet terén és sok betegen végzett beható kísérletek és tanulmányok alapján, sikerült vég-re „Togal” név alatt olyan gyógyszert előállítani, amely megbízható és tartós hatása mellett, a szervezetre nézve teljesen ártalmatlan. A „Togal”-tabletták használata nagyszerűen bevált csúszos és köszvényes fájdalmaknál, fejfájásnál és hűlésből származó megbetegedéseknél.

— **Wizo.** Kedden délután 6 órakor dr. Werner Sándor előadása: „Schnitzleri örök értékek”.

Az aradi származású Ferenczy Tibor lett Budapest főkapitánya

Ma megtörtént a kinevezés

Budapestről jelentik: A kormányzó ma aláírta azt a kéziratot, amellyel Ferenczy Tibor dr.-t kinevezték budapesti főkapitánnyá. Ferenczy Tibor dr. hosszabb ideig aligységi rangban működött Aradon és itt is nősült meg. Feleségül vette Szathmáry Gyula volt alispán leányát, Szathmáry Annát. Így rokonok kötelek fűzik a Schartner- és Tüdös-családokhoz. Aradról Debrecenbe került ügyvésként, majd átlépett a rendőrséghez és Szombathelyre nevezték ki, ahonnan Budapestre került.

— **Meghalt Malakay, a magyar footbalsport megteremtője.** Budapestről jelentik: Malakay Mihály, a magyar footbalsport egyik megteremtője ma reggel meghalt. Malakay hosszú ideig elnöke volt az FTC-nek, valamint a BSE-nek.

— **Vasúti katasztrófa a bucaresti-i-brailai vonalon.** Bucarestből jelentik: Borzalmas vasúti szerencsétlenség történt a bucaresti-i-brailai vonalon. A 812. számú személyvonat teljes sebességgel belerohant a szembe jövő Rapid-vonatba. Az összeütközés következtében a Rapid mozdonya és összes kocsjai kisiklottak. A katasztrófának tizenhét sebesültje van. Az áldozatokat a brailai kórházba szállították, többnek állapota életveszélyes. A sebesülte között van Isarescu szenátor, a galaci hadbírósg három tisztje és több vasutas.

Arcbőre ápolására csak a Kárpáti Benzoe készítményeket használja! a szél által kifúj, zárt és érdes arcbőrt bárszoros hamvassá teszi a **KÁRPÁTI BENZOE CREME** szepilk, májfoltok és pattanások ellen biztos hatású a **KÁRPÁTI BENZOE POMADA** ezek mellett használja a tulsziszorított itűnő evőgyógyhatású **KÁRPÁTI BENZOE SZAPPANT**. Minden drogeriában és parfümeriában kapható

— **Kontingentálják a fahozatalt.** Bucarestből jelentik: A földművelésügyi minisztérium törvényjavaslatot készített elő, amelynek értelmében a fa- és fűrészáruelexportőröknek szindikátusba kell tömörülniük. A szindikátusra azért van szükség, mivel azok az országok, amelyek a romániai fa- és fűrészáru piacait képezik, kontingentálják a fahozatalt és beviteli kvótákat állapítanak meg. A szindikátusnak az lesz a célja, hogy ezeket a kvótákat megfelelő és igazságos módon osszák széjjel az exportőrök között.

— **Kezdődő érelmeszesedésnél a természetes „Ferenc József” keserűviz úgy az alhasi pangást, mint a renyhe emésztést megszünteti és a magas vérnyomást leszállítja.** A gyakorlati orvostudomány vezérei a Ferenc József vizet azért becsülik olyan nagyra, mert ez gyorsan és enyhén módon szabályozza a szervezetre annyira fontos gyomor- és bélmozgást. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Előadás a Magyar Otthonban.** A Magyar Otthon lelkes ifjúsági műkedvelő gárdája ma tartotta meg a hétfő esti előadás próbáját. Jelenthetjük, hogy a négy egyfelvonásos vigjáték a legkifogástalanabb előadásban került a közönség elé. A szereplők tudása felülmúl minden várakozást. A pompás vigjátékok mindvégig megkacagtatták a közönséget, akik minden bizomnyal kiválóan fogtak szórakozni a magas nivóju előadásokon. Az előadás kezdete 9 óra. Jegyek 15 lejért a Magyar Otthonban korlátolt mennyiségben még kivilthatók.

TAVASZI KALAPOK

LEI: 150.-tól

PERFI INGEK

MÉRTEK UTÁN LEI: 250.-tól

„CHICH”

HEGENÜS ÉS GOLDMANN CÉGNEI

A tengeri utazások ünnepnapok

LLOYD-vakációs és üdüloutazások

Kedveltek. Kellemesek. Olcsók.

Középtengeri, északi és tanulmányi utazások Északamerikába, Bucharistikus kongresszusra Dublinba, az olimpiát játékokra Los Angelesbe, továbbá az összes utazások a kontinensen, stb. — Felvilágosítások és jelentkezések:

NORDDEUTSCHER LLOYD BREMEN, F. Missler S. A. R.

Arad. Bulev. Regele Ferdinand No. 63. Tel. 8-51.

— **Hangverseny és opera az Iparosotthonban.** Az Iparosotthon kulturális munkálkodása során a múlt héten lezajlott klasszikus hangversenye olyan nagy sikert aratott, hogy az igazgatóság határozata folytán ezt a hangversenyt husvét hétfőjén, este 9 órakor megismétlik. A kibővített zenekar műsorán Lehar: Induló, Rossini: Tell Vilmos nyitánya és Kéler: Magyar nyitánya szerepel. Buja Sándor dr. karnagy vezetése mellett, majd Herczeg Ferenc: „Két ember a bányában” című drámai jelenete következik: Gaál László és Bodnár József előadásában, a harmadik részben pedig Verdi örökéletű „Traviata” című operájának harmadik felvonása van műsoron, melyben a közismert kitűnő énekesek, mint: Várfalvy Elza, B. Bonyhády Ilona, Samu Gyula, Z. Szigeti Károly, Hajdu B. János, Fancsy Tamás és Szeles Pál, valamint a 30 tagú vegyes kar fognak közreműködni.

Megérkeztek az olcsó tavaszi szövet és selyem üdonságok

Serilana

MINORITA-PALOTA.

— **Álnyugdíjas az ügyészségen.** Ma átkísérték az ügyészségre egy Kreiser nevű férfit, aki nyugalmazott pénzügyi tanácsosnak adta ki magát és felhasználva a nyugdíjasok sanyaru helyzetét, kölcsönöket vett fel mindenütt, azzal, hogy ha megkapja nyugdíját, visszafizeti. Ily módon csapott be egy Kozse nevű Orczy-uccai lakost és Farkas János mészáros. Koltay Elemér néven volt lakása a szélhámosnak az Orczy-ucca 39. szám alatt, ahol egy fiatal leánnyal lakott. Leányának adta ki a nőt, akiről most kiderült, hogy Sebestyén Ilonának hívják és az áltanacsos barátja. A nőt szabadlábrahelyezték, míg Koltayt az ügyészség letartóztatásba helyezte.

— **Az elrabolt férjekről és a csábító szeladonokról** két levél sir a szerkesztőhöz. A világ megváltásának nyitját prédikálja egy aradi asztalosmester; Golgus János aradi somér esete az elmaradt tavasszal; A Lomási május elsején Bucarestbe költözik; A világválság csődjéből a gazdasági erők egyszerű átszervezése az egyetlen kivezető út; Sürgős revízióra szorul az ország villamosítási törvénye. (Akció a magas áramdíjak letörésére.); Robinsont játszik a fiam; Gyönyörűen illusztrált színház- és filmrovat; Aktuális politikai Mosolyország; Az aradi mozgósínházak műsorának előzetes, részletes ismertetése, stb. az Erdélyi Élet gazdag husvétii számának tartalmából. Követelje minden újságárusbódában, vagy rendelje meg a lap kiadóhivatalában.

— **Az egész világ Goethe emlékének áldoz.** Tanulmányok és előadások hosszú sora foglalkozik a germán lángésszel, aki már életében szobrot kapott. Mi úgy ismertük meg gyermekkorunkban, mint halhatatlant, — írja Kosztolányi Dezső Goethe-tanulmányában, — melyben meglevenítő erővel állítja elénk a weimari kegyelmes urat. Kosztolányi Dezső tanulmányát az „Új Idők” mai száma közli, amelyből kiemeljük Lyka Károly finom cikkét, a Művész-feleségekről S. Bokor Malvin, Mécs Alajos, Tartally Ilona elbeszéléseit. Az Új Időknek, Herczeg Ferenc szépirodalmi hetilapjának, kiadóhivatala: Budapest, VI., Andrassy-ut 16., bárkinek küld díjtalan mutatónyomzatot, Előfizetési díj negyedévre 260 lej.

Bárhoz megjelent vagy hirdetett könyvet SANDOR FERENC-nél keressen.

— **Ellopták a periratokhoz csatolt okmánybélyegeket a bucaresti-i törvényszéken.** Bucarestből jelentik: A bucaresti-i törvényszék kereskedelmi osztályán, ahol a váltópereket adják be, megállapították, hogy ismeretlen tettesek egyes aktákból kilopták a mellékelt okmánybélyegeket. Az egyik aktából egyedül 150.000 lej értékű bélyeget vittek el, de sokkal nagyobbra rug a kár, mert számos más aktát is megédesmáltak az ismeretlen tettesek. A nyomozás folyik.

— **OLCSÓ ÁRON A LEGJOBBAT!** A mai gazdasági viszonyok között senki sem engedheti meg magának a fényűzést, hogy — látszólagos olcsó ár mellett — minőségileg gyenge árut vásároljon. A „JULIETTE” kötöttárak szaküzlete, Arad, Neuman-palota, számot vetett ezzel a helyzettel és ezért általánosan ismert üzletében csak a legjobb minőségű árut tartja, amelyet feltűnő méltányos és olcsó áron bocsát eladásra. Napoként sokan gyönyörködnek a cég kirakataiba kitett szebbnél-szebb kötöttárakban: a legújabb divatú csipke-pulloverek, kötött ruhák, gyermek- és férfi kötött cikkek, selyemharisnyák, alsótrikók, keztyűk, sehol sem látható minőségben és árban vannak állandóan raktáron. Fedezze tehát szükségletét kötöttárakban a „JULIETTE”-cégnél, Arad, Neuman-palota, ahol olcsó áron, a legjobbat, legizélesebbel és a legszebbet vásárolhatja!

— **Mindent lehet, csak akarni kell.** Kellemes meglepetésben volt részük azoknak, akik megfigyelték, hogy milyen arányban lehet a mostani nagyon rossz viszonyok között a köz segítségére jönni, az áraknak a minimumra való leszorításával. Követendő példával szolgál erre a „Fibra” confectio aradi lerakata, amely ismét racionalizálta üzemét. Hogy a vásárló közönséghez még közelebb juthasson, mint hirlík, kihurcolkodik Arad legimpozánsabb üzlethelyiségéből, csak azért, hogy rezsijét csökkentse, ami által természetesen még olcsóbb árakkal jön ki. Jól eső érzéssel láttuk, hogy már 650—750 lejért igazán jó férfiruhát kapni, az általánosan jól ismert Hubertus felöltőt már 800 lejért hozta ki, gyermekkosztümöket szép kivitelben már 250 lejtől lehet kapni. Különös figyelmet érdemel, hogy üzemeinél bevezette a női ruhákat is, ahol az árai még feltűnőbbek; például egy igen szép kivitelű műselyem krepdesin ruha már 780 lej, míg mosó- és vászonruhákat hoz izléses faconokban, már 225 lejtől, míg a szövetruhákat 575 lejért árulja. Mindez csak azt mutatja, hogy ilyen óriási tempóban is lehet árakat leépíteni, csak akarni kell. Lehet ezt a példát követni, annál is inkább, mert hiszen a nagyobb forgalommal elért, bár kevesebb haszon a kereskedőt még jobban kárpótolni fogja, érdemes tehát szegényebbeknek, mint tehetősebbeknek egyaránt, a „Fibrát” felkeresni, mert a spórolás ma nem erény, hanem szükség.

Császár

papirkereskedés és írógépszaküzlet

Telefon 393. Arad, Minorita-palota

Olcsó árak. Kérjen árajánlatot.

Arad vezetősége és az aradi árvíz

Radu dr. beszámolója az interimárbizottság ülésén — Jelentés az összedőlt házakról — A város lakbérleti szerződése

RADU dr. köszönete az Aradi Közlönynek az árvíz-károsultakat segélyező akciójáért

Az árvízveszedelemtől Radu Cornel dr. beszámolt az interimár-bizottság ma délutáni ülésén. Az interimár-bizottsági elnök ismertette, hogy a jég elindult. Zádorlakig szabad a Maros útja, úgy, hogy a város felől most már teljesen elmúlt a veszedelem. Radu Cornel dr. ezután az árvíz-károsultak segélyezési módjáról beszélt. A negyedmesterek a kiadott utasítás alapján, összeírták azokat, akiknek háza összeomlott, vagy pedig lakhatatlanná vált. A benyújtott jelentés szerint, az ugynevezett Alpha-telepen, eddig huszonkét ház dűlt teljesen össze és öt vált lakhatatlanná. Ségáról eddig még nem készült el a hivatalos összeállítás. Radu Cornel dr. ezután azt javasolta, hogy állítsák meg az összeomlott és lakhatatlanná vált házak tulajdonosainak, hogy eddigi házuk helyén, az árvízterületen, újból építkezzenek. Ehelyett azonban máshol fog nekik adni telket a város. Ezután ismertette Radu Cornel dr. az Aradi Közlöny által összehívott bizottságnak ma délelőtt lefolyt ülését, amelyről lapunk más helyén számolunk be.

Az interimár-bizottsági elnök egyben köszönetet mondott az Aradi Közlönynek a megkezdett akcióért, amely már eddig is szép eredményekkel járt.

Színház — Irodalom — Művészet

Az ember tragédiája.

Szezonnyitó előadás az aradi Városi Színházban.

Madách örökbeesü tragédiájával nyitotta meg ismét kaput az aradi színház és „Az ember tragédiája”, amely örök, mint maga az emberiség, szépségszámú közönséget vonzott a mai előadáshoz. Lehet, hogy különösebb vonzerőt gyakorolt az is, hogy a drámát már évek óta nem tűzte műsorára az Aradon működő társulatok prózai együttese. A mai szezonnyitó előadásnak ünnepi jellegűt adott, hogy a darabot a zenekar Erkel Sándor eredeti kísérelésével adták elő és a darabnak minden legkisebb epizód szerepe is a legjobb kezekben volt.

Adámot Barsy Ödön, Évát Póór Lili, míg Lucifert Forgács Sándor alakította. A drámai együttes többi tagjai: Kaszab Anna, Bárdos Klári, Bárdy Teri, Kiss Mariska, Váró Anny, Balázs Samu, Tashády András, Tompa Sándor, Tóth Elek, Rainai Sándor járultak még hozzá a sikerhez. A rendezés tagadhatatlanul nehéz munkáját Fekete Mihály végezte, a rendelkezésre álló, eléggé fogyatékos scenikai eszközökkel. A zenekart, amely igyekezett az előadást aláfestő zene szépségeit kihozni, Gallért Pál vezényelte.

(ky.)

A Zsidónő, Lammemoori Lucia, Traviata

A cluji Román Opera áprilisi vendég szereplése.

A cluji Román Opera kitűnő együttese április 4-én ismét eljön Aradra, hogy háromnapos vendégjátékot abszolváljon. Az Opera ezúttal a legnagyobb gondossággal állította össze műsorát és a legjobb erőit vonultatja fel, hogy a hálás és műértő aradi közönség igényeit a legrövidebb időre kielégíthesse.

Hétfőn, április 4-én este fél 9 órakor Halevy: „Zsidónő” című operájával kezd meg szezonját az Opera. A szereposztás a lehető legszerencsésebb. Ismét alkalmunk lesz Aca de Barbu énekművészetében gyönyörködnünk, akinek Rachel szerepe úgy énekel, mint színészileg emlékeztet az alakítás. Eleazart Marius Nicolescu énekl, akinek nemes és csengő tenorjáról nem kell dicsőítő frázisokat mondanunk. A bitoros szerepében Simion lép fel, Sudoxiát Dobranakaia, Leopold herceg szerepét Mihailescu, Rugerót Jarotzki, Albert pedig Hancu énekl. A zenekart Bobescu karnagy vezényli, karvezető Kloe, balettmester Romanovsky, primaballerina Viola Gloria. A díszletek Wiedmann festőművész tervei után készültek.

Ennek az akciónak a kiszélesítése szolgálatába kívánja a város állítani a jótékony egyesületeket is. A város egyben ötszáz ezer lej gyorssegélyt fog kérni a kormánytól, amelyet szintén az árvíz-károsultak javára fordítanak.

Letárgyalásra került még a város két lakbérleti szerződésének felmondási ügye is. Egy legutóbbi minisztériumi intézkedés következtében ugyanis fel kell bontani a város által bérelt helyiségek szerződését. Így szóba került a mikalakai, a Mossóczy-telepi rendőrkörület, valamint a Strada Mocioniban lévő óvoda helyiségének kérdése. A város illetékes ügyosztálya tanulmány tárgyává fogja tenni a kérdést, hogy a mikalakai rendőrkörületet nem-e lehetne a közszégházai kirendeltség épületében elhelyezni. A Mossóczy-telepi épület tulajdonosát pedig fel fogják szólítani, hogy 24 ezer lejről huszra szállítsa le a házbért. Hasonló felszólítást intéznek az óvoda helyiségének tulajdonosához is, akitől a lakbér 57.600 lejről 55.000 lejre való leszállítását kérik. Foglalkozott a bizottság a munkásság kérdésével, amely szerint a munkanélküli segélybizottság működésének május 1-ig való meghosszabbítását kérik. Az interimár-bizottság úgy döntött, hogy április 15-én beszünteti a munkanélküli-segélybizottság működését.

Kedden este premierrel kedveskedik az Opera. Bemutatja először Aradon Donizetti, a romantikus olasz zeneszerző, Rossini és Bellini kortársának a világ minden jelentős színpadán műsoron levő nagy operáját: Lammemoori Lucit. A vezetőszerepet Rózsa Anna énekl.

Rigoletto, Verdi legnépszerűbb operájával fejezi be szerdán áprilisi vendégjátékát az Opera. Rigoletto, az udvari bolond szerepében Soculski, az Operaház egyik legkitűnőbb művésze felejthetetlen alakítást nyújt.

A jegyárak mérsékeltek, úgy, hogy a legdrágább földszinti szőlye csupán 120 lej, a legolcsóbb ülőhely pedig 20 lej. Az Opera pénztára a Városi Színház előcsarnokában hétfőn nyílik meg és nyitva van naponta délelőtt 10—1-ig és délután 4—6 óráig.

* Az aradi Városi Színház heti műsora, Vasárnap délelőtt 11-kor: A torockói menyasszony. (Nagyon olcsó mozhelyárakkal). A jegyek ára: 25, 20, 15, 10 és 6 lej. Sorozatszám: 139. — Délután 4-kor: Az ember tragédiája. (Új, leszállított helyárakkal). Sorozatszám: 140. — Este fél 9-kor: Iglói diákok. (Király Ernő vendégjátéka). Új, leszállított helyárakkal. Sorozatszám: 141. — Hétfőn délután 4 órakor: Az ember tragédiája. Új, leszállított helyárakkal. Sorozatszám: 142. — Este 9-kor: Nagy Endre, a legkiválóbb magyar konferanszié egyetlen előadójaként. (Nagyon mérsékelt emelt helyárakkal). Sorozatszám: 143. — Kedden: Román előadás. — Szerdán este fél 9-kor: Valaki, Molnár Ferenc legújabb világsiker aratót vizitátéka. Ujdonság, először! Új, leszállított helyárakkal. Sorozatszám: 144. — Csütörtökön este: Ex-hercegnő. (Operettujdonság, először). Kosáry Emmi és Király Ernő együttes vendégjátéka. Nagyon mérsékelt emelt helyárakkal. Sorozatszám: 145. — Pénteken este: Ex-hercegnő. (Operettujdonság, másodszor). Kosáry Emmi és Király Ernő bucsufellépése. Nagyon mérsékelt emelt helyárakkal. Sorozatszám: 146.

* Nagy Endre és Király Ernő a színház husvéti műsorán, Senki előtt sem lehet ma kétséges, hogy a husvét ünnepeket a legkellemesebben és legolcsóbban a színházban lehet eltölteni. Ma délelőtt 11 órakor matinéelőadást tart a színház, amelyen „A torockói menyasszony” kerül előadásra. Délután 4 órakor a társulat prózaegyüttese megismétli „Az ember tragédiája”-t. Madáchnak ezt a mély gondolatokkal telt remekművét. Az esti előadáson a magyar operettszínészet csillaga: Király Ernő az „Iglói diákok” főszerepében fogja szórakoztatni a közönséget. Husvét másodnapján: Este a magyar kabaréművészet mestere: Nagy Endre, egy teljes estét betöltő konferansziával lép a közönség elé.

Goethe-emlékünnap Aradon

Nagy előkészületek az április harmadiki centennáris ünnepségekre

Goethe halhatatlan szellemének áldoz április harmadikán a Bánáti Német Kultúregylet, amikor az aradi színházban megrendezi a német kultúra apostolának centennáriuma alkalmából Goethe emlékünnapét. Április harmadikán délelőtt matiné rendez a Bánáti Német Kultúregylet aradi tagozata, este nyolc órakor pedig a temesvári Katholikus Német Tanítóképző előadásában Goethe kimagasló remekműve, a Faust kerül színre. Az aradi Goethe-emlékünnapélyek azonban nemcsak kulturális és irodalmi szempontból bírnak különleges jelentőséggel, hanem felejtethetlenné és egyben nagyjelentőségűvé teszi azokat, hogy egyik állomását fogják képezni az itt élő népek kulturális közeledésének. Ezt a közeledést kívánja szolgálni az a körülmény, hogy az itt élő népek reprezentatív kultúregyesületei is kikérlik részüket Goethe ünnepléséből és hogy a matiné az ünnepi szónokok sorában ott lesznek ezeknek az egyesületeknek a képviselői is.

A matiné, amely délelőtt fél tízenegy órakor veszi kezdetét, Beethoven: „Egmont” nyitányával vezeti be a Romániai Zenészek Országos Egyesületének aradi tagozata Lipovan János tanár vezénylete mellett, Wolf János tanító szavalata után Valentin Antal tanár fog „Goethe mint ember és költő” címen előadást tartani. A beszédet „Schubert-improvizációk” címmel hárfaszóló követi, amely után az Astra román kultúregylet aradi tagozatának elnöke, Crisan Ascaniu igazgató tart beszédet a román kultúregylet nevében „Goethe és a román irodalom” címmel. Az aradi román Armonia dal-egylet pedig Gounod: Faust-induló-ját énekl el Lipovan Athanas tanár vezénylese mellett.

Szünet után az itteni magyar kulturális élet ünneplését tolmácsolja Fischer Aladár igazgató, az aradi Kölcsey Egyesület elnöke. „Goethe mindenkié, tehát a magyaroké is” címmű előadásával, Fischer Aladár előadását Gounod: Faust-kerülő-je követi, amelyet az aradi magyar Melodia dalárda ad elő Szántó Péter tanár vezénylete alatt. Az aradi Zsidó Kultúrkör nevében dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi tart előadást „Goethe és a biblia” címmel, míg a Szerb Kultúregylet nevében Milánkovits György beszél „Goethe és a szerb irodalom” címmel.

A centennáris ünnepség kiemelkedő része a Faust-tragédia előadása lesz. A temesvári Katholikus Német Tanítóképző együttese a legnagyobb művészi és scenikai munkát produkálja Eck János rendezővel az élén. Mindent egybevetve az április harmadiki aradi Goethe-ünnepe kimagasló és művészi munkában impozáns eseménye lesz Arad kulturális életének.

SPORT KÖZLÖNY

Arad husvétvasárnapi programja

Négy elsőosztályú küzdelem az AAC-pályán.

Más években a husvét program Aradon mindig a legnagyobb sportvezetést nyújtotta a közönségnek, amely ezen a nagy ünnepen vagy külföldi vagy egy jó képességű vidéki csapatot láthatott az aradi pályákon. Most be kell érniünk a szürke bajnoki mérkőzésekkel, amelyből az idén még csak egy fordulót játszottak le, lehetetlen rossz találat. Ez az egy forduló a szó szoros értelmében egy sártergőnek mondható pályán lett lejátszva és ez a küzdelem az irreális találatok csak futball-ellenes propagandának volt jó. Az időjárás egy kissé megváltozott, a pálya is jobb lett és így remélhetünk szebb küzdelmeket a vasárnapi bajnoki találkozókban, amelyből négy első osztályú mérkőzés az AAC pályán kerül lebonyolításra. A vasárnapi első osztályú meccsek a következők: Tricolor—Gloria, Unirea—AMTE, Transilvania—AAC, Olimpia—ATE. A második osztályban két meccset játszanak a pontokért. A bajnokaspiráns Hakoah a Victoriát kapja ellenfelül, míg az Egyetértés a Vulturával találja magát szemközt. Ezenkívül több ifjúsági és szövetségi díj-mérkőzés szerepel a vasárnapi programban.

Amikor még nem volt probléma a kisebbségi nyelv hivatalos használata Aradon

Selejtezés az archivumban — Simánd község urbéri rendelete
Változatos adónemek — Amikor a férfit pálca-, a nőt pedig
korbácsütéssel büntették — Magyar- és románnyelvű hiva-
talos okmányok az aradi törvényszék régi irattárában

Hatvan évvel ezelőtt Sikló község román pecsétet is használhatott

Betonozott pincében, amely az állandó talajviz ellen védi az épületet, zizegő elsárgult foliánsok őriznek régi titkokat. Künn az ajtón papírtábla „Archiva”-felirással, az ajtón lakat és benn, a fal mellett elhúzódó deszkákon évszázadok betűibe öntött bűnei hallgatnak.

Az aradi törvényszék irattárában most csinálták meg a szokásos selejtezést. Előkerültek a régi dohos aktacsomók és periratok, gondosan ellátva sorszámmal és még gondosabban összefűzve, mintha a régi archivárius, aki ki tudja merre és ki tudja hol alussza már örök álmát, örök időkre meg akarta volna őrizni azoknak a régi pereknek az emlékét, amelyek valamikor az aradi törvényszék előtt folytak. A szereplőknek még a neveit is elmosta a rohanó idő árja, az akták azonban megmaradtak, a tinta elhalványult, amellyel írták, de a kutató, kíváncsi utódok előtt feltárnak a régi emberek régi ügyei. Amelyek akkor érdekelték ezt a várost, amely nem egyszer a szenáció erejével hatott és amelyről gyorsküldőncel értesítették az érdekelt feleket, nem lévén sem telefon, sem vasút, csak delizsanc vagy lovas-staféta.

A hatalmas pincében, a misztikus villanyfény mellett kerülnek elő a régen elfeledett írások. Évszázadok pora üli meg a lapokat, mert kinek kellett az íratok elintézésük után. Nyugodtan szötte hálóját a pók, emberi kéz nem zavarta meg, amióta az irattár idekerült a törvényszék épületének pincéjébe. Ahova a megveházáról hozták, ahol valamikor az uriszek tartotta a tárgyalásait.

A jobbágyszerzés Aradmegyében

Régi urbéri perek csomója az első, amit felbontunk. Olvashatatlanul kacskaringós írással írva a szöveg, ékes latin nyelven. Minden sora gondosan hegyezett ludtoilal írva, a kezdőbetűk iniciálénak kirajzolva. Látszik minden során, hogy aki írta, az egykori jegyző, nem volt tulságosan tulterhelve munkával. Ráért szépen megírni az iratokat a tekintetes törvényszék bíráinak legmagasabb tetszésére.

Az irat címe: „*Urbarioma Simand helyiségnek*” szövege pedig a jobbágyszerzés helyzetének rendezése földes urakkal szemben az 1550-ik év vonatkozó törvényének alapján. Magyar szövegi nyomtatásban sorolja fel pontosan, hogy a jobbágyszerzés mikor kell robotra menni és napkeltétől napnyugtáig mennyit kell dolgozni. Szabályozza, hogy a földesur mikor bocsájthatja el a jobbágyat, annak mennyit kell adóznia, amely a mai viszonyok között sem érdektelen. A „negyedik Punctum” szerint a jobbágy adnia kell az uraságnak esztendőnként két csirkét, 2 kappant, 12 tojást, egy icce kifőzött vaját, míg a helyvel bíró gazdák egyszer egy esztendőben egy borjút vagy pedig e helyett egyforint harminc krajcárt.

Tagadhatatlan tény, hogy a rendelet, amely 1772-ből kelt, precizitással szabja meg a különböző adózások neveit. Valamiképpen megnyugtatólag hat a Ma emberére, hogy a különféle adók kidolgozásával akkor is pihent eszű emberek foglalkoztak. Mert az uraság még a szőlő kötözésére való szalmát is a jobbágyszerztől kapta, azonkívül fizetett a jobbágy penna és sarló pénzt, prés pénzt, dézsmát és kilencedet, azonkívül fizetett a farkaskéve és kóstoló pénz cédula után is.

Külön „Punctum” foglalkozik az jobbágyszerzés eltiltatt állapotokról és azok — éránt rendelt büntetésekről, hogy a szegény adózó nép ne nagyon romoljon, a törvény megengedte a testi fenytéket is, amelyet a következőkben írt körül: „ha nyelvvel vagy testével vétkezett, 3 napi munkabéri büntetéssel

kell büntetni, ha erős és egészséges személy lesz, az bűnök mivoltához képest legfeljebb 24 pácaltés, az asszonyi állat pedig szinte annyi korbácsapással büntetessék.”

Mellékelve van van azonkívül, Simánd község jobbágyszerzés teljes névsora és a rendelet aláírta 1772. április 14-én Sigismundus Lovász de Eötvenes.

Az archiva régi iratai közül Mária Teréziának egy régi rendelete kerül elő. Hirdetmény, amely szintén a jobbágyszerzettel foglalkozik s a mely előírja, hogy a földbirtokosok és az államnak tisztviselői milyen büntetéseket alkalmazzanak a bűnös jobbágyszerzettel szemben.

„*Wir Maria Teresia von Gottes gnaden verwittelte Römische Kaiserin*” kezdődik a hirdetmény szövege, amelyet Eszterházy Ferenc gróf és Jablanczy József jegyeztek ellen.

Kézbetési iv
Aradmegye törvényszékétől.

Betű jegyző- név	Tárgy	Vagy a tárgy egy- ezred részét a község népvezető	Hogya a közbetési iv állítsa az ügy- mál, vagy a kö- bötési elnökének
1858 Jegyző	Aradmegye Család	Le János Mancsics Család	1858. 12. 19. Jegyző Család

Testes foliáns kerül le az egyik sarokból, régi idézések, régi emberek számára. Csupa aradmegyei per és rendszerint birtokba helyezés vagy pedig gyámhatósági beadvány. Maga a tárgy nem érdekes, ellenben sokkal érdekesebb a beadvány szövege. Ugyanis az 1869. évben az Aradon működő Magyar Királyi Törvényszékhez a következő kérelem futott be az aradmegyei Miske községből:

„La Onoratulu Tribunalu Comitatusu orfanalu in Aradu.

rogarea lui Petru Neteda orfanu maiorenu din Misca.

pentru ase asemna succesiunea ce oare in Casada orfanale din Misca.”

Van egy másik kérvény is, amelyet ugyancsak ebben az évben Saveta Mateiu sikló lakos adott be ugyancsak az aradi Királyi Törvényszékhez és ugyancsak román nyelven. Ennél a legérdekesebb a kézbetési iv, amelynek magyar nyomtatványán a község jegyzője románul ismeri el a kikézbetített iratok átvételét. A

nyomtatvány felirata: Kézbetési iv Aradmegye Törvényszékétől. A jegyző a tárgyrovatba a következőket írta be: „Asesatu de Creditare” az átvéő Saveta Mateiu maritate Ciobanu Siclau”, utána a dátum: 24/8 869. alatta a jegyző aláírása, aki nevét írta alá a kézbetési ivre „pentru Saveta Mateiu”.

Ugyancsak Siklóról kerülnek elő a községi irattár régi dokumentumjai. Legfeljebb egy halál-

Haláleset felvétele.

Luarea casului mori.

Ad. A. közbetési iv, és a közbetési iv
Comitatusu, si a magistru de la bunuri

eset felvételéről szóló jegyzőkönyv, amelynél a nyomtatvány magyar és román nyelven van készítve. „Haláleset felvétele. Luarea casului mori”. Vonatkozik pedig Flore Mayeru 25 éves sikló földműves haláleset felvételére, aki 1863-ban halt meg és a nyomtatvány, melyet Aradon Réthy L. nyomdájában készítettek, román nyelven van kitöltve, sőt a pecsét szövege a következő: „Sigilulu Opidului Siclau” s aláírva Craciunu Mihutiu jude és Teodoru Suciu notarius által.

Egykor és ma...

Ezek az elsárgult ívek beszédes dokumentumai egy hetven évvel ezelőtt letűnt kornak, amikor az aradi Magyar Királyi Törvényszék által küldött kézbetési iven egy aradmegyei község jegyzője, mint köztisztviselő, románul ismertette el az átvételét egy hivatalos okmányban. Amikor a két egymás mellett élő nép nyelvén nyomattatták a hivatalos okmányokat, amelyért senkinek sem jutott eszébe vetőt kiáltani. Sőt ezt találták természetesnek, hogy

Az irat címe: „*Urbarioma Simand helyiségnek*” szövege pedig a jobbágyszerzés helyzetének rendezése földes urakkal szemben az 1550-ik év vonatkozó törvényének alapján.

Közi

Signatura in 10. 1869. 12. 19. 1869. 12. 19.

Aradmegyei Törvényszék
Jegyző
Család

mindenki anyanyelvén állítsa ki a reávonatkozó és vele személyileg is összefüggő hivatalos iratokat.

Vajjon ha ma néznénk át egy állami hivatal levelezését, találnánk-e az okmányok között magyar nyelven kiállítottakat is? Amikor egyes fővárosi lakok elfogultan kezelik a nyelvi kérdést és államellenesnek minősítik, ha valamelyik hatóságnál magyar szó hangzik el, jóleső érzéssel kell megállapítani, hogy a régi magyar regimben egy kisebbségi nép anyanyelvének használatát a hatóságok jogosnak és érthetőnek találták, aminek dokumentumai ezek a hivatalos okmányok, amelyek most kerültek a nyelvükért küzdő késői magyar utódok kezébe... (ky)

Mi a rabatt könyv?

Ki adja a rabatt könyvet?

Miért érdeke mindenkinek, hogy a rabatt könyvet igénybe vegye? — ERRE KAP MOST VALASZT!!

A rabatt könyv ajándék rendszer, mert költőtáru, harisnya, keztyű, fürdőruhák stb. beszerzésénél egy eikket teljesen ingyen kap: kizárólag csak

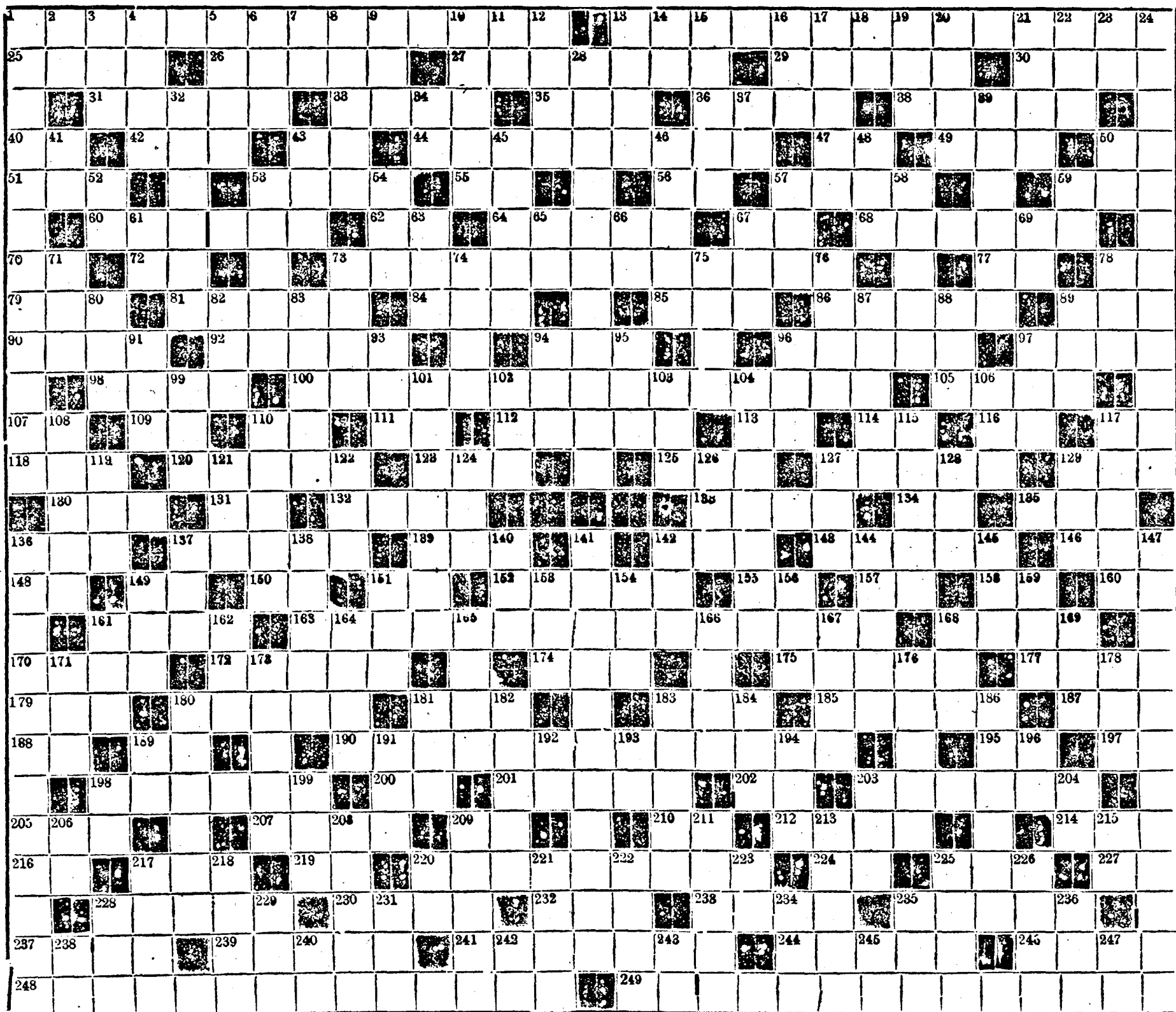
B Á R S O N Y - n á l

Plata A. Ianou (Szabadság-tér) 18. szám alatti üzletében

A rabatt könyv lényege az, hogy a cég régi és állandó vevői kedvezményben részesülnek. Mert aki 12 tételt vásárolt a B Á R S O N Y - cégnél, — tekintet nélkül az összeg nagyságára — annak a vásárolt összegért egy tizenketted részét az általa vásárolt áruban ajándéku adjuk.

AZ ARADI KÖZLÖNY HUSVÉTI KERESZTREJTVE NYE

Beküldte: FISCHER ELEK JENO.

Vízszintes sorok: 1. Római császár neve. — 13. Elhunyt francia politikus neve. — 25. Elmés. — 26. Rudenz. — 27. Magyar író vezetéknéve. — 29. Állítólag ma minden ilyen. — 30. Madár. — 31. ... lovag. — 33. Német birtokos névmás. — 35. „Útca” idegen nyelven. — 36. Német férfi becenév. — 33. Nagyobb mértékeket ez elő meg. — 40. Visszafelé: személyes névmás. — 42. „Ital” pesti argóban. — 43. Felt. szócso. — 44. Divatszalonokban okvetlenül szükséges ez. — 47. Fordítva: helyhat. rag. — 49. „Szegény” idegen nyelven. — 50. Francia számnév (fon.). — 51. Üdvözlés klasszikus nyelven. — 53. Számnév. — 55. Mássalhangzó fon. — 56. Helyhat. rag. — 57. A csend példaképe (névelővel). — 59. Borszuálló teszi (fordítva). — 60. Lew Wallace regényhősné neve. — 62. Egyik hegedűs neve. — 64. „Nagybácsi” német neve. — 67. Német névmás. — 68. Exotikus sziget neve (Ausztrália mellett). — 70. Növény. — 72. Személyes névmás. — 73. Magyar író neve. — 77. Nemzet. — 78. Háromszor ismételve Fleta slágerdala. — 79. „Volt” román nyelven. — 81. Kozarek utolsó páciense. — 84. Pénznem. — 85. „Van” idegen nyelven. — 86. Híres külföldi ígnyvergyár. — 89. „Tegnap” románul. — 90. A tavasz hírnöke növényeken. — 92. Rádió műszo. — 94. Friss. — 96. Női név. — 97. Ész. — 98. Helyhatározó szó. — 100. Magyar filmszínész neve. — 105. ... Pompeius. — 107. Jelenleg a Maros is teszi. — 109. Igerag. — 110. Két egyforma magánhangzó. — 111. Neves

pesti színész monogramja. — 112. Exotikus vidéken kereskedelmi főcikk ez. — 113. A 77 vízsz. fordította. — 114. Német kereskedelmi műszo. — 116. Folyadék. — 117. Lásd 56 vízsz. — 118. Összetett mássalhangzó. (fon.) — 120. Pipa-fajta. — 123. Borotvapenge márka. — 125. B. betűvel az elején tengeri szélvihar. — 127. „Tulzott” közk. id. szóval. — 129. A sport eredménye. — 130. Egyik zsidó törzset róla nevezték el. — 131. Vallásrövidítés. — 132. A másoló teszi. — 133. Az abszint is ez. — 134. Fordítva: francia arany. — 135. Csomóval teszi az ember. — 136. Határozatlan birtokos névmás. — 137. Ilyen lelet gyakori. — 139. Házas. — 142. Hajóréz. — 143. Híres amerikai ironő keresztneve. — 146. ... Gereben. — 148. Tiltó szó. — 149. Korjelző szó rövidítése. — 150. A francia hangskála második hangjegye. — 151. Két egyforma magánhangzó. — 152. Hitelesít. — 155. Ellenérték. — 157. Kötőszó. — 158. Holnapelőtt és tegnapután. — 160. „Igen” olaszul. — 161. Északafrikai francia tartomány neve. — 163. Híres filmdiva neve. — 168. Földmíves szerszám. — 170. Hadiárat is van ilyen. — 172. Hozáér. — 174. Római hármias. — 175. Selyemanyag neve (fon.). — 177. Állítólag köze van a szerelmhez. — 179. Legelő van rajta. — 180. Az ilyen gyümölcs élvezhető. — 181. A beképzettek rossz tulajdonsága. — 183. ... leg. — 185. A vadászat istennője a rómaiaknál. — 187. Ékezetpótlással: Aradon is sok van. — 188. Fordítva: Személyes névmás. — 189. Az ösvény is ez. — 190. Az Aradi Közlöny husvétii számának egyik

fődekkessége. — 195. Két egymásután következő mássalhangzó. — 197. Olasz névelő. — 198. Híres filmszínész név egyik neve. — 200. Lásd 155 vízsz. — 201. Bélyegzővel teszi az ember. — 202. Kötőszó. — 203. Egyik piros szín neve. — 205. Német filmszínész neve. — 207. Német férfinév. — 209. Kicsinyítő képző. — 210. Az előbbinek ikerszáva. — 212. A szerelem istene. — 214. Férfinév. — 216. Egyik mássalhangzó fon. — 217. Kerítést csinálnak belőle. — 219. A 158 vízsz. fordította. — 220. „Pásztordal” idegen neve. — 224. Fordítva francia névmás. — 225. ... Mac Coy (amerikai filmszínész). — 227. Ruházkodási cikk. — 228. Legendás magyar madár neve. — 230. Mohamedán főri rang. — 232. „Időszak” klasszikus nyelven. — 233. Mozi műszo. — 235. Hallgató. — 237. Megszólítás. — 239. Illedelmes gyermek szokta tenni. — 241. Brigitte Helm egyik gyönyörű alakítása. — 244. Helyhatározó szó. — 246. Lakásban fontos ez. — 248. Híres német vicclap címe. — 249. Az elhunyt számadok egyik legkegyetlenebb asszonyának neve.

Függőleges sorok: 1. Híres magyar író neve. — 2. A 209 vízsz. fordította. — 3. Épületmaradék. 4. Bogárnak van. — 5. Balkezes. — 6. Ékezetpótlással helyhatározó. — 7. Cimzés. — 8. Visszatérítő. — 9. Földmíves szerszám. — 10. Férfinév. — 11. A Kossuth család előnévének első és utolsó betűje. — 12. „Sarolta” másképpen. — 13. Török fejfedő (névelővel). — 14. Turf műszo. — 15. Gondviselő. — 16. „Hang” idegen nyelven. — 17. Homeros egyik művének neve. — 18. A-val

Influenza elleni „Nazocyl“-orrkenőcsöt Kapható minden
védekezésre használjon valódi indián védjeggel. gyógyszerertárban.
Készítők:

Szondy gyógyszerész
Arad, Str. Consistoriului. Tel.: 6-61.

benne rossz gyerek tulajdonság. — 19. Napszak. — 20. Az Adrián pusztit. — 21. „Schwung“ magyarul. — 22. Női becenév (fordítva). — 23. I-vel ruha darab. — 24. Híres magyar zeneszerző neve. — 28. Egyik Krassó-szörényi szembánva régi emevezése. — 32. A barnaszén latin neve. — 34. Papírmérték. — 37. Indokolni lehet. — 39. Gúny. 41. Sok nap együttvéve. — 43. Csapadék. — 45. Francia női név. — 46. Arany egyik művének címe. — 48. Visszafelé: birtokában van. — 50. Tartalmatlan. — 52. Házállat. — 53. Nevelőnk köz. idegen neve. — 54. Fordítva: emberi szerv. — 57. „Művészet“ idegen nyelven. — 58. Családi kötelék. — 59. A „Tanganyika“ is az. — 61. Latin kötőszó. — 63. Aki nem halt meg. — 65. Keitős mással. — 66. „Tojás“ németül. — 67. Mutató névmás. — 69. Német személyes névmás. — 71. Birka. — 73. „Dél“ franciául. — 74. „Város“ románul. — 75. Köziáték. — 76. Európai főváros (kezet elhagyvándó). — 78. „Szegény“ németül. — 80. Török katonai rang. — 82. Fordítva török férfinev. 83. Gyorsan. — 87. Szent könyv. 88. Ékezetbótlással: nemzet. — 89. Fordítva angol sör. — 91. Híres pesti építész neve. — 93. A hét vezér egyike. — 94. Összeadásnál használatos szó. — 95. Régi kalapmárka. — 96. Női becenév. — 97. Mutató névmás. — 99. Ennek seregében harcolt Petőfi. — 101. Ural. — 102. Aradmegyei nagyközség neve. — 103. Intellektuális foglalkozás. — 104. Minden közhivatalban van. — 106. Dunamenti ausztriai városka. — 108. ... vissza. — 110. Maid. — 115. Európai uralkodó neve. — 117. A farkas ielzője. — 119. Három egyforma macánhangzó. — 121. ... augval. — 122. A 82. üveg fordítottja. — 124. Gép fejté. — 126. Női becenév. — 127. 89. függőleges. — 128. Egyik szín németül. — 129. Megváltozás alkotta törvény. — 136. A szellemidőcs tana (névelővel). — 137. Egyik dalfai neve. — 138. Ijeszt. — 140. Több spanyol város név előtt álló szócska. — 141. Az Aradi Közlöny naponta megjelenő érdekes rovatja. — 142. Olasz számnév. — 144. Elhunytak neve előtt szerepel. — 145. Mutató névmás. — 147. Spanyol havasok egyikének neve. — 149. 103. függőleges. — 151. Nem használ. — 153. Pénzegység. — 154. Három egyforma macánhangzó. — 156. Verskellék. — 159. Szülő. — 161. Mutató szó. — 162. Fordítva: szarvaslajta. — 164. „Elle-nes“ közkeletű id. szóval. — 165. A hét vezérek egyike — 166. Ilven biztosítás is van (ford.). — 167. Törvénykönyv (id. nyelven). — 168. Ásvány. — 169. Hivatal németül. — 171. Mindenki fél tőle. — 173. „Járadék“ németül. — 176. Halom. — 178. Fordítva férfinev. — 180. „Poc“ franciául (fon.). — 181. Visszafelé: „kerek“ románul. — 182. Régi magyar pénznevezés. — 183. Német női név. — 184. Nagyon régi. — 186. Jam-fajta. — 189. Móhatározó szócska. — 191. Betegség. — 192. Nem valódi (fordítva). — 193. A 72. vlgz. fordítva. — 194. Fordítva elme. — 196. Névmás. — 198. Olasz folyó. — 199. Korszak. 203. „Sár“ németül. — 204. Tazadó szó. — 206. Fordítva: elhamvad. — 208. „Mérhetetlen“ köz. id. szóval. — 209. Pásztorlak. — 211. Van helye (második macánhangzó-ékezet). — 213. A bálakon ezidén dominált. — 215. Francia számnév (fon.). — 217. Züllött. — 218. Nagyon helyes, édes, tréfas szóval. — 220. Görög betű. — 221. „Rest“ anagrammája. — 222. „Rablás“ németül. — 223. N-el német számnév. — 225. Veszedelemes háborus találmány. — 226. Tenger románul. — 228. Kettőzve: kínai hangszer. — 229. Megmunkált ia. — 231. Kisasszony angolul (fon.). — 234. Valuta. — 235. A 234-es egyes számban. — 236. Tengeri hal. — 238. Nem nevet. — 240. Pitvereg. — 242. Kettőzve idegen női név. — 243. Felkiáltó szó. — 245. Magyar író monogramja. — 247. Figyelmeztető szócska.

HUSVÉTI KERESZTREJTVEJYÜNK HELYES MEGFEJÍTŐI KÖZÖTT A KÖVET- KEZŐ NYEREMÉNYEKET FOGLJUK KISOR- SOLNI:

1. CITY DROGERIA Zeiner Imre Minorita-palota Egy üveg kölni viz.
2. APPONYI TESTVÉREK divatruházából városházával szemben: Egy gyapjú nyakkendő, vagy egy pár gyapjú harisnya.
3. SZABÓ ALBERT üveg- és porcellán nagyruházából Bul. Regina Maria 16.: Egy darab Rosenthal hamutartó vagy Bonboniere.
4. BÁRSONY ANDOR cégtől Piata Avl ram lancu: Egy pár női keztyű.
5. KÁRPÁTI-gyógyszerertárból: 1 készlet Benzoe krém-szappan és puder.
6. BOGYÓ ÁRPÁD divatruházából Str. Eminescu (Oeák Ferenc-ucca): Egy pár női selyem harisnya.
7. BLOCH H. fényképezési szaküzletéből Bul. Reg. Maria: Csavaros zsebceruza, töltőtoll, levélpapír, névjegy, művészi kivitelű cigaretta szipka stb.
8. KUN ISTVÁN optikai és fényképezési szaküzletéből Arad, Bul. Regina Maria 18.: Egy drb. finom szobahőmérő.
9. WINKLER TERÉZ szalonjában Str. Eminescu (v. Deák Ferenc-ucca) 20—22. Egy kozmetikai kezelés Karácsonyi Lenke kozmetikusnő által.
10. JÁGER TIVADAR fodrászszalonjából

Bul. Regele Ferdinand 29.: Egy specális női hajvágás vagy ondolás.

11. KÁRPÁTI-gyógyszerertárból: 1 készlet Benzoe krém-szappan.

12. VARGA TESTVÉREK Str. Alexandru (v. Salac-ucca) 1. Villamossági és rádió szaküzletéből: Egy zseblámpa elemmel.

13. TECHNIKA autójavító műhely. Str. Episcopul D. Radu 19.: Egy rádió accumulator töltés.

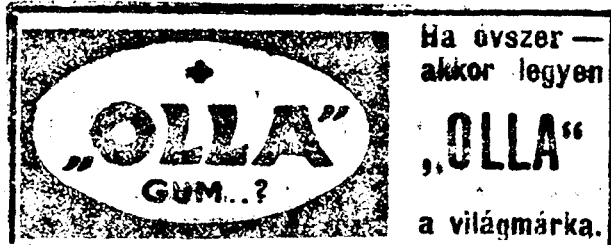
14. GELLER RÁDIÓ Str. Bratianu ajándéka: Öt darab levelező lap gramofon-lemez.

15. REISMANN-nyomdából Str. Cloșca (v. Szent László-ucca): 100 darab névjegy.

16. KREBS és MOSKOVITZ kefe- és kosár üzletéből Str. Gen. Grigorescu (Tabajdy Károly-ucca) Egy darab prima fogkefe és egy zsebtűkór.

17. LÖBL HIRLAPIRODÁBÓL Str. Romanului: Egy havi kölcsönkönyvtár.

18. TECHNIKA autójavító műhely Str. Episcopul D. Radu 10. Egy tárgy aranyozása

vagy ezüstözése galvanikus úton.

19. Az ARADI KÖZLÖNY egy hónapig ingyen.

20. Az ARADI KÖZLÖNY egy hónapig ingyen.

21. Az ARADI KÖZLÖNY asztali előjegyzési naptára.

22. 1 könyv az ARADI KÖZLÖNY ajándéka.

A megfajtásokat kérjük legkésőbb péntek estig mindkét kiadónvatalunkba leadni.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az Erdélyi Bank 1931. évi mérlege

Beszámoló az intézet mintaszerű mobilitásáról — A múlt évi
tisztá nyereség közel 13 millió lei — 7%-os osztalék

Mai számunkban közöljük az Erdélyi Bank 1931. évi zárszámadását, amely széles körökben bizonyára kellemes feltűnést fog kelteni. A közvélemény vezető pénzintézeteink közé sorozza az Erdélyi Bankot és így érthető, ha a mérleget nagy érdeklődés előzte meg.

Az Erdélyi Bank zárszámadásaiból szakavatottak előtt különösen szembeszökő, hogy az általános viszonyokban rejlő okokból 500 millió lejt meghaladó betétet fizetett vissza a bank, hogy hiteleket kellett volna igénybe vennie, s ennek dacára mérlegadatai szerint változatlanul mintaszerű, — 144 millió lej — készpénzmobilitás fölélt rendelkezik. Ez a körülmény legbeszédesebb bizonyítéka annak, hogy a bank, — amint igazgatósági jelentéseiben mindenkor hangsúlyozta is — úgy volt vezetve, hogy saját erejéből, minden erőfeszítés nélkül, tehetett eleget a rendes és normális mértékű meghaladó igényléseknek. Megcélta ezt azért, mert kihelyezési állománvának tulnyomó része rövid lejáratú mobil hitelekkel áll, amelyekből tekintélyes összegek folytak vissza s így adós ügyfeleitől soronkívüli nagyobb visszafizetéseket nem kellett igényelni és nem kellett ezzel őket nehéz helyzetbe hoznia.

Ennek az üzletvezetésnek és a bank változatlan fizetőképességének tudható be az a közismert tény, hogy az Erdélyi Banknál a betétes közönség körében a nyugalom újból helyreállt, a visszaigénylések teljesen megszüntek és az új betétek napról-napra szapo-

rodnak. Hogy a bank e tekintetben a közönség részéről a bizalomnak milyen megnyilvánulásában részesült, mutatják az igazgatóság részéről rendelkezésünkre bocsátott adatok, a melyek szerint az év folyamán 3191 darab új betétkönyvet állított ki 276.968.000 lej összegben és új ügyfelei 571 folyószámlát nyitottak, melyekre 74.498.000 lejt fizettek be gyümölcsösztetés végett; új betétesek tehát összesen 351 millió 466.000 lejt helyeztek el a banknál gyümölcsösztetésre. Ugyancsak a rugalmas üzletvezetést tanúsítja, hogy az Erdélyi Bank a múlt üzletévben 600 millió lej új kölcsönrel állt ügyfeleinek rendelkezésére és kihelyezési állománya ennek dacára 400 millió lej-jel csökkent. Ezek a számadatok is igazolják, hogy a bank jól vezette hitelüzletét, mert az adós-állományból azok mobil jellegénél fogva és az ügyfelek zaklatása nélkül tudta előteremteni a szükséges mobilitásokat.

Az üzletállomány csökkenésének megfelelően a kimutatott közel 13 millió lejes tiszta nyereség kisebb az előbbi évinél, de még így is megfelel a saját tőkének 11 százalékos hozamának amellyel, hogy az eredmény megállapítása a mai viszonyok által indokolt elővigyázatos mérlegelés alapján történt.

A folyó év április 20-án megtartandó közgyűlésen az igazgatóság 7 százalékos osztalék fizetésére fog javaslatot tenni, míg 5 millió lejes tartalékolásokkal és 1 millió lejt meghaladó nyereségelvonással, hatmillió lej-jel fokozódott a bank belső megerősödése.

Jelentős racionalizálás a biztosítási szakmában

A Steaua Romaniei és az Ancora biztosító-társaságok egyesülnek

Mint értesülünk, a Steaua Romaniei biztosító társaság Bukarestben megszerezte a bukaresti Ancora román biztosítótársaság részvény többségét azzal a szándékkal, hogy a két társaság üzeme egyesíttessék.

Az említett vállalatok több mint tíz év óta állanak fenn és kitűnő hírnévnek örvendenek. Azon szoros összeköttetés, mely őket a bécsi „Phoenix“ illetve „Anker“ biztosító társaságokhoz köti és elsőrendű szervezetük az egész országban, jelentékeny üzletállományt eredményezett részükre az összes biztosítási ágazatokban és a közönség korlátlan bizalmával rendelkeznek.

Az üzemek egyesítése után az egyesített társaságok kb. másfél milliárd lei életbiztosítási

állomány, kétszáz millió leien felüli díj és kamatbevétel és kerek háromszázmillió lei tartalékalapok birtokában lesznek, másrészt pedig az üzletvezetés összevonása által a kezelési költségek jelentékeny megtakarítását érik el. Természetesen az egyesítéssel kapcsolatban a biztosító teleknek biztosítási szerződéseik alapján szerzett jogai minden tekintetben védettek maradnak.

Azon elhatározás, mely a két vállalatnak közös kezelés alá hozását célozta, a jelenlegi viszonyok követelményeinek mindenben megfelelő és az üzemgazdasági egyszerűsítés érdekében tett lépések megalapozott fognak kelteni a biztosító közönség körében.

Bánati Német Nőegylet

Ma d. n. 5 órakor
az IRAROS-OTTHON
nagytermében

műsoros tombolával tea-délutánt rendez

az árvizkárosult és
szegény gyermekek
felruházása javára.Ovomaltin, Togal, Solve, Artin,
Richter-féle soványító-tea kaphatóJanka gyógyszerárban Molnár László gyógyszerésznél
Arad, Bul. Reg. Ferdinand 25. — Telefon 5-55.

Budapest csodát vár

Árak a kirakatokban — Előkészületek a Nemzetközi Vásárra — Séta a magyar főváros uccáin

A krízis kelős közepén szinte meglepetésszerűen hat Budapest élénksége. Aki végigtekint a pazar kirakatok sorát, azzal a meggyőződéssel fejezi be szemlélését, hogy ezeknél olcsóbb árak már el sem képzelhetők. Hihetetlennek hangzik, hogy egy férfi, szép cipőt, ruhát, tavaszi felöltőt és kalapot összesen száz pengőért vásárolhat magának. A nők elegánsak, ragyogók. Az ember csodálkozik, hogyan telik a mai viszonyok közepette divatos öltözködésre. De nem sokáig tart a kétely. Csak végig kellett tekinteni a női divatüzletek kirakatait, meg kellett vizsgálni az árakat és kiderül, hogy a nők még olcsóbban öltözködhetnek, mint a férfiak.

Elbeszélgetünk egy ismert nagyáruház tulajdonosával és magyarázatot kérünk erre a feltűnő jelenségre:

— Ezek az árak csak a külföldiek szemében olcsók — magyarázza — de a budapesti közönség még mindig magasaknak találja őket. Még mindig az a panasz, hogy túlságosan drága minden. A husvétot még megvárjuk. Azután újra lemegyünk az árakkal, mert ezt parancsolja a szükség. Helyet kell csinálni a nyári áraknak, és valahogyan — még ha nincs is nyereség — ki kell hoznunk tőkenket a tavasziból.

Ugyilátszik ez nem titok. Mert a budapestiek éppen olyan jól tudják, mi készül, éppen olyan jól ismerik a helyzetet, mint a vidéki vásárlók. S ezért csak gyéren folyik egyelőre a vásárlás. A szállodák is megérzik, hogy a vidékiek nem jönnek Budapestre husvétit vásárlásokat eszközölni. Miért? Mindenki a május 7-ikéig megnyíló Budapesti Nemzetközi Vásárt várja, mert ekkor veszi kezdetét a nagy kiállítás, hallatlan olcsó árakon. Május 2-től egészen 24-ig lesz érvényes a Nemzetközi Vásár ötven százalékos utazási kedvezménye és ezt az alkalmat használja fel mindenki Budapest meglátogatására, valamint a szükségletek beszerzésére.

Különleges kedvezmények várják a külföldről érkezőket. Így például az, aki vásárigazolványt vált és azzal utazik, három külön utat tehet meg a magyar vidékre is, tetszés szerinti városba, jelentékeny utazási kedvezménnyel. Ezért még a vidéki városok is erősen felkészülnek a Nemzetközi Vásárra, részt vesznek azon külön pavilonokkal és hatalmas propagandát fejtenek ki, hogy a külföldiek látogassák meg a magyar vidéket is. Mindenfelé folynak a nagy készülődések, úgy, hogy az idei májusi Nemzetközi Vásár középeurópai relációkban is eseménye lesz a gazdasági életnek. Budapest közönsége pedig csodát vár a vásártól.

— A konverziós törvény április elején kerül szentesítésre. Bucurestiből jelentik: Iorga lapja, a „Neamul Romanesc” szerint a szenátus hamarosan megszavazza a konverziós törvényt, amely még április 10-ike előtt szentesítésre kerül.

A szerkesztésért

STAUBER ISTVÁN

föld.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

VASARNAP, MÁRCIUS 27.

Bucuresti. 11.30. Vallásos kar. 12. Dimitrescu-zenekar. 13. Gramofon. 18. Marcu-zenekar: Könnyű és román zene. 20.40. Gramofon. 21. Opera. — Budapest I. 10. Református istentisztelet. 11. Róm. kath. istentisztelet. 12.30. Evang. istentisztelet. Majd: az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 3. Gramofonhangverseny. 4.45. Rádió Szabad Egyetem. 6. Magyar nóták. Előadja Cselényi József és Magyar Imre cigányzenekara. 7.30. „Az operett fejlődése”. III. rész. Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Farkas Imre előadása. Strauss János-hangverseny. 9. Közvetítés a Fővárosi Operettszínházról. „A régi orfeum”. Revü-operett két részben és 26 képben. Utána 12.30-tól 1.30-ig Radics Józsa és cigányzenekarának hangversenye. Budapest II. 4-4.45-ig: Gramofonhangverseny. — Bécs. 10.40. Fuvós zenekar a püspök bevonulása alkalmából. 10.50. A bécsi szimfonikusok hangversenye. 13. A szimfonikusok könnyű zenéje. 14.30. Történelmi mandolinművek. 16.35. Rómisch-zenekar. 20.15. Tauber Richard-lemez. 20.30. Kálmán: „A bajadér” című háromfelvonásos operettje. 23. A bécsi fiúzenekar hangversenye. 23.30. Korngold-jazz. — Belgrád. 13.05. Gramofon. 13.30. Szilv zene. 17. Népdalok. 18. Gramofon. 20.30. Rádiózenekar. 21.10. Igirosanu énekesnő. 21.40. Gaigall füttyművész. 22.25. A királyi gárda hangversenye. — Berlin. 17. Szórakoztató zene. 21. Szórakoztató zene. 23. Vidám husvét szívek. — Hilversum. 23.25-1.40. Kovács Lajos és zenekara. — Kassa. 10. Gör. kath. istentisztelet Eperjesről. 19.10. Habermann énekesnő. 19.30. Zathureczky Ede hegedűversenye. — Königs-wusterhausen. 17. Szórakoztató zene. 20. Szimfonikus hangverseny New-Yorkból. — Leipzig. 21. Szimfonikusok. Gerő Erzsébet szopránnal. — Milano. 18.40. Táncczene. 20.05. Könnyű zene. 20.30. Könnyű zene. 21. Könnyű zene. 22. Opera. — Pozsony. Lehar: „Friderika” c. 3 felvonásos operettje. — Prága. 8.30. Karlshadi reggeli zenekar. 9.30. Orgonaverseny. 10.20. Gramofon. 11. Haydn B-dur mise. 14.05. Jazz. 18.30. Gramofon. 19. Német H. és Haydn-ünnepek. 23.20. Kétfonórás jazzművek. — Róma. 18. Perosi: Krisztus feltámadása, oratórium. 20.30. Gramofon. 21. Gramofon. 21.45. Nyári zivatar, zenés vigiáték. — Varsó. 13.15. Hangverseny. 20.30. Gramofon. 23. Könnyű- és táncczene.

HÉTFŐ, MÁRCIUS 28.

Bucuresti. 13. Gramofon. 18. Rádiózenekar. 19.10. Rádiózenekar. 20.40. Gramofon. 21. Zongoraötös. 21.45. Kétfonórás jazz. 22.15. Schubert: a-moll négyes a Szarvas-négyes előadásában. — Budapest I. 11. Róm. kath. istentisztelet. 12.15. Görög kath. istentisztelet. 3. Gramofonhangverseny. 4.30. Móra László ifjúsági előadása. 5. Az 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye. 6.15. „Magyar legendák”. Kempelen Béla előadása. 6.45. Hoór-Tempis Erzsébet hangversenye. 7.20. „A lámpaláz gyógyítása”. Dr. Tótvölgyi Elemér előadása. 7.50. A Békeffy vokál-duó hangversenye. 8.30. Az Operaház előadásának közvetítése. Gounod: Faust. Az előadás után Toll Árpád és Toll Jancsi cigányzenekarának hangversenye. — Bécs. 11. A bécsi szimfonikusok hangversenye. 12.30. Haydn-émlékünnep. 13.40. A szimfonikusok szórakoztató zenéje. 14.50. Strauss József zeneművei. 16.30. Geiger-zenekar. 18. Kolisch-négyes. 20.30. Játék két zongorán. — Belgrád. 12. Gramofon. 13. Rádiózenekar. 17. Gramofon. 18. Népdalok. 21. Gecspodinov szófiai énekes hangversenye. 21.30. Beethoven: Négyes. 22.35. Skandináv zene. 23.40. Operettészlet. — Berlin. 17.45. Szórakoztató zene. 19.45. Kamarazene. Utána: Dajos Béla zenekara. — Hilversum. 19.10. Kovács Lajos és zenekara. — Kassa. 11.30. Gramofon. 19.10. Gyulai E. zongoraversenye. 19.35. Orosz népdalok. 20. Rádiózenekar. — Milano. 17.45.

Gramofon. 17.55. Könnyű zene. 20.10. Rádióötös. — Pozsony. 11.30. Gramofon. 18.30. Hegedű, zongora- és gordonkaverseny. 19.50. Gramofon. 20.30. Thomas: „Mignon” című 3 felvonásos operája a Nemzeti Színházról. — Stockholm. 17.15. Hangverseny. 20.30. Magyar líra, szavaltatok. 20.45. Kálmán: Csárdáskirálynő című operett. 23. Táncczene. — Varsó. 13.15. A filharmonikusok szimfonikus hangversenye. 16. Könnyű zene. 16.10. Gramofon. 17.55. Gramofon. 18.45. Délutáni zene. 21.15. Édes kislány című operett. 23.45. Táncczene.

KEDD, MÁRCIUS 29.

Bucuresti. 13. Gramofon. 18. Motzoi-zenekar: Könnyű és román zene. 20.40. Gramofon. 21. Rádiózenekar. 21.45. Zguriadescu operaénekesnő. 22.05. Rádiózenekar. Budapest I. 10.15. A Budapesti Koncert Szalonzenekar hangversenye. 1. Déli harangszó. 1.05. Hangverseny. 4.30. Ifjúsági helyesírási verseny. Előadó Halász Gyula. 5. Asszonyok tanácsadója. 6.30. A Magyarországi Munkásdalogyalek hangversenye. 7.15. Francia nyelvoktatás. 7.45. Ifj. Sáray Elemér és cigányzenekarának hangversenye. 8.45. Dr. Szabó László előadása: „Az újság ereje”. 9.15. Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Majd: Horváth Gyula és cigányzenekarának muzsikája. — Bécs. 12.30. Silving-négyes. 14.10. Alpési zene gramofonon. 16.20. Strauss Richard-dalok. 17.50. Macho-zenekar. 20.40. Wacek-zenekar. 22. Ismeretlen Wagner-művek. — Belgrád. 12.05. Rádiózenekar. 13.05. Gramofon. 17. Gramofon. 17.30. Rádiózenekar. 21.30. Zágráb. 23.50. Cigányzene. — Berlin. 17.30. Szórakoztató zene. 20.10. Minghetti Liza hegedűművész játéká Sándor Árpád zongoraművész kíséretével. — Brünn. 13.45. Rádiózenekar. 17. Gramofon. 18.25. Zenés ifjúsági óra. 22.50. Gramofon. — Hamburg. 21. Lehar: Luxemburg grófia. 24. Könnyű zene. — Kassa. 12.30. Gramofon. 13.30. Rádiózenekar. 15.30. Gramofon. 18. Jazz. 20.20. Rádiózenekar. 22. Zathureczky Ede hegedű és Hemerka M. zongorahangversenye. — Milano. 17.40. Gramofon. 17.55. Táncczene. 20.05. Könnyű zene. 20.35. Gramofon. 21.20. Operettészletek. 21.45. Schubert-Berté: „Három a kislány” című operett. — Pozsony. 23.20. Cigányzene a Baross-kávéházról. — Varsó. 17.40. Gramofon. 18.35. A filharmonikusok népszerű hangversenye. 20.35. Gramofon. 21.15. Népszerű hangverseny szopránénekekkel. 23.50. Táncczene.

Ha jól és olcsón akar vásárolni

cserépkályhát,
asztaltakaréktűzhelyt, falburkolatot,
keress fel a
DUDI cserépkályhák lerakatát,
Bul. Reg. Ferd. No. 21. (v. Kovács Soma helyiségében)

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik szeretett feleségem
és ödesanyám

Thurzó Józsefné

temetésén résztvettek, koporsójára virágot helyeztek, részvétük kifejezésével mély bánatunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk halás köszönetet.

Thurzó család.

Selyempaplan

a legalkalmasabb

husvétai ajándék

az 50 éve fennálló

Haubenreich-féle

speciális üzletből (volt Batthyány- és Széchenyi-utca sark) legolcsóbb árban.

Új emeletes ház

14 szobával és mellékhelyiségekkel,
kiválóan alkalmas szanatóriumnak,
vagy pensionnak Dorna-Vatra
fürdőhelyen eladó.

Cím: Ungureanu Jon, Cernauti. Str. Română 84

Gyönyörű perzsaszőnyegek,

világos hálósőnyegek, ebéditők, uriszoba,
lőszómadracok, antik sákrétár, szubodok,
gyönyörű intarziás, szekrény, ezüstök,
állólámpák, vitrinek eladók. KERESSEK
azonnali eladásra keleti, hazai perzsákat,
gépészőnyeget, ezüstöket. „ARS” bizo-
mányi üzlet Str. Eminescu 80. Ortutay-pal-

TEKINTSE MEG

SALGÓNE, STR. HORIA

(Széchenyi-utca) 1. szám alatti levő

dusan felszerelt bizományi üzletet.

Fleischer Testvérek vas- és rézbutorgyár, Arad, Str. I. Russu Sirian u 15 (Aulich Lajos - ucca).

Assael Jakab Fia

gépgyár

Radni-ut 35.

Készít: mindennemű autó- gép- és mezőgazdasági gép alkatrészt. A legolcsóbb ár, saját vas- és fémöntőde

Alkalni házeladások!

Emeletes bérház a v. Teleky-u. mellett 7 modern lakással, 17 szalalék bérjövdelemmel, 1.300.000 leiert.

Központban nyolc különböző lakásu egyemeletes bérház 5 üzlettel, kb. 420 ezer lej jövdelemmel, 2.500.000 leiert.

Ugyanott kilenc, részben parkettás lakásu emeletes bérház, redukált bérekkel 11 szalalék jövdelemmel, 2.200.000 L.

V. Szabadság-tértől 6 percnire 5 szobás parkettás, modern lakásu ur magánház, átvehető teherrel, 450.000 leiert és egy 3 szobás kertés magánház 130.000 leiert.

Ezekon kívül több üzlet-, magán- és bérházak olcsón eladó. BOROSS-ügynökség Arad, Str. Consistoriului v. Batthyány-ucca 9.

ARAD

Fehér Kereszt

nagy szálloda

Központi fűtés, hideg, meleg víz. Legtisztább

Legjobb! Hall!

Szegfi M.

írógép szaküzlete

Str. Bratlanu

(a főpostával szemben.)

Románia legmodernebbül berendezett írógépjavító műhelye.

Írógépek

Sokszorosító gépek

Számoló gépek

Mindennemű kellékek

Hirdessen az Aradi Közlönyben!

5 szobás modern lakás központi fűtéssel május 1-re kiadó.

Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár r.-t.
Bulev. Regele Ferdinand No. 5.

Modern tetőfedés!

„Texfalt“ tetőfedő burkolat lapos betontetőkre, hideg uton ragasztva. — Mindennemű épület izoláló anyag. — Modern aszfalt burkolatok.

„BITUMEN“ S. A. de asfalt

Aradi expositura: INSTITORIS FERENC

Str. Doamna Bulansa 96.

Gyár: Torda. Központi iroda: Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 10. — Telefon interurban: 9-83.

7 lejért új-bor

ugyanott vörös és asszu-borok kaphatók

Kálvin János ucca 1. Református templomnál.

Daráló malom

komplett felvonóval 10 HP. elektr. motorral és egyéb tartozékokkal eladó. — Üzemben megtekinthető. Eladó egy szüzőgép is. Ugyanott egy molnár két darálókhoz felvétetik. Arad, Str. Ruzboeni 15. szám. 1007

HENDL-Garage

Arad, Strada Mărășești 46.

Alapított 1872.

Precíziós fogaskerek

és gépalkatrészek

bármily típusu autókhoz

Önműködő szélőpermető-zök, borprések.

Marabu Keltetőgépek

gravitációs központi melegvízfűtéssel. — Többszörösen kitértve.

Rádiátorok és kazánok központi fűtésnek s.b. raktárról szállít

„MODERNA“ ÉPÍTŐIPARI GÉPEK ÉS RADIATOR R.-T.

BRASOV, Strada Infundata (Kiss-ucca) 12.

Ajánlat és prospektus díjmentesen.

Kerületi képviselő: Szűcs Fál, Tomsvár, Str. Mühle Vilmos Nr. 16.

Schönberger & Grünstein

cégnél

ARAD, Bul. Reg. Ferdinand 21.

Flóközlet: Bucuresti, Str. Coltei 14. sz.

Olcsón eladó házak

Plactér közelében egyemeletes kettős teljesen jókarban lévő, szép ház 9 lakással, szonac-satornázással, vízvezetékkel áron alul 775 ezer leiert.

Főtérhez egészen közel alapincézett földszintes ház 1x4 és 1x3 szobás, fűdőszobás lakással 625 ezer leiert.

Belváros legértékesebb uccájában egyemeletes, teljesen jókarban lévő szép ház 10 lakással, parkettás, fűdőszobák 240 ezer lej évi jövdelemmel 1 millió 425 ezer leiert.

V. Purgiv L.-né uccájában 9 lakásos jó ház 5 ezer lej havi jövdelemmel 380 ezer leiert.

Plactér közelében adómentes ház 4 szobás, fűdőszobás lakással, cselédsobával, parkirozott udvarral 350.000 leiert.

Ugyanott új ház 6 nccai lakással, üzlettel, nagy bérjövdelemmel, vízvezetékkel 600 ezer leiert.

Ugyanott sarokház üzlethelyiségekkel 8 lakással, 11 ezer lej havi jövdelemmel 650 ezer leiert.

Belváros legértékesebb uccájában magánház 7 parkettás szobás, fűdőszobás, könyvelmes lakással, ügyvédnek, orvosnak, kiválóan alkalmas 875 ezer leiert.

Belvárosban egyemeletes masszív ház teljesen jókarban 7 darab 2, 3, 4 szobás fűdőszobás lakással, üzlethelyiségekkel 180 ezer lej évi jövdelemmel 1 millió 275 ezer leiert.

Boros Béni-tér közelében magánház 4 szobás lakással, fűdőszobával 500 négyzetföldes gyümölcsösrel és nagy uccai telekkel 320 ezer leiert.

Legforgalmasabb idegenforgalmú útvo nalon sarokház biztos egzisztenciát nyújtó fűszerüzlettel, 3 lakással, vízvezetékkel és csatornázással, nagyobb bankkölcsönrel terhelve 460 ezer leiert.

Legforgalmasabb idegenforgalmú országút mentén adómentes ház, nagyforgalmú kalmérréssel, beszálló vendéglővel, nagyforgalmú vegyes üzlettel, lakásokkal, nagyobb kölcsönrel terhelve, áron alul 450 ezer leiert.

Vasútállomás közelében magánföldszintes nagy bérház 16 lakással nagy bérjövdelemmel 725 ezer leiert.

V. Varjassy Lajos-ucca közelében 9 lakásos, kettős ház 4 ezer lej havi jövdelemmel 230 ezer leiert.

Katholikus gimnázium közelében magánföldszintes jó ház 3 szobás fűdőszobás lakásokkal, halál, kerttel 360 ezer leiert.

V. Boros Béni-téren jó ház üzlethelyiségekkel és lakásokkal 550 ezer leiert.

Ezekon kívül a főtéren és a város összes uccájában emeletes és földszintes bér-, magán-, üzlet- és gazdálkodásra alkalmas házak 60 ezer leiertől 8 millió leies áráig eladó. HAASZ ALBERT irodája, Arad, Str. Eminescu 12. sz. (Deák F.-u.)

ABC

utasok részére:

A: Ha Budapestre jön, szálljon meg a dunaparti elsőrangú

BRISTOL szállodában.

B: mert olcsó áron nyújt mindent:

szépsobát, kitűnő ellátást és szórakozást, hisz ugy a délutáni teánál, mint az esti vacsoránál tánc van.

C: Mindezt (szobát teljes kitűnő ellátással) — a szoba fekvésétől függőleg — már napi 12 pengőért kaphatja

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznapi 4 vasárnap 8 Lel. vastagabb betűvel 8. illetve 10 Lel. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznapi 40. vasárnap 80 Lel. A vastagabb betűvel kiadott szavak aláhúzottak. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olvasó apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszlevéllel ellátott kérdéskérdésre válaszolunk. Ajánlatok feligazítását továbbításra megfélelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

Apróhirdetéseket este 9 óráig veszünk fel.

Érdeklődés nem kerül pénzbe!

Fogak
készítünk esetenként a legfinomabb anyagból és előzetes kivételben a legmódszerűbb körülményben.
MUNKALATOKÉRT
Frida O'Moujalledt
fogműterem
Arad, v. Boros B.-tér 37.

HÁZASSÁG.

ARVABANY VAGYOK, ötvenhét éves, anyasírtokom, készpénzem van. Férjhez mennék. Fényképet, címet megküldheti: NAGY JENŐ, Budapest, Rákóczi-ut 57-58/b.

HUSZONHÁROMÉVE KÖZVEIT hűzasságokat NAGY JENŐ, Budapest, Rákóczi-ut 57-58/b. (Összeköttetések Magyarországból, Romániából, Jugoszláviából, Csehszlovákiából).

ALKALMAZÁS.

KÉPVISELETET azonos megbízható fiatal ember elfogad. Bérletem van. Ajánlatot az Aradi Közlöny kiadásába kérek. 960

TAKARITÓT keresek reggel fél 7-től déli 2 óráig való elfoglaltsággal. Jelentkezést délután 3-5-ig Vértess, Str. Closca (Szt. László-utca) 7. földszint. 999

JOBBA zsidó lány felvetetik üzletembe azonnali belépésre. Zelig David Radna. 958

EGY bejárónő alkát keresek vagy esetleg szakácsnak is elmegyek. Cím az Aradi Közlöny kiadásában. 1008

TISZTESÉGBES házaspár, házmesternek keresetlik. Str. Gheorghe Popa 9. (Ferdinand-utca).

Volt állami tisztviselő

kitűnő bizonyítványokkal, szép írással, bármily csekély fizetésért, akár milyen irodai munkákat elvállal. Cím „Művelő” jelige alatt az Aradi Közlöny kiadásában.

Házvezetőnőt

keresek. 161 főzőt, beteges nő mellé. KERESEK. Ajánlatokat „Középkor” jeligére az Aradi Közlöny kiadásában. 974

LAKÁS.

KERTI FOTELEK

rendkívül olcsón kaphatók: **KREBS és MOSKOVITZ**
Arad, új Neuman-ház.
Mindennemű kőár, kefések.

KIADÓ emeleti erkélyes 3 szobás mellékhelyiségekkel álló lakás május 1-re. Str. Eminescu 40.

EGY elegánsan butorozott, különbejárta emeleti lakás, parkra nyíló ablakkal, zongorával, április 1-re kiadó. — Cím az Aradi Közlöny kiadásában. 912

HÁROM szoba, fürdőszoba és 2 szobakonyha lakás kiadó. v. Lipót-ut. 7. 1014

UJARADON kőucca 200 kiadó 3 szobás urilakás május 1-re és egy butorozott szoba két fiatalembernek. 1012

NÉGYSZOBÁS erkélyes modern másodemeleti lakás olcsón kiadó v. Bathyány-utca 11. Kohn ház. 1010

KÉTSZOBÁS lakás olcsón kiadó. vízvezetékkel, villannyal. volt Dezső-utca 29. 1006

MODERN erkélyes négyszobás és háromszobás lakások kiadók Bul. Carol 70. 1013

KÉT uccai szoba-konyha április 1-re kiadó. volt Nádor-utca 1. sz. 1001

KIADÓ Str. Horia (Széchenyi-utca) 4. sz. házban 1. emeleti 5 szobás lakás. 988

A SZERB PALOTÁBAN több 3 és egy 5 szobás modern lakás kiadó május 1-re.

HÁROM és NÉGYSZOBÁS előszobás, fürdőszobás urilakások április vagy májusra kiadók. Str. Cosbuc (Wesselenyi-utca) 1. 1003

ÖTSZOBÁS modern lakás azonnalra is, 2-3-4 szobásak májusra kiadók az Ortutay-palotában.

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Bővebbet: az Aradi Közlöny fiókiadásában, a Minorita templommal szemben. 800

KÉTSZOBÁS, konyha 1-ső emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny fiókiadásában, a Minorita templommal szemben.

Kiadó május 1-től

2000 lej havi bérért 3 szobás
3000 lej havi bérért 4 szobás

uccai lakás, fürdőszobával és zárt folyosóval, volt Pöltenberg-ut. 22. sz. 901

Háromszobás

csukott verandás

magánház

nagy gyümölcsös kerttel május 1-re olcsón kiadó. v. Varjassy Lajos-ut. 119

3 és 2 szobás lakás

fürdőszobával, irodahelyiségek, pincék, raktárak, kiadók a v. Szabadság-téren.

PETRÁN-ügynökség, Arad, Piața A. lancia 16. 900

ÜZLETEK.

Győződjön meg a

HOTEL CENTRAL
ARAD

időszerű árainról!

Tiszta! Csendes!
Szobák havi bérlete
előnyös árban!

Uri penzió

belvárosi előkelő villanegyedben, május hóban megnyílik.

Felvilágosítás „ANTIC” bizományosnál Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 8. sz.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

MEGVÉTELRE KERESSEK kifogástalan rézművészeti, kerti lugast. Ugyanott antik autód eladó. Cím Kapes, Bulv. Carol 76.

KERESEK teljesen kőházban lévő 3x4 mtr. nagyságban perzsa vagy szarmat ebédülőszőnyeget. Címeket „Szőnyeg” jeligére az Aradi Közlöny kiadásába kérek. 1009

HÁLÓSZOBA, sötét politurus, régi stílusban eladó. volt Ferdinand-ut. 1. 989

KERESEK megvételre sürgősen használt jassdobot, bendzsót és saxofont. Grüner Jenő, Chisineu-Cris.

ORVOSI SEBÉSZMŰSZEREK 6-os—12-es—18-as, ezüst evőeszközök, komplett jókai, antik órák, japán és szelvi vázak, antik szalonok, vitrinek, estmények, asztalok, különféle lámpák, komplett szobaberendezések, u. m.: háló, ebédülő, uriszoba, szalon és konyha, randok, tükrök, filumunák, függönyök, szőretek, dísz tárgyak, gobelének, zongorák, hegedűk, mandolin, perzsa szőnyegek, asztalok, székek, nyest boa, csikó, bór kulacs, stb. eladók. SALGONÉ bizományi üzlete, Str. Horia (Széchenyi-utca) 1. Neuman-palota). 1000

EZÜST EVŐESZKÖZ, különféle butorok, Czeiler-féle mángorló, belőltés tüvegek és egyéb háztartási cikkek elkölthetés miatt eladók. Bővebbet Bul. Regina Maria 19. (Andrássy-tér) I. em., jobbra.

ÚJ ÜZLETBERENDEZÉS jutányos áron eladó. Megtekinthető: Bul. Reg. Maria 19., házmesternél.

Tenyészkanok

és 200 drb. választott malac, mind elsőrendű mezőhegyesi mangolica faj, továbbá teljesen jókai levő, keveset használt FORDSON TRACTOR hozzávaló kettős ekével eladó. Holländer Miksa csermől (Jud. Arad) gazdaságában. Bővebbet Arad, Str. Closca 7.

Keresünk megvételre

lakberendezési tárgyakat. Írógépet, íróasztalt, iratszekerényt, cassát.

„Favorit”

Bizományi üzlet, Arad, Strada Bratianu 7. (v. Weitzer-utca).

Keltetőgépek 2750. — Lejtől Csibenevelők 1200. — Lejtől Rhode és Wyandotte tojások 12 L. Leghorn 8. — Lejtől darabja. „Camarad” farm Tanf, Aradm.

Száraz tűzifa,

széna, szalma, lucerna
Boros Jenő
fa és szénatelepén
volt Óvár-tér és Hajó-utca sarok.
Telefon 591.

Gyümölcsvadcsemetek:

Doucin, Prunus avium sylvestris, St. Julien, bira stb. Krészeti fák, lomb- és tűlevelűek magcséméi, továbbá ribizke, pöszmete, málna. Olcsó gyümölcsfaekelő. Prima fák!

Kolauch Károly
faiskolagazdasága, Szeged

Solingeni acélárak

beretvák, ollók, hajvágógépek, zsebkések, előnyös árban kaphatók. Mindennemű közszolgáltatást vállal.

Tejnor Ferenc és Társa
kőműves cég Arad, Piața Avram Iancu 21. (volt Szabadság-tér).

INGATLAN.

PRIVÁT pénzt keresek ujaradi ingatlanra első helyi betáblázásra. Cím az Aradi Közlöny kiadásában. 962

IPARVALLALATOMHOZ csekély tőkével társat keresek. Befektetést biztosítom. Cím az Aradi Közlöny kiadásában. 962

HATSCHKE

Ingatlanforgalmi irodája

Sir. Eminescu (Deák F.-u.) 2., I. emelet.

ajánlja a következő olcsó ingatlanokat:

1. Központban emeletes, modern, fürdőszobás lakásokkal, 210.000 hozam, 1.400.000.
2. V. Bathyány-utca közelében emeletes, modern, fürdőszobás lakásokkal, esslingeni redőnyök, 1.350.000.
3. Főterre nyíló, forgalmas utcában emeletes, 10 bérlemény, fürdőszobákkal, részben parkettás, 16 hozam, 2.000.000.
4. Főterre kétemeletes, modern, parkettás, fürdőszobás lakásokkal, üzlethelyiségekkel, 16 hozam, 2.150.000.
5. Főterre közel emeletes, 7 bérlemény, részben fürdőszobás, 750.000.
6. V. Széchenyi-utca táján magasföldszintes, minden komforttal ellátott, 7 szobás, nagy parkkal, 900.000.
7. Ugyanott 4 szobás, alkóvos, parkettás, fürdőszobás, üvegezett folyosó, nagy kert, alkalmi árban.
8. V. Tőkölly-tér közelében jókarban, 7 bérlemény, esslingeni redőnyök, jó hozam, 600.000.
9. Ugyanott magasföldszintes, 2x2, 3x1 szobás, 450.000.
10. Central-mozi közelében 8 bérleménnyel, jó hozam, 600.000.
11. Ugyanott 4 szobás, fürdőszobás, 350.000.
12. Városháza közelében 4 lakásos, részben fürdőszobás, nagy kerttel, 475 ezer.
13. Rendőrség közelében 4 szobás, parkettás, fürdőszobás, üzembélyiséggel, nagy telek, 475.000.
14. Ref. templom közelében emeletes, 2 lakásos, részben parkettás, fürdőszobákkal, kerttel, 450.000.
15. V. Vécsey-utca közelében adómentes, 3 szobás, elő, fürdőszobás, parkettás, esslingeni redőnyökkel, 390.000.
16. V. Boros Béni-tér közelében jókarban, 2x3, 3x1 szobás, 350.000.
17. V. Kossuth-utca táján 9 lakásos, 42.000 hozam, 250.000.
18. V. Mikos utcához közel villaszerű, 3 szobás, elő, fürdőszobás, pince, istálló, 200 öl telek, 320.000.
19. V. Választó-utca közelében 1x2, szobás, előszobás, 1x1 szoba-konyha, továbbá 1x2 szobás, adómentes épülettel, beépíthető nagy uccai fronttal, 250.000.
20. V. Választó-utca közelében 1x2, 1x1 szobás, kolnával, nagy szőlőskerttel, 175.000.
21. V. Szabadság-tér táján 5 lakásos, vízvezeték, Shone csatorna, jó hozam, 160.000.
22. Ugyanott magasföldszintes, 1x2, 5x1 szobás, műhely, jó hozam, 230.000.
23. Színház közelében 4 szobás, fürdőszobás, alapincézve, 320.000.

Azonkívül egyéb magán, bér- és üzletes házak minden árban, telkek, földek, szőlők, stb. eladására van megbízásom.

„Favorit”

Ingatlanforgalmi iroda

Str. Bratianu 7. v. Weitzer-utca

ajánl:

sürgősen eladó

magán- és bér **Házakat,** igen olcsó árakért.